FLETORJA ZYRTARE
E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

www.qbz.gov.al

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2026 – Numri: 184

Tiranë – E hënë, 24 gusht 2026

PËRMBAJTJA

		Faqe
Udhëzim i përbashkët i ministrit të Turizmit, Kulturës dhe Sportit dhe ministrit të Shtetit për Pushtetin Vendor nr.9, date 6.8.2026	Për organizimin dhe funksionimin e Komisionit Shtetëror të Artit në Hapësirat Publike.....	18393
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 829, datë 14.8.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së murtajës afrikane të derrave të shfaqur në shtetin e Hungarisë.....	18396
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 830, datë 14.08.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së murtajës afrikane të derrave të shfaqur në shtetin e Polonisë.....	18399
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 831, datë 14.08.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së lisë së dhenve dhe dhive të shfaqur në shtetin e Rumanisë.....	18402
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 834, datë 17.08.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve të shfaqur në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.....	18402
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 835, datë 17.08.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve të shfaqur në shtetin e Suedisë.....	18403
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 836, datë 17.8.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Francës.....	18404
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 837, datë 17.08.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Greqisë.....	18406

Vendim i Autoritetit të Konkurrencës nr.1316, datë 17.8.2026	Mbi miratimin e udhëzimit "Mbi përkufizimin e tregut përkatës.".....	18408
Vendim i Autoritetit të Konkurrencës nr. 1317, datë 17.8.2026	Mbi miratimin e udhëzimit "Për imunitetin nga gjobat dhe lehtësimin e gjobave në rastet e marrëveshjeve të ndaluara".....	18440
Vendim i Autoritetit të Konkurrencës nr. 1318 datë 17.8.2026	Mbi miratimin e udhëzimit "Për vlerësimin e marrëveshjeve të nënkontraktimit në lidhje me nenin 4 të ligjit 9121/2003".....	18448
Kërkesë e Agjencisë Shtetërore për Shpronësim nr. 876/10, datë 19.8.2026	Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi projektit, "Rikualifikimi urban i qëndrës dhe sheshit të Kaninës".....	18450

UDHEZIM I PERBASHKET
Nr.9, datë 6.8.2026

PËR ORGANIZIMIN DHE FUNKSIONIMIN E KOMISIONIT SHTETËROR TË ARTIT NË HAPËSIRAT PUBLIKE

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të pikës 8 të nenit 12 dhe pikës 2 të nenit 126, të rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave "Për miratimin e rregullores së shfrytëzimit të hapësirës publike", ministri i Turizmit, Kulturës dhe Sportit dhe ministri i Shtetit për Pushtetin Vendor,

UDHËZOJNË:

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

1. Ky udhëzim përcakton rregullat për organizimin dhe funksionimin e Komisionit Shtetëror të Artit në Hapësirat Publike (në vijim Komisioni), si organ kolegjial pranë ministrisë përgjegjëse për kulturën, në zbatim të pikës 8 të nenit 12 të rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

2. Ky udhëzim përcakton:

a) përbërjen dhe mënyrën e organizimit të Komisionit;

b) mënyrën e funksionimit dhe të vendimmarrjes së Komisionit;

c) mënyrën e paraqitjes pranë Komisionit të dokumentacionit për shqyrtim;

ç) organizimin dhe funksionimin e sekretariatit teknik;

d) bashkëpunimin ndërinstitucional ndërmjet ministrisë përgjegjëse për kulturën, njësive të vetëqeverisjes vendore dhe institucioneve të tjera kompetente;

dh) administrimin dhe ruajtjen e vendimeve dhe të dokumentacionit të Komisionit.

3. Komisioni ushtron kompetencën për shqyrtimin dhe miratimin përfundimtar të çdo vepre arti dhe vepre përkujtimore që propozohet për vendosje në hapësira publike në territorin e Republikës së Shqipërisë, në përputhje me pikën 8 të nenit 12 të rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

4. Nuk i nënshtrohen procedurave të parashikuara në këtë udhëzim:

a) instalacionet artistike të përkohshme me kohëzgjatje deri në 12 (dymbëdhjetë) muaj, që nuk kanë karakter memorial ose përkujtimor dhe që, sipas përkufizimit të rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave, përfshihen në kategorinë "dekor urban";

b) elementet e tjera që, sipas rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave, nuk i nënshtrohen procedurës së miratimit artistik;

c) reklamat tregtare dhe elementet publicitare, të cilat rregullohen sipas dispozitave përkatëse të rregullores dhe legjislacionit sektorial në fuqi.

II. PËRBËRJA DHE FUNKSIONIMI I KOMISIONIT

1. Komisioni është organ kolegjial pranë ministrisë përgjegjëse për kulturën, me kompetencë për shqyrtimin dhe miratimin përfundimtar të çdo vepre arti dhe vepre përkujtimore që, sipas legjislacionit në fuqi, i nënshtrohet miratimit të tij. Miratimi i Komisionit nuk zëvendëson lejen për shfrytëzimin e hapësirës publike dhe as lejet, autorizimet apo miratimet e tjera të kërkuara sipas legjislacionit sektorial në fuqi.

2. Komisioni përbëhet nga 5 (pesë) anëtarë dhe përbërja e tij miratohet me urdhër të ministrit përgjegjës për kulturën, si më poshtë:

a) 3 (tre) përfaqësues të ministrisë përgjegjëse për kulturën ose institucioneve të varësisë së saj, me profil dhe përvojë profesionale në fushat e artit, trashëgimisë kulturore, arkitekturës dhe/ose urbanistikës;

b) 1 (një) ekspert vendas ose i huaj në fushën e arkitekturës dhe/ose urbanistikës;

c) 1 (një) ekspert vendas ose i huaj në fushën e arteve pamore, artit publik, skulpturës monumentale, kuratorisë artistike dhe/ose trashëgimisë kulturore.

Në përbërjen e Komisionit duhet të sigurohet, në çdo rast, përfaqësimi i ekspertizës në fushën e artit, arkitekturës, urbanistikës dhe trashëgimisë kulturore.

3. Në mbledhjet e Komisionit, për shqyrtimin e projekteve që propozohet të vendosen në territorin e një njësie të vetëqeverisjes vendore, merr pjesë një përfaqësues i autorizuar i njësisë përkatëse, i cili merr pjesë me rol këshillimor, pa të drejtë vote dhe pa u llogaritur në kuorumin e mbledhjes.

4. Kryetari i komisionit caktohet me urdhër të ministrit përgjegjës për kulturën, ndërmjet anëtarëve të tij.

5. Mandati i anëtarëve të komisionit është 4 (katër) vjet, me të drejtë riemërimi vetëm një herë.

6. Mandati i anëtarit të komisionit përfundon përpara afatit në rastet kur:

a) jep dorëheqjen;

b) humbet aftësinë ligjore ose faktike për të ushtruar funksionin;

c) mungon pa arsye në 3 (tri) mbledhje radhazi të komisionit;

ç) ndodhet në mënyrë të vazhdueshme në kushtet e konfliktit të interesit, në atë masë që pengon ushtrimin e rregullt dhe të paanshëm të funksionit si anëtar i Komisionit, në përputhje me legjislacionin në fuqi;

d) dënohet me vendim gjyqësor të formës së prerë për kryerjen e një krimi;

dh) shkel rëndë detyrimet etike dhe profesionale që lidhen me ushtrimin e funksionit;

e) ndërron jetë.

7. Në rast të përfundimit të mandatit përpara afatit, ministri përgjegjës për kulturën, konstaton përfundimin e mandatit për anëtarin dhe emëron anëtarin zëvendësues për periudhën e mbetur të mandatit.

8. Në shqyrtimin e propozimit, Komisioni vlerëson, sipas natyrës së projektit, cilësinë artistike të veprës dhe përshtatshmërinë e saj nga pikëpamja artistike e kulturore me kontekstin arkitektonik dhe urbanistik, ndikimin në hapësirën publike, respektimin e vlerave të trashëgimisë kulturore dhe historike dhe përputhshmërinë me interesin publik.

9. Ushtrimi i kompetencës së Komisionit nuk cenon kompetencat që rregullorja e miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave dhe legjislacioni sektorial u njohin njësive të vetëqeverisjes vendore dhe autoriteteve të tjera publike për administrimin e hapësirës publike, shqyrtimin teknik dhe administrativ të kërkesës, dhënien e lejeve, autorizimeve ose miratimeve dhe zbatimin e projektit.

10. Procedura e përcjelljes së propozimit për shqyrtim nga Komisioni:

a) Çdo subjekt propozues, publik ose privat, përfshirë institucionet e administratës shtetërore, institucionet publike, njësitë e vetëqeverisjes vendore, personat fizikë dhe juridikë privatë, paraqet kërkesën për vendosjen e një vepre arti ose vepre përkujtimore pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore në territorin e së cilës propozohet vendosja e veprës, sipas procedurës së përcaktuar në rregulloren e miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

b) Njësia e vetëqeverisjes vendore, nëpërmjet strukturave përgjegjëse, administron dhe shqyrton kërkesën dhe verifikon përputhshmërinë e saj me kriteret dhe kërkesat e përcaktuara në rregullore dhe në legjislacionin në fuqi.

c) Për marrjen e miratimit të Komisionit, njësia e vetëqeverisjes vendore i përcjell ministrisë përgjegjëse për kulturën, nëpërmjet sekretariatit teknik të Komisionit, kërkesën, propozimin dhe dokumentacionin përkatës.

ç) Komisioni shqyrton propozimin për çështjet që lidhen me kompetencën e tij sipas pikës 8 të nenit 12 të rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

d) Vendimi i Komisionit i përcillet njësisë së vetëqeverisjes vendore, e cila vijon procedurën administrative përkatëse sipas rregullores dhe legjislacionit në fuqi.

dh) Mungesa e miratimit të Komisionit sjell refuzimin e kërkesës për shfrytëzimin e hapësirës publike për vendosjen e veprës përkatëse, në përputhje me rregulloren e miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

11. Kompetenca e Komisionit zbatohet pavarësisht burimit të financimit të veprës, për aq kohë sa vepra propozohet për vendosje në një hapësirë publike dhe i nënshtrohet miratimit të Komisionit sipas rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

12. Komisioni mbështetet nga një sekretariat teknik pranë ministrisë përgjegjëse për kulturën. Përbërja e sekretariatit teknik dhe nëpunësit përgjegjës për ushtrimin e funksioneve të tij caktohen me urdhër të ministrit përgjegjës për kulturën. Sekretariati teknik administron dokumentacionin që i përcillet Komisionit, përgatit dhe organizon mbledhjet, mban procesverbalet, njofton vendimet dhe administron arkivin e Komisionit.

13. Komisioni mblidhet sipas nevojës, me thirrjen e kryetarit ose me kërkesë të të paktën 1/3 (një të tretës) së anëtarëve të tij.

14. Mbledhjet e Komisionit janë të vlefshme kur në to marrin pjesë të paktën 4 (katër) anëtarë.

15. Vendimet e komisionit merren me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm që marrin pjesë në votim. Në rast barazimi votash, vota e kryetarit

është përcaktuese. Kur kryetari përjashtohet nga shqyrtimi dhe votimi për shkak të konfliktit të interesit, vota e tij nuk merret në konsideratë dhe, në rast barazimi votash, Komisioni vendos për mosmiratimin e projektit.

16. Vendimet e Komisionit arsyetohen dhe nënshkruhen nga kryetari dhe anëtarët pjesëmarrës në mbledhje.

17. Mbledhjet e komisionit pasqyrohen në procesverbal, i cili mbahet nga sekretariati teknik dhe nënshkruhet nga anëtarët pjesëmarrës.

18. Anëtarët e komisionit janë të detyruar të shmangin çdo situatë konflikti interesi, në përputhje me legjislacionin në fuqi për parandalimin e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksioneve publike. Anëtari i komisionit që ndodhet në kushtet e konfliktit të interesit për një çështje të caktuar detyrohet të deklarojë menjëherë këtë fakt dhe të përjashtohet nga shqyrtimi dhe votimi i saj. Deklarimi i konfliktit të interesit pasqyrohet në procesverbalin e mbledhjes. Mosdeklarimi i konfliktit të interesit përbën shkelje të rëndë të detyrimeve të anëtarit të komisionit.

19. Në rast se kryetari ndodhet në kushtet e konfliktit të interesit për një çështje të caktuar, mbledhja drejtohet nga anëtari i zgjedhur nga anëtarët e pranishëm, i cili nuk ndodhet në kushtet e konfliktit të interesit.

20. Miratimi i komisionit nuk zëvendëson lejet, autorizimet ose miratimet e tjera të kërkuara nga legjislacioni në fuqi për planifikimin dhe zhvillimin e territorit, trashëgiminë kulturore, mbrojtjen e mjedisit apo fusha të tjera sektoriale.

21. Në rast se, për shkak të natyrës ose kompleksitetit të çështjeve që shqyrtohen, ministri përgjegjës për kulturën e çmon të nevojshme, me urdhër të tij mund të caktojë deri në 2 (dy) anëtarë shtesë në Komision, me ekspertizë profesionale në fushën përkatëse. Anëtarët shtesë caktohen për shqyrtimin e çështjes ose kategorisë së çështjeve për të cilat kërkohet ekspertiza e tyre, marrin pjesë me të drejtë vote dhe, gjatë kësaj periudhe, llogariten në përbërjen dhe kuorumin e Komisionit.

III. DOKUMENTACIONI SHOQËRUES

1. Çdo subjekt propozues, publik ose privat, paraqet kërkesën për vendosjen e veprës artistike ose përkujtimore pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore në territorin e së cilës propozohet vendosja e veprës, sipas mënyrës dhe procedurës së përcaktuar në rregulloren e miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

2. Për marrjen e miratimit të Komisionit, njësia e vetëqeverisjes vendore, pas shqyrtimit paraprak të kërkesës, i përcjell sekretariatit teknik të Komisionit kërkesën dhe dokumentacionin përkatës, përfshirë:

a) kërkesën e paraqitur nga subjekti propozues;

b) relacionin përshkrues dhe artistik të projektit, ku paraqiten koncepti artistik, qëllimi, rëndësia kulturore ose përkujtimore e veprës dhe argumentimi i vendosjes së saj në hapësirën publike;

c) projektin artistik dhe teknik të veprës, të shoqëruar me vizualizime grafike, pamje, prerje, fotomontazhe ose materiale të tjera ilustruese;

ç) planvendosjen e propozuar dhe dokumentacionin hartografik ose urbanistik përkatës;

d) të dhënat për autorësinë, materialet, përmasat, mënyrën e realizimit dhe mirëmbajtjes së veprës;

dh) të dhënat mbi vendndodhjen e propozuar;

e) informacionin mbi burimin e financimit, sipas rastit;

ë) dokumentacionin ose miratimet e tjera të kërkuara sipas legjislacionit sektorial në fuqi.

3. Kur vepra propozohet për vendosje në zona historike, zona të mbrojtura, zona arkeologjike, në afërsi të monumenteve të kulturës ose në territore të tjera me status të posaçëm mbrojtjeje, zbatohen kërkesat dhe procedurat e legjislacionit sektorial përkatës dhe dokumentacioni shoqërohet me aktet e institucioneve kompetente, kur këto kërkohen sipas legjislacionit në fuqi.

4. Dokumentacioni për marrjen e miratimit të Komisionit përcillet pranë sekretariatit teknik vetëm nga njësia e vetëqeverisjes vendore përkatëse.

5. Sekretariati teknik verifikon vetëm plotësinë formale të dokumentacionit të përcjellë për shqyrtim nga Komisioni.

6. Në rast se dokumentacioni është i paplotë, sekretariati teknik, brenda 7 (shtatë) ditëve i kërkon njësisë së vetëqeverisjes vendore plotësimin e tij përpara paraqitjes së çështjes për shqyrtim nga Komisioni. Në njoftimin për plotësimin e dokumentacionit, sekretariati teknik vendos një afat jo më shumë se 10 (dhjetë) ditë për plotësimin e tij.

7. Pas plotësimit të dokumentacionit, sekretariati teknik ia paraqet çështjen Komisionit për shqyrtim.

8. Në rast se njësia e vetëqeverisjes vendore, pas depozitimit të rregullt të kërkesës nga subjekti propozues, nuk e përcjell kërkesën dhe dokumentacionin përkatës pranë sekretariatit teknik

të Komisionit, subjekti propozues mund t'i drejtohet drejtpërdrejt ministrisë përgjegjëse për kulturën, duke paraqitur kërkesën, dokumentacionin përkatës dhe provën e depozitimit të tyre pranë njësisë së vetëqeverisjes vendore.

9. Sekretariati teknik njofton njësinë e vetëqeverisjes vendore dhe i kërkon asaj që, brenda 10 (dhjetë) ditëve nga marrja e njoftimit, të përcjellë dokumentacionin e administruar dhe qëndrimin e saj lidhur me kërkesën.

10. Nëse, me përfundimin e këtij afati, njësia e vetëqeverisjes vendore nuk përgjigjet ose nuk përcjell dokumentacionin, sekretariati teknik administron dokumentacionin e paraqitur nga subjekti propozues dhe, pasi verifikon plotësinë formale të tij, ia paraqet Komisionit për shqyrtim dhe vendimmarrje për çështjet që janë në kompetencën e tij. Mosveprimi i njësisë së vetëqeverisjes vendore nuk pengon shqyrtimin dhe vendimmarrjen e Komisionit.

11. Shqyrtimi dhe vendimmarrja e Komisionit sipas kësaj pike nuk zëvendësojnë lejen për shfrytëzimin e hapësirës publike dhe as lejet, autorizimet apo miratimet e tjera që, sipas legjislacionit në fuqi, janë në kompetencë të njësisë së vetëqeverisjes vendore ose të autoriteteve të tjera kompetente. Kur njësia e vetëqeverisjes vendore është shprehur me akt administrativ për kërkesën, zbatohen mjetet juridike të parashikuara nga legjislacioni në fuqi.

IV. PROCEDURA E SHQYRTIMIT TË KËRKESAVE

1. Komisioni shqyrton propozimin dhe shprehet me vendim të arsyetuar brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga data e administrimit të dokumentacionit të plotë nga sekretariati teknik.

2. Në përfundim të shqyrtimit, Komisioni mund të vendosë:

a) miratimin e veprës;

b) mosmiratimin e veprës.

3. Kundër vendimit të Komisionit mund të ushtrohen mjetet juridike të parashikuara nga legjislacioni në fuqi.

4. Komisioni, kur e çmon të nevojshme për natyrën e veçantë të një projekti, mund të ftojë ekspertë të jashtëm vendas ose të huaj në fusha specifike. Ekspertët e jashtëm japin mendim teknik ose profesional dhe marrin pjesë në mbledhjet e komisionit pa të drejtë vote.

5. Mendimet e ekspertëve të jashtëm administrohen si pjesë e dokumentacionit të shqyrtimit.

6. Vendimi i Komisionit i përcillet nga sekretariati teknik njësisë së vetëqeverisjes vendore që ka paraqitur kërkesën për miratim dhe administrohet në përputhje me legjislacionin në fuqi. Njësia vijon procedurën administrative përkatëse sipas rregullores së miratuar me vendimin nr. 224, datë 1.4.2026, të Këshillit të Ministrave.

7. Vendimet e Komisionit administrohen dhe ruhen nga sekretariati teknik, në përputhje me legjislacionin në fuqi për arkivat dhe dokumentacionin zyrtar.

8. Ministria përgjegjëse për kulturën mund të publikojë në faqen e saj zyrtare vendimet e Komisionit dhe informacionin mbi veprat e miratuara, në përputhje me legjislacionin për të drejtën e informimit, mbrojtjen e të dhënave personale, të drejtën e autorit dhe të drejtat e tjera të mbrojtura me ligj.

V. DISPOZITA TË FUNDIT

1. Ngarkohen ministria përgjegjëse për kulturën, ministri përgjegjës për pushtetin vendor, njësitë e vetëqeverisjes vendore, sipas fushës së përgjegjësisë së tyre dhe Komisioni Shtetëror i Artit në Hapësirat Publike për zbatimin e këtij udhëzimi.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I TURIZMIT, KULTURËS DHE SPORTIT
Blendi Gonxhja

MINISTËR I SHTETIT PËR PUSHTETIN VENDOR
Ervin Demo

URDHËR
Nr. 829, datë 14.8.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË MURTAJËS AFRIKANE TË DERRAVE TË SHFAQUR NË SHTETIN E HUNGARISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, mishin e freskët dhe produktet e tij, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, duke përjashtuar mishin në një kontenier të vulosur (mbyllur) hermetikisht me një vlerë të F_0 prej 3 ose më lart, xhelatinën, ushqimin e thatë të kafshëve shtëpiake, dhe vakteve proteinike sipas njoftimeve të marra nga faqja zyrtare e Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe ADIS, përkatësisht nga ndarjet administrative të përcaktuara në tabelën e mëposhtme:

Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2	Ndarja Administrative e Nivelit 3
Baranya	**Sellye***	
Somogy	Barcs*	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Mátészalka*	

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

2. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, mishin e freskët dhe produktet e tij, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, nga ndarjet administrative të shtetit të Hungarisë të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, të painfektuara nga sëmundja, nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 2.1 deri në pikën 2.8:

2.1. Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, ose;

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

2.2. Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve, sipas rastit.

2.3. Për embrionet e derivuara in vivo të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve.

2.4. Për mishin e freskët të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.5. Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas ngordhjes në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve në një objekt ekzaminimi të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti.

2.6. Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) janë përgatitur nga mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve, ose;

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.7. Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër të mbajtur ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.8. Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zonë të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2, të nenit 15.1.4, të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

b) origjinojnë nga derra të egër të mbajtur ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me një nga procedurat e

përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

4. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

6. Urdhëri nr. 816, datë 11.8.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së murtajës afrikane të derrave të shfaqur në shtetin Hungarisë", shfuqizohet.

7. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 830, datë 14.08.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË MURTAJËS AFRIKANE TË DERRAVE TË SHFAQUR NË SHTETIN E POLONISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, mishin e freskët dhe produktet e tij, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, duke përjashtuar mishin në një kontenier të vulosur (mbyllur) hermetikisht me një vlerë të F_0 prej 3 ose më lart, xhelatinën, ushqimin e thatë të kafshëve shtëpiake, dhe vakteve proteinike sipas njoftimeve të marra nga faqja zyrtare e Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe ADIS, përkatësisht nga ndarjet administrative të përcaktuara në tabelën e mëposhtme:

Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2	Ndarja Administrative e Nivelit 3
Kujawsko-Pomorskie	Świecie	Świecie*
Kujawsko-Pomorskie	**Golub-Dobrzyń**	**Golub-Dobrzyń (rural)***
Zachodniopomorskie	Choszczno	Pelczyce*
Zachodniopomorskie	Choszczno	Recz*
Zachodniopomorskie	**Gryfino**	**Gryfino***

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

2. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, mishin e freskët dhe produktet e tij, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, nga ndarjet administrative të shtetit të Polonisë të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, të painfektuara nga sëmundja, nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 2.1 deri në pikën 2.8:

2.1. Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, ose;

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

2.2. Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve, sipas rastit.

2.3. Për embrionet e derivuara in vivo të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve.

2.4. Për mishin e freskët të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër të mbajtur, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe vërteton se asnjë rast i sëmundjes së murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demostron, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.5. Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të

Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas ngordhjes në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve në një objekt ekzaminimi të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti.

2.6. Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) janë përgatitur nga mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve, ose;

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.7. Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër të mbajtur ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2.8. Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zonë të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2, të nenit 15.1.4, të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

b) origjinojnë nga derra të egër të mbajtur ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ose;

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga Autoriteti Veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve të Tokës të Organizatës Botërore të Shëndetit të Kafshëve dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

4. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

6. Urdhëri nr. 710, datë 9.7.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së murtajës afrikane të derrave të shfaqur në shtetin Polonisë", shfuqizohet.

7. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së

Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 831, datë 14.08.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË LISË SË DHENVE DHE DHIVE TË SHFAQUR NË SHTETIN E RUMANISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit dhen dhe dhi, materialit biologjik, leshit dhe lëkurës të kafshëve të llojit dhen dhe dhi përkatësisht nga ndarjet administrative të përcaktuara në tabelën e pikës 2.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e lisë së dhenve dhe dhive të shfaqur në shtetin e Rumanisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr.	Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2*
1.	Mureş	Voivodeni*
2.	Mureş	Vatava*
3.	Mureş	Zau De Campie*
4.	Mureş	Suseni*
5.	Buzău	Padina*
6.	Iaşi	Popesti*
7.	Tulcea	Murighiol*
8.	Vâlcea	Malaia*
9.	Gorj	Turcinesti*
10.	**Constanţa**	**Istria***
11.	**Gorj**	**Targu Jiu***
12.	**Constanţa**	**Vulturu***

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit dhen dhe dhi, materialit biologjik, leshit dhe lëkurës të kafshëve të llojit dhen dhe dhi.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve të informojë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të gjalla të llojit dhen dhe dhi, materialit biologjik, leshit dhe lëkurës të kafshëve të llojit dhen dhe dhi për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Urdhëri nr. 817, datë 11.8.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së lisë së dhenve dhe dhive të shfaqur në shtetin e Rumanisë", shfuqizohet.

7. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 834, datë 17.08.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE ME PATOGJENITET TË LARTË TË SHPENDËVE TË SHFAQUR NË SHTETET E BASHKUARA TË AMERIKËS

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1,të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;

b) zogjve 24 orësh;

c) shpendëve dekorativë;

ç) materialit biologjik të shpendëve;

d) vezëve të shpendëve;

dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;

e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve te shfaqur në Shtetet e Bashkuara të Amerikës, janë sipas tabelës së mëposhtme

Nr.	Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2*
1.	Kansas	Pratt*
2.	Indiana	Elkhart*
3.	Indiana	Noble*
4.	Indiana	LaGrange*
5.	Arkansas	Clay*
6.	North Dakota	Dickey*
7.	Utah	Cache*
8.	Idaho	Canyon*

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informon të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24 orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24 orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara, sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhëri nr. 796, datë 4.8.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në Shtetet e Bashkuara të Amerikës", shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i

Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 835, datë 17.08.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE ME PATOGJENITET TË LARTË TË SHPENDËVE TË SHFAQUR NË SHTETIN E SUEDISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;

b) zogjve 24 orësh;

c) shpendëve dekorativë;

ç) materialit biologjik të shpendëve;

d) vezëve të shpendëve;

dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;

e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve të shfaqur në shtetin e Suedisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr	Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2	Ndarja Administrative e Nivelit 3
1.	Helsingborg*	-	-
2.	**Tanum***	-	-

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informon të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24 orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24 orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara, sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhëri nr. 639, datë 15.6.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Suedisë", shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 836, datë 17.8.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË GJUHËS BLU TË SHFAQUR NË SHTETIN E FRANCËS

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë;

b) spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Francës, janë sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Ariège*		
Aude*		
Aveyron*		
Cantal*		
Creuse*		
Dordogne*		
Gers*		
Haute-Garonne*		
Hautes-Pyrénées*		
Haute-Savoie*		
Hérault*		
Lot*		

Manche*		
Puy-de-Dôme*		
Pyrénées-Atlantiques*		
Tarn*		

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinare vërteton që kafshët e gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës, dhe;

ii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, ose;

iii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupat ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët, ose;

iv. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i. vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjithë serotipeve të demonstruara të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

ii. identifikuar si të vaksinuar, ose;

iii. është demonstruar se kishte antitrupa për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjithë serotipeve të demonstruar se janë të pranishëm në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

c) Certifikata shëndetësore veterinare vërteton që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes, dhe;

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1 të nenit 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore për të paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës, ose;

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitrupave ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë, ose;

iv. i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v. sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore.

ç) Certifikata shëndetësore veterinare vërteton që femrat dhuruese të embrioneve *in vivo* së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes, dhe;

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve, ose;

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupat ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative, ose;

iv. i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agjentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v. embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.8., 4.9 dhe 4.10 të

Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi. sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose nenin 8.3.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore.

4. Certifikata veterinare shëndetësore garanton origjinën e tyre sipas përcaktimeve në pikat 2 dhe 3 të këtij urdhri.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

6. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

7. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të të gjithë kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

8. Urdhri nr. 827, datë 13.8.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së Gjuhës Blu të shfaqur në shtetin e Francës", shfuqizohet.

9. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

URDHËR
Nr. 837, datë 17.08.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË GJUHËS BLU TË SHFAQUR NË SHTETIN E GREQISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011 "Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë;

b) spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Greqisë, janë sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja Administrative e Nivelit 1	Ndarja Administrative e Nivelit 2	Ndarja Administrative e Nivelit 3
Achaia	Aegialia*	
Aegean	North Aegean	Lesbos*
Aitoloakarnania	Iera Poli Mesolongiou*	
Anatoliki Attiki	Marathon*	
Anatoliki Attiki	Oropos*	
Argolida	Argos-Mykines*	
Arkadia	Gortynia*	
Drama	Kato Nevrokopi*	
Drama	Prosotsani*	
Dytiki Attiki	Aspropyrgos*	
Evros	Soufli*	
Evia	Chalkida*	
Evia	Dirfys-Messapia*	
Evia	Eretria*	
Evia	Kymi-Aliveri*	
Evia	Mantoudi-Limni-Agia Anna*	
Evia	Istiea-Aedipsos*	
Evrytania	Agrafa*	
Evrytania	Karpenisi*	
Florina	Florina*	
Florina	Prespes*	
Grevena	Deskati*	
Grevena	Grevena*	
Ilia	Andravida-Kyllini*	
Ilia	Ilida*	
Ilia	Pyrgos*	
Ioannina	Dodoni*	
Ioannina	Konitsa*	
Karditsa	Karditsa*	
Kavala	Kavala*	
Kavala	Nestos*	
Kavala	Pagheo*	
Kastoria	Argos Orestiko*	

Kastoria	Kastoria*	
Kastoria	Nestorio*	
Kerkyra	Kerkyra*	
Kilkis	Kilkis*	
Kilkis	Paionia*	
Kos	Kos*	
Kozani	Eordaia*	
Kozani	Servia-Velventos*	
Kozani	Voio*	
Lakonia	Anatoliki Mani*	
Lakonia	**Sparti***	
Larisa	Elassona*	
Larisa	Farsala*	
Larisa	Kileler*	
Larisa	Tempi*	
Macedonia and Thrace	Central Macedonia	Almopia*
Macedonia and Thrace	Central Macedonia	Katerini*
Macedonia and Thrace	Central Macedonia	Naousa*
Macedonia and Thrace	Central Macedonia	Pella*
Macedonia and Thrace	Central Macedonia	Skydra*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Abdera*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Nestos*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Pangaio*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Topeiros*
Magnisia	Almyros*	
Messinia	Ichalia*	
Messinia	Kalamata*	
Messinia	Messini*	
Pella	Almopia*	
Pella	Pella*	
Peloponnese, Western Greece and the Ionian Islands	Ionian Islands	Kerkyra*
Peloponnese, Western Greece and the Ionian Islands	Ionian Islands	Lefkada*
Peloponnese, Western Greece and the Ionian Islands	Ionian Islands	Zakynthos*
Peloponnese, Western Greece and the Ionian Islands	West Greece	Aktio-Vonitsa*
Pieria	Dion-Olympos*	
Pieria	Katerini*	
Rodopi	Arriana*	
Rodopi	Maronia-Sapes*	
Samos	Samos*	
Serres	Emmanouil Pappas*	
Serres	Sintiki*	
Thessaly and Central Greece	Thessaly	Kalambaka*
Thessaloniki	Chalkidona*	
Thessaloniki	Delta*	
Thessaloniki	Lagadas*	
Thessaloniki	Pylaia-Chortiatis*	
Trikala	Farkadona*	
Viotia	Orchomenos*	

Shënime: Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinare vërteton që kafshët e gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës, dhe;

ii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë Culicoides në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, ose;

iii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë Culicoides në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupat ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët, ose;

iv. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë Culicoides në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i. vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjithë serotipeve të demonstruara të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

ii. identifikuar si të vaksinuar, ose;

iii. është demonstruar se kishte antitrupa për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjithë serotipeve të demonstruar se janë të pranishëm në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

c) certifikata shëndetësore veterinare vërteton që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes, dhe;

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1 të nenit 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore për të

paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës, ose;

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitrupave ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë, ose;

iv. i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v. sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore.

ç) certifikata shëndetësore veterinare vërteton që femrat dhuruese të embrioneve in vivo së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes, dhe;

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve, ose;

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupat ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative, ose;

iv. i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agjentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v. embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.8., 4.9 dhe 4.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi. sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose nenin 8.3.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore.

4. Certifikata veterinare shëndetësore garanton origjinën e tyre sipas përcaktimeve në pikat 2 dhe 3 të këtij urdhri.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

6. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

7. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të të gjithë kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

8. Urdhëri nr. 705, datë 6.7.2026 "Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Greqisë", shfuqizohet.

9. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Tana Kika

VENDIM
Nr.1316, date 17.8.2026

MBI MIRATIMIN E UDHËZIMIT "MBI PËRKUFIZIMIN E TREGUT PËRKATËS."

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z. Denar Biba	Kryetar
Znj. Leida Matja	Zv/Kryetar
Znj. Rezana Konomi	Anëtar
Z. Durim Kraja	Anëtar
Znj.Fatjola Delija	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 17.8.2026, shqyrtoi çështjen me:

OBJEKT: Mbi miratimin e udhëzimit "Mbi përkufizimin e tregut përkatës".

BAZA LIGJORE: Neni 24, shkronja (d) dhe neni 26 i ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës".

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;
- Draftudhëzimit "Mbi përkufizimin e tregut përkatës".

VENDOSI:

1. Miratimin e udhëzimit "Mbi përkufizimin e tregut përkatës", sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Udhëzimi nr. 76, datë 7.4.2008 "Për përcaktimin e tregut përkatës", shfuqizohet.
3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS
Kryetar: Denar Biba
Zv/Kryetar: Leida Matja
Anëtarë: Rezana Konomi, Durim Kraja, Fatjola Delija

UDHËZIM "PËR PËRCAKTIMIN E TREGUT PËRKATËS"[1]

I. HYRJE

I.1 Qëllimi i këtij udhëzimi

1. Komisioni i Konkurrencës (këtej e tutje, "Komisioni") përdor konceptin e përcaktimit të tregut në zbatimin e ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", i ndryshuar (këtej e tutje, "Ligji")[2], konkretisht për:

a) zbatimin e rregullave të konkurrencës sipas nenit 4 dhe nenit 9 të ligjit;

b) kontrollin e përqendrimeve në përputhje me pjesën II, kreu III dhe pjesën III, kreu IV të ligjit.

2. Tregu përkates përgjithësisht përcaktohet në ato raste[3] kur është e rëndësishme të vlerësohet fuqia relative konkurruese e ndërmarrjeve[4].

3. Qëllimi i këtij udhëzimi është të ofrojë udhëzime mbi mënyrën se si aplikohet koncepti i tregut përkatës në zbatimin e Ligjit. Politika e konkurrencës ruan tregjet që funksionojnë mirë dhe adreson dështimet e tregut, duke kontribuar kështu në binjakëzimin e kalimit të gjelbër dhe kalimit digjital dhe në qëndrueshmërinë e tregut[5]. Ajo synon të sigurojë që tregjet të mbeten konkurruese, të hapura dhe dinamike. Për këtë arsye, politika e konkurrencës mund të kontribuojë në parandalimin e varësisë së tepërt dhe në rritjen e qëndrueshmërisë së ekonomisë duke mundësuar zinxhirë të fortë dhe të diversifikuar të ofertës[6] dhe mund të plotësojë kuadrin rregullator për qëndrueshmërinë mjedisore duke marrë parasysh faktorët e qëndrueshmërisë në masën përkatëse për vlerësimin e konkurrencës, përfshirë si pjesë e përcaktimit të tregut. Në këtë kontekst, udhëzimet e përditësuara të ofruara në këtë udhëzim marrin parasysh zhvillimet e rëndësishme të njëzet viteve të fundit. Këto përfshijnë digjitalizimin dhe mënyrat e reja të ofrimit të mallrave dhe shërbimeve, si dhe natyrën gjithnjë e më të ndërlidhur dhe globalizuar të shkëmbimeve tregtare.

4. Duke publikuar metodologjinë që ndjek dhe duke treguar kriteret dhe të dhënat kryesore mbi të cilat mbështetet kur përcakton tregjet përkatëse, Komisioni synon të rrisë transparencën e politikës dhe vendimmarrjes së tij në zbatim të Ligjit. Komisioni gjithashtu synon të zvogëlojë ngarkesën për burimet e shërbimeve të tij dhe ato të palëve të jashtme, duke i bërë vlerësimet e konkurrencës më efikase.

---

[1] Ky udhëzim është përafruar me Komunikimin e Komisionit Evropian për përcaktimin e tregut përkatës për qëllim të legjislacionit të Bahkimit (Evropian) mbi konkurrencën (C/2024/1645), datë 22.2.2024. Për efekt plotësie, në këtë Uudhëzim janë paraqitur edhe shembujt nga praktika e Komisionit Evropian dhe jurisprudenca e Bashkimit Evropian.

[2] Ligji nr. 9121, datë 28.7.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës", i ndryshuar.

[3] Në përgjithësi, përcaktimi i tregut luan një rol më të vogël në praktikën e zbatimit të Komisionit për ndërmarrjet sipas nenit 2, shkronja "c" dhe "ç" të ligjit. Në këto raste, vlerësimi përqendrohet në industrinë/sektorin e prekur, në vend të identifikimit të kufizimeve konkurruese që hasin ndërmarrjet. Megjithatë, kur shqyrtohen çështjet e fuqisë së tregut dhe përkatësisht të tregut përkatës në raste të lidhura me ndërmarrjet sipas nenit 2, shkronja "c" dhe "ç" të ligjit, qasja e përshkruar në këtë udhëzim mund të jetë e rëndësishme për vlerësimin. Duke pasur parasysh aplikimin më të kufizuar të përcaktimit të tregut në këto raste, ky udhëzim nuk do të zhvillojë më tej aspektet e tyre të veçanta.

[4] Sipas ligjit, "ndërmarrje" është çdo person fizik ose juridik, privat a publik, që kryen veprimtari ekonomike. Si ndërmarrje konsiderohen edhe organet e administratës qendrore e vendore, si dhe entet ose institucionet publike, kur kryejnë veprimtari ekonomike.

[5] Shih 'Një politikë konkurrence e përshtatur për sfida të reja', Komunikim nga Komisioni për Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Ekonomik dhe Social Evropian dhe Komitetin e Rajoneve, COM (2021) 713, 18 nëntor 2021, faqe 6.

[6] Ibid, faqe 16.

5. Rritja e transparencës dhe për rrjedhojë e parashikueshmërisë së vlerësimeve të Komisionit sipas ligjit do të rrisë gjithashtu sigurinë ligjore për ndërmarrjet dhe këshilltarët e tyre. Ata do të jenë në gjendje të vlerësojnë më mirë përmasat e tregjeve përkatëse dhe mundësitë që Komisioni të identifikojë shqetësime të konkurrencës në një rast të caktuar. Ata do të jenë në gjendje të marrin parasysh këta faktorë në vendimmarrjen e tyre të brendshme kur mendojnë, për shembull, për të blerë ndërmarrje të tjera, për të krijuar ndërmarrje të përbashkëta, për të lidhur marrëveshje të caktuara, ose për t'u angazhuar në sjellje të caktuara në mënyrë të njëanshme. Udhëzimet e ofruara në këtë udhëzim do të ndihmojnë gjithashtu ndërmarrjet në parashikimin e llojit të informacionit që Komisioni konsideron të rëndësishëm për qëllimet e përcaktimit të tregut.

I.2. Roli i përcaktimit të tregut

6. Përcaktimi i tregut është një mjet që Komisioni përdor për të identifikuar dhe përcaktuar kufijtë ku ndërmarrjet konkurrojnë ndërmjet tyre. Qëllimi kryesor i përcaktimit të tregut është të identifikojë në mënyrë sistematike kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme me të cilat përballen ndërmarrjet e përfshira[7] kur ofrojnë produkte të caktuara[8] në një zonë të caktuar. Përcaktimi i tregut çon në identifikimin e konkurrentëve përkatës tek ndërmarrjet e përfshira kur ato ofrojnë këto produkte, si dhe të klientëve përkatës. Vetëm produktet që ushtrojnë kufizime konkurruese efektive dhe të menjëhershme brenda periudhës përkatëse formojnë pjesë të të njëjtit treg përkatës si ai i ndërmarrjeve të përfshira, ndërsa kufizimet e tjera më pak efektive, ose thjesht potenciale, konsiderohen si pjesë e vlerësimit konkurrues.

7. Të njëjtat konsiderata vlejnë kur përcaktohen tregjet përkatëse për blerjen e produkteve të caktuara në një zonë të caktuar ("tregjet e blerjes")[9]. Në këtë rast, qëllimi kryesor i përcaktimit të tregut është të identifikojë në mënyrë sistematike kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme me të cilat përballen ndërmarrjet e përfshira kur blejnë këto produkte10. Në përputhje me këtë, përcaktimi i tregut çon në identifikimin e konkurrentëve përkatës të ndërmarrjeve të përfshira kur ato blejnë produktet, si dhe të ofertuesve përkatës. Pjesa tjetër e këtij Udhëzimi nuk do të zhvillojë më tej tregjet e blerjes, por udhëzimet e paraqitura në këtë Udhëzim vlejnë gjithashtu për tregjet e blerjes, duke marrë parasysh veçantitë e tyre[11] dhe faktet e çështjes së caktuar.

8. Komisioni përgjithësisht përdor përcaktimin e tregut kur ka një nevojë për të vlerësuar forcën relative konkurruese të ndërmarrjeve si pjesë e vlerësimit konkurrues[12] dhe, veçanërisht, për të vlerësuar nëse një ndërmarrje ka fuqi tregu[13.] Përcaktimi i tregut është kështu një mjet ndërmjetës për të strukturuar dhe lehtësuar vlerësimin konkurrues në raste të përshtatshme dhe nuk është një hap i detyrueshëm në të gjitha vlerësimet sipas ligjit. Në kryerjen e vlerësimit konkurrues vijues dhe

[7] Për qëllimet e këtij udhëzimi, një "ndërmarrje e përfshirë" është një ndërmarrje, fuqia konkurruese e së cilës po vlerësohet. Këto janë përgjithësisht palët në marrëveshje në hetimet sipas nenit 4 të ligjit; ndërmarrjet që po hetohen në rastet sipas nenit 9 të ligjit; dhe palët në përqendrimin në hetimet sipas pjesës II, kreut III dhe pjesës III, kreu IV të ligjit. Mund të jetë gjithashtu ankuesi në një çështje konkurruese, një ndërmarrje në një treg pararendës apo pasues, ose çdo ndërmarrje tjetër që ka rëndësi për çështjen e konkurrencës, në varësi të fakteve të çështjes në fjalë.

[8] Për qëllimet e këtij udhëzimi, termi "produkt" përdoret si një shkurtim për të përfshirë gjithashtu shërbimet ose teknologjitë, kur është e përshtatshme. Termi "prodhim" në mënyrë të ngjashme përfshin edhe mundësimin apo ofrimin e këtyre shërbimeve ose licencimin apo zhvillimin e teknologjive.

[9] Shembuj nga praktika evropiane: Çështjet M.10201 Ahold Delhaize/Deen Assets, paragrafët 20-25; M.9847 Aldi/FPLPH Assets, paragrafët 19-22 dhe M.9409 Aurubis/Metallo, seksioni 7.1.

Qëndrimet e mëparshme të Komisionit mbi përcaktimin e tregut nuk paragjykojnë rezultatin e vlerësimeve të tij për përcaktimin e tregut në çështjet e ardhshme, siç shpjegohet në paragrafin **Error! Reference source not found.**.

[10] Nëse Komisioni analizon ose jo fuqinë relative konkurruese të ndërmarrjeve që blejnë produkte të caktuara në një zonë të caktuar, varet nga rasti dhe teoritë e mundshme të dëmit. Detaje të mëtejshme mbi këto teori të dëmit mund të gjenden në aktet e tjera të Komisionit për vlerësimet thelbësore në çështje konkurrence në raste të bashkëpunimit horizontal.

Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9409 *Aurubis/Metallo*, paragrafët 376 dhe 397-398.

[11] Për shembull, në tregjet e blerjes, vlerësimi i zëvendësimit përqendrohet tek alternativat e disponueshme për ofertuesit, në vend të alternativave të disponueshme për klientët.

[12] Për qëllim të këtij udhëzimi, termi *"vlerësim konkurrues"* i referohet atyre pjesëve të vlerësimit thelbësor të Komisionit për një çështje të Ligjit që nuk lidhen me përcaktimin e tregut. Kjo përfshin në veçanti vlerësimin e ekzistencës së një pozite dominuese, kur është e zbatueshme, dhe vlerësimin e efekteve të mundshme në konkurrencë të sjelljes së ndërmarrjeve të përfshira ose të një përqendrimi.

[13] Fuqia e tregut është aftësia për të mbajtur fitimprurësisht çmimet mbi nivelet konkurruese për një periudhë kohe ose për të mbajtur fitimprurësisht prodhimin në aspektin e sasive të produkteve, cilësisë së produkteve dhe larmisë ose inovacionit nën nivelet konkurruese për një periudhë kohe.

analizës së fuqisë së tregut, Komisioni bën një vlerësim të përgjithshëm të të gjitha kufizimeve përkatëse ndaj ndërmarrjeve të përfshira në tregjet përkatëse të produkteve dhe tregjet gjeografike, i cili mund të përfshijë një vlerësim të barrierave për hyrje ose zgjerim, ndikimin e ekonomive të shkallës, (që mund të përfshijë ato që mund të nxirren nga aktivitetet jashtë tregut) ose efekteve të rrjeteve (network effects), aksesin në asete dhe inpute specifike si dhe diferencimin e produktit[14]. Ky vlerësim gjithashtu mund të përfshijë ndryshime mjaftueshëm të parashikueshme në kufizime të tilla kur rasti kërkon një vlerësim të orientuar nga e ardhmja. Si një hap i ndërmjetëm në procesin e përgjithshëm të vlerësimit, është e nevojshme që përcaktimi i tregut të jetë i përditësuar në kohën e veprimit ose përqendrimit përkatës dhe të bazohet në fakte, siç shpjegohet më tej në paragrafin 0.

9. Përdorimi i përcaktimit të tregut nga ana e Komisionit është i lidhur ngushtë me objektivat e ndjekura nga instrumentet e ndryshme të ligjit:

a) në vlerësimet sipas nenit 9 të ligjit, Komisioni përgjithësisht përcakton tregun përkatës kur vlerëson ekzistencën e një pozite dominuese[15];

b) në vlerësimet sipas kontrollit të përqendrimeve në përputhje me pjesën II, kreu III dhe pjesën III, kreu IV të ligjit, Komisioni rregullisht përcakton tregun përkatës kur vlerëson efektet në konkurrencë të një përqendrimi[16];

c) në vlerësimet sipas nenit 4 të ligjit, Komisioni përdor përcaktimin e tregut veçanërisht për të përcaktuar nëse ekziston një kufizim i konsiderueshëm i konkurrencës ose për të përcaktuar nëse kushti në nenin 4, pika 2, i ligjit për një përjashtim nga zbatimi i nenit 4 të ligjit është përmbushur[17]. Në praktikë, Komisioni ka tendencën të përdorë përcaktimin e tregut kur vlerëson marrëveshjet[18] që kanë si efekt parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës. Në dallim nga kjo, Komisioni zakonisht nuk përcakton tregun përkatës kur vlerëson marrëveshjet që kanë si objekt parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës, siç janë marrëveshjet e ndaluara, dhe nuk është i detyruar ta bëjë këtë[19].

10. Përcaktimi i tregut bën të mundur llogaritjen e pjesëve të tregut, që Komisioni mund të përdorë, midis elementeve të tjerë, për të vlerësuar forcën konkurruese të një ndërmarrjeje për qëllime të vlerësimit konkurrues. Kur analizon fuqinë e tregut, Komisioni gjithashtu mund të shqyrtojë trendet që ka të ngjarë të vazhdojnë ose zhvillimet e parashikueshme në lidhje me këto pjesë tregu, si dhe kufizimet që mund të mos jenë të dukshme vetëm nga pjesët e tregut, siç shpjegohet më tej në paragrafët 0 dhe 0. Komisioni mund të përdorë gjithashtu pjesët e tregut si një mjet të parë të kontrollit për të vlerësuar nëse mund të lindin shqetësime për konkurrencën. Pragjet e pjesëve të tregut janë disa nga parametrat e përdorur për të përcaktuar fushën e rregulloreve të përjashtimit në bllok që zbatojnë nenin 6 të ligjit për kategori të caktuara marrëveshjesh[20]; për të vlerësuar nëse mund të ketë një ndikim në tregti sipas neneve 4 dhe

[14] Për shpjegime të mëtejshme mund të gjenden në aktet e tjera të Komisionit për vlerësimet thelbësore në çështje konkurrence në raste të bashkëpunimit horizontal.

[15] Shembull nga jurisprudenca e evropiane: Vendimi i 21 shkurtit 1973, Europemballage dhe Continental Can kundër Komisionit, C-6/72, EU:C:1973:22, paragrafi 32.

[16] Shembuj nga jurisprudenca e evropiane: Vendimi i 21 shkurtit 1973, Europemballage dhe Continental Can kundër Komisionit, C-6/72, EU:C:1973:22, paragrafi 32; vendimi i 31 marsit 1998, Franca dhe të tjerë kundër Komisionit ('Kali & Salz'), çështje të bashkuara C-68/94 dhe C-30/95, EU:C:1998:148, paragrafi 143; vendimi i 6 qershorit 2002, Airtours kundër Komisionit, T-342/99, EU:T:2002:146, paragrafi 19; vendimi i 7 majit 2009, NVV dhe të tjerë kundër Komisionit, T-151/05, EU:T:2009:144, paragrafi 51. Ku është e rëndësishme, vlerësimi i efekteve në konkurrencë të një përqendrimi mund të përfshijë një vlerësim të efikasiteteve të mundshme, si ato që rrjedhin nga kursimet e kostove për shkak të rritjes së shkallës, dhe në veçanti nëse konsumatorët do të përfitojnë nga këto efikasitete në ato tregje përkatëse ku ndryshe është e mundshme që të lindin shqetësime konkurruese.

[17] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Gjykatat e BE kanë vendosur në këtë kontekst se ekziston një detyrim për Komisionin që të përcaktojë tregun në një vendim që zbaton Nenin 101 TFEU, kur është e pamundur, pa një përcaktim të tillë, të përcaktohet nëse sjellja në fjalë ka si objekt ose efekt parandalimin, kufizimin ose deformimin e konkurrencës brenda tregut të brendshëm, vendimi i 6 korrikut 2000, Volkswagen kundër Komisionit, T-62/98, EU:T:2000:180, paragrafi 230; vendimi i 8 korrikut 2004, Mannesmannröhren-Werke kundër Komisionit, T-44/00, EU:T:2004:218, paragrafi 132. Shih gjithashtu paragrafin 10 për shembuj të mëtejshëm ku përcaktimi i tregut sipas Nenit 101 TFEU do të ishte i rëndësishëm.

[18] Përveçse nëse është përcaktuar ndryshe, referencat në këtë udhëzim për marrëveshje në kontekstin e nenit 4 të ligjit përfshijnë praktika dhe vendime të koordinuara të shoqatave të ndërmarrjeve.

[19] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 8 korrikut 2004, Mannesmannröhren-Werke kundër Komisionit, T-44/00, EU:T:2004:218, paragrafi 132; vendimi i 28 qershorit 2016, Telefónica kundër Komisionit, T-216/13, EU:T:2016:369, paragrafi 214.

[20] Pragjet e pjesëve të tregut kufizojnë zbatueshmërinë e "safe harbour"-it të siguruar nga përjashtimi i bllokut për marrëveshjet ndërmjet ndërmarrjeve që kanë një pjesë në tregun përkatës që nuk i kalon pragjet e përcaktuara në rregulloret përkatëse.

9 të ligjit[21], dhe për të identifikuar përqendrimet që konsiderohen se nuk ngrenë shqetësime konkurrence që nga fillimi i tyre sipas pjesës II, kreu III dhe pjesës III, kreu IV të ligjit në lidhje me çdo treg ose në lidhje me tregje të caktuara.

I.3. Parime të përgjithshme të përcaktimit të tregut

11. Komisioni aplikon një sërë parimesh kur përcakton tregjet përkatëse për qëllim të zbatimit të ligjit. Këto parime janë paraqitur në paragrafët 0 deri në 0.

12. Së pari, në përputhje me praktikat e rasteve të Komisionit, tregu përkatës në të cilin Komisioni vlerëson dinamikat e konkurrencës zakonisht përfshin një dimension produkti dhe një dimension gjeografik[22].

a) Tregu përkatës i produktit përfshin të gjitha produktet që klientët i konsiderojnë të këmbyeshme ose të zëvendësueshme me produktin(et) e ndërmarrjeve të përfshira, bazuar në karakteristikat e produkteve, çmimet e tyre dhe përdorimin e synuar, duke marrë parasysh kushtet e konkurrencës dhe strukturën e ofertës dhe kërkesës në treg[23].

b) Tregu përkatës gjeografik përfshin zonën gjeografike në të cilën ndërmarrjet e përfshira ofrojnë ose kërkojnë produktet përkatëse, në të cilën kushtet e konkurrencës janë mjaftueshëm homogjene për të vlerësuar efektet e sjelljes ose përqendrimit që është nën hetim, dhe që mund të dallohet nga zonat e tjera gjeografike, veçanërisht sepse kushtet e konkurrencës janë ndjeshëm të ndryshme në ato zona[24].

13. Në raste të caktuara, faktorët kohorë mund të jenë gjithashtu të rëndësishëm në përcaktimin e tregut përkatës, për shembull kur faktorë si sezonaliteti ose koha e kulmit të sezonit/jashtë sezonit ndikojnë në mënyrë të konsiderueshme në preferencat e klientëve ose në strukturën e ofertës[25].

14.Së dyti, përcaktimi i tregut bazohet në faktet e çështjes[26]. Tregjet përkatëse sipas kuptimit të ligjit ndryshojnë nga sektori në sektor, në nivele të ndryshme të zinxhirit të ofertës dhe ndonjëherë edhe në zona gjeografike të ndryshme. Kur ekzistojnë vendime të kaluara të Komisionit që kanë të bëjnë me një treg të caktuar, Komisioni mund të fillojë analizën e tij nga ato vendime të mëparshme dhe të verifikojë nëse përcaktimi i tregut përkatës i përdorur në ato vendime të kaluara mund të aplikohet në rastin në shqyrtim. Megjithatë, Komisioni nuk është i detyruar të aplikojë përcaktimin e një tregu përkatës nga vendimet e tij të kaluara në çështjet e ardhshme[27] dhe do të jetë gjithmonë i vëmendshëm ndaj ndryshimeve të mundshme të shkaktuara nga trende më të gjera si digjitalizimi, ndryshimet në zinxhirët e vlerës ose në burimet e klientëve, ose zhvillimet në shkallën e globalizimit të shkëmbimeve tregtare.

15. Së treti, kur përcakton tregun përkatës, Komisioni merr parasysh parametrat e ndryshëm të konkurrencës që klientët i konsiderojnë të rëndësishëm në zonën dhe periudhën e vlerësuar.

[21] Komisioni mund të përdorë pjesët e tregut për të vlerësuar nëse mund të ketë një efekt në tregti, por ky vlerësim nuk kërkon domosdoshmërisht që tregjet përkatëse të përcaktohen dhe pjesët e tregut të llogariten dhe Komisioni nuk është i detyruar ta bëjë këtë.

[22] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 14 shkurtit 1978, United Brands kundër Komisionit, C-27/76, EU:C:1978:22, paragrafët 10 dhe 11.

[23] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 30 janarit 2020, Generics (UK) dhe të tjerë, C-307/18, EU:C:2020:52, paragrafi 129; dhe vendimi i 13 shkurtit 1979, Hoffmann-La Roche kundër Komisionit, C-85/76, EU:C:1979:36, paragrafi 51.

[24] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 30 shtatorit 2003, Cableuropa dhe të tjerë kundër Komisionit, T-346/02 dhe T-347/02, EU:T:2003:256, paragrafi 115; vendimi i 7 majit 2009, NVV dhe të tjerë kundër Komisionit, T-151/05, EU:T:2009:144, paragrafi 52; dhe vendimi i 14 shkurtit 1978, United Brands kundër Komisionit, C-27/76, EU:C:1978:22, paragrafi 11.

[25] Shembuj nga praktika evropiane: Konsideratat kohore ishin të rëndësishme për përkufizimin e tregut, për shembull, në çështjen M.5467 RWE/Essent, paragrafi 32, ku Komisioni bëri dallimin midis orëve të kulmit dhe orëve jashtë kulmit për gjenerimin dhe furnizimin me shumicë të energjisë elektrike, dhe në çështjen M.8869 Ryanair/Laudamotion, paragrafët 96 dhe 97, ku ai bëri dallimin midis sezonit veror dhe dimëror në transportin ajror të pasagjerëve.

[26] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i Gjykatës së EFTA-s i 5 majit 2022, Telenor dhe Telenor Norge kundër Autoritetit të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 173: "përcaktimi i tregut duhet të bëhet në bazë të rastit konkret".

[27] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Gjykata e Përgjithshme sqaroi në këtë drejtim në vendimin e saj të 7 majit 2009, NVV dhe të tjerë kundër Komisionit, T-151/05, EU:T:2009:144, paragrafi 136: "Në veçanti, aplikantët nuk mund të kenë pasur një pritshmëri të tillë legjitime me arsyen se Komisioni kishte përcaktuar tregjet në një mënyrë të caktuar në një vendim të mëparshëm, pasi Komisioni – dhe, a fortiori, Gjykata – nuk është e lidhur nga gjetjet e bëra në një vendim të tillë"; shih gjithashtu vendimin e 14 dhjetorit 2005, General Electric kundër Komisionit, T-210/01, EU:T:2005:456, paragrafi 120; vendimi i 18 majit 2022, Wieland-Werke kundër Komisionit, T-251/19, EU:T:2022:296, paragrafi 79; vendimi i 13 majit 2015, Niki Luftfahrt kundër Komisionit, T-162/10, EU:T:2015:283, paragrafi 144; vendimi i 25 marsit 2015, Slovenská pošta kundër Komisionit, T-556/ 08, EU:T:2015:189, paragrafi 197; vendimi i 23 majit 2019, KPN kundër Komisionit, T-370/17, EU:T:2019:354, paragrafi 79. Shih gjithashtu vendimin e Gjykatës së EFTA-s të 5 majit 2022, Telenor dhe Telenor Norge kundër Autoritetit të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 97.

Këta parametra mund të përfshijnë çmimin e produktit, por gjithashtu edhe shkallën e inovacionit dhe cilësinë e tij në aspekte të ndryshme – si qëndrueshmëria, efikasiteti i burimeve, jetëgjatësia, vlera dhe larmia e përdorimeve të ofruara nga produkti, mundësia për të integruar produktin me produkte të tjera, imazhi që përcillet ose mbrojtja e sigurisë dhe privatësisë që ofrohet, si dhe disponueshmëria e tij, përfshirë kohën e dërgesës, qëndrueshmërinë e zinxhirëve të ofertës, besueshmërinë e ofertës dhe kostot e transportit. Rëndësia relative e këtyre parametrave për klientët mund të ndryshojë me kalimin e kohës.

16. Së katërti, përcaktimi i tregut, kur është e nevojshme, është vetëm një hap në vlerësimin e Komisionit sipas ligjit. Komisioni vendos nëse ka shqetësime për konkurrencën vetëm pasi të ketë kryer një vlerësim konkurrues[28]. Përcaktimi i tregut është, si rrjedhojë, një hap i ndërmjetëm në vlerësim dhe nuk parashikon rezultatin e vlerësimit të Komisionit sipas ligjit.

17. Së pesti, përcaktimi i tregut lejon ndarjen e kufizimeve konkurruese nga brenda dhe jashtë tregut, duke përfshirë vetëm kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme në tregun përkatës. Megjithatë, Komisioni merr parasysh të gjitha kufizimet konkurruese (pavarësisht nëse janë efektive dhe të menjëhershme apo jo) në vlerësimin konkurrues, duke pasur parasysh se kufizimet jashtë tregut janë kufizime më të largëta për ndërmarrjet e përfshira. Për më shumë detaje mbi marrëdhënien me vlerësimin konkurrues, shih gjithashtu paragrafin 0 më sipër.

18. Së gjashti, tregjet e përcaktuara shpesh janë të njëjta në raste dhe vlerësime kur lidhen me të njëjtin aktivitet ekonomik në aspektin e produkteve dhe gjeografik[29]. Megjithatë, duke qenë se përcaktimi i tregut synon të identifikojë kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme që janë të rëndësishme për vlerësimin konkurrues të një sjelljeje ose përqendrimi të caktuar, rezultati i përcaktimit të tregut mund të ndryshojë në varësi të:

a) ndërmarrjeve të përfshira. Duke qenë se aktivitetet e ndërmarrjeve të përfshira përcaktojnë pikën fillestare për analizën e zëvendësimit, tregjet mund të përcaktohen ndryshe në varësi të ndërmarrjeve të përfshira. Kjo mund të ndodhë, për shembull, kur kufizimet konkurruese që ndërmarrjet i imponojnë njëra-tjetrës janë asimetrike, që do të thotë se një ndërmarrje e caktuar mund të kufizojë një ndërmarrje tjetër, ndërsa kjo nuk ndodh anasjelltas[30]. Në këtë rast, marrja e produkteve të ndërmarrjeve të ndryshme si pikë fillestare për analizën e zëvendësimit – për shembull, për shkak se palët në përqendrim janë të ndryshme ose për shkak se sjellja e një ndërmarrjeje tjetër është në hetim – mund të çojë në rezultate të ndryshme në aspektin e përcaktimit të tregut.

b) periudhës kohore të konsideruar. Komisioni merr parasysh kushtet konkurruese që ishin në fuqi në kohën e sjelljes ose të përqendrimit që po shqyrtohet (që mund të përfshijnë zhvillime mjaftueshëm të parashikueshme kur rasti kërkon një

[28] Shih shënimin 12.

[29] Shembuj nga praktika evropiane: Në sektorin e transportit ajror, tregu përkatës i produktit për shërbimet e transportit të pasagjerëve me aeroplan është përcaktuar mbi bazën e qasjes së çiftit të pikave të origjinës/pikave të destinacionit (O&D). Kjo qasje është përdorur nëpër çështje me kalimin e kohës. Shih, për shembull, çështjet e bashkuara M.3280 Air France/KLM, paragrafët 9 dhe 16; M.3770 Lufthansa/Swiss, paragrafët 12 e më tej; M.6447 IAG/bmi, paragrafi 31; M.7333 Alitalia/Etihad, paragrafi 63; M.7541 IAG/Aer Lingus, paragrafi 14; çështjet e antitrust-it AT.36201 PO/Lufthansa + SAS + United (Neni 85); AT.39596 British Airways/American Airlines/Iberia; dhe vendimi i 11 prillit 1989, Ahmed Saeed Flugreisen dhe të tjerë kundër Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, C-66/86, EU:C:1989:140, paragrafi 40; vendimi i 19 majit 1994, Air France kundër Komisionit, T-2/93, EU:T:1994:55, paragrafi 84; vendimi i 4 korrikut 2006, easyJet kundër Komisionit, T-177/04, EU:T:2006:187, paragrafi 56. Një shembull tjetër në praktikën evropiane është shërbimet e reklamave online, ku tregu përkatës i produktit është përcaktuar nëpër çështje si një treg për ofrimin e hapësirës për reklama online, të ndarë nga hapësira për reklama offline, dhe tregu përkatës gjeografik është përcaktuar nëpër çështje si kombëtar ose si në përputhje me kufijtë gjuhësorë brenda Zonës Ekonomike Evropiane (ZEE) – shih, për shembull, çështjet M.4731 Google/DoubleClick, paragrafët 56 dhe 83-84; M.5727 Microsoft/Yahoo! Search Business, paragrafët 61 dhe 91-93; M.7217 Facebook/Whatsapp, paragrafët 79 dhe 81-83.

[30] Shembuj nga praktika evropiane: Shih, për shembull, çështjet M.6497 Hutchison 3G Austria/Orange Austria dhe M.8808 T-Mobile Austria/UPC Austria. Në çështjen e parë, Komisioni filloi nga një treg kandidat që përfshinte shërbimet e të dhënave mobile dhe zbuloi se kishte një zëvendësueshmëri të kufizuar të shërbimeve të të dhënave mobile nga shërbimet e kufizuara të aksesit në internet, paragrafi 57. Në çështjen e dytë, Komisioni vlerësoi nëse shërbimet e aksesit në internet mobile mund të përdoreshin për të hyrë në internet në shtëpi në të njëjtën mënyrë si lidhjet e fiksuara dhe arriti në përfundimin se tregu përkatës i produktit përfshinte si teknologjitë e fiksuara, ashtu edhe ato mobile, sa i përket klientëve rezidencialë, paragrafi 39. Shih gjithashtu vendimin e 30 janarit 2007, France Télécom kundër Komisionit, T-340/03, EU:T:2007:22, paragrafët 88-89; vendimin e 1 korrikut 2010, AstraZeneca kundër Komisionit, T-321/05, EU:T:2010:266, paragrafi 97, dhe vendimin e Gjykatës së EFTA-s të 5 majit 2022, Telenor dhe Telenor Norge kundër Autoritetit të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 117.

vlerësim të orientuar nga e ardhmja, siç është përcaktuar në paragrafin 0). Për rrjedhojë, rezultatet e përcaktimit të tregut mund të ndryshojnë me kalimin e kohës nëse dinamika konkurruese ndryshon. Kjo mund të ndodhë, për shembull, kur kushtet konkurruese në zona të ndryshme gjeografike konvergojnë me kalimin e kohës dhe bëhen mjaftueshëm homogjene, në mënyrë që zonat që fillimisht ishin pjesë e tregjeve të ndryshme gjeografike të përfshihen më vonë në të njëjtin treg gjeografik[31], ose kur zhvillime të parashikuara të tregut, që më parë ishin konsideruar të largëta ose të pasigurta, realizohen.

c) shqetësimeve konkurruese në shqyrtim. Kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme përkatëse në një rast të caktuar mund të varen nga shqetësimet konkurruese që po shqyrtohen. Për shembull, këto kufizime mund të varen nëse shqetësimi që po hulumtohet është se përqendrimi do të çojë në rritjen e çmimeve të produkteve ekzistuese, ose se i njëjti përqendrim do të reduktojë investimet në zhvillimin e produkteve[32]. Për më tepër, qasja e zakonshme ndaj përcaktimit të tregut mund të duhet të përshtatet kur fuqia ekzistuese e tregut është e prirur të deformojë analizën (për shembull në lidhje me një teori të dëmit sipas nenit 9 të ligjit)[33].

19. Së shtati, koncepti i tregut përkatës në ligjin është i ndryshëm nga përdorimi i termit "treg" në kontekste të tjera, në veçanti në kontekste biznesi. Ndërmarrjet shpesh përdorin termin "treg" për t'iu referuar zonës ose vendit ku shesin produktet e tyre, ose për t'iu referuar në përgjithësi industrisë ose sektorit të cilit ato i përkasin. Për shembull, ndërmarrjet mund të thonë se janë aktive në një treg global ku ato mendojnë se konkurrojnë globalisht për të ardhura përballë ndërmarrjeve nga të gjitha kontinentet. Megjithatë, kjo nuk do të thotë se produktet e të gjitha ndërmarrjeve që janë aktive globalisht janë të zëvendësueshme për klientët në Shqipëri, ose se klientët përballen me kushte mjaftueshëm homogjene të konkurrencës globalisht, që janë kriteret përkatëse për përcaktimin e tregut nga Komisioni sipas ligjit, siç shpjegohet më tej në seksionin 0. Dinamika më të gjera jashtë fushës së tregjeve përkatëse të përcaktuara për qëllime të ligjit, siç janë ekonomitë e diferencuara të shkallës nga të cilat përfitojnë ndërmarrjet nga aktivitetet e tyre globale në tregje të ndryshme produkti ose gjeografike, nuk janë të rëndësishme për hapin e ndërmjetëm ku tregjet përcaktohen për qëllime të ligjit, por ato mund të jenë të rëndësishme për vlerësimin konkurrues dhe, nëse është kështu, do të merren parasysh rregullisht në atë kontekst. Për më tepër, koncepti ose përcaktimi i një "tregu" i përdorur në fusha të tjera të legjislacionit përveç ligjit, për shembull në fushën e komunikimeve elektronike, nuk është vendimtar për qëllimet e ligjit.

20. Së teti, Komisioni nuk është i detyruar të arrijë në një përfundim final mbi shkallën precize të tregut kur rezultati i vlerësimit të Komisionit nuk do të ndryshonte nën përcaktime të ndryshme të mundshme të tregut. Komisioni mund ta lërë përcaktimin e tregut të hapur[34] si në rastet kur

[31] Shembuj nga praktika evropiane: Shih, për shembull, çështjen M.2033 Metso/Svedala të vitit 2001, paragrafi 114, ku Komisioni përcaktoi tregun gjeografik për thyesat, një pajisje minierash, si të përfshirë në të gjithë ZEE-në. Në çështjen e mëpasshme M.9585 Outotec/Metso (Minerals Business) të vitit 2020, paragrafët 258-261, Komisioni arriti në përfundimin se tregu përkatës gjeografik për furnizimin me pajisje minierash, që do të thotë, pajisjet për bluarje, flotacion, filtrim, dhe pelletizimin e mineralit të hekurit, ishte global në përmasa. Në mënyrë të ngjashme, në çështjen M.580 ABB/Daimler-Benz të vitit 1995, paragrafët 22-41, Komisioni arriti në përfundimin se ekzistonin specifikime kombëtare ose rajonale në treg për teknologjinë e hekurudhave, të cilat vepronin si barriera në hyrje për eksportet jashtë rajonit të origjinës, dhe se klientët preferonin ofrues të vendosur në të njëjtin rajon ose në të njëjtin Shtet Anëtar. Megjithatë, më vonë, në çështjen M.5754 Alstom Holdings/Areva TSD të vitit 2010, paragrafi 35, Komisioni arriti në përfundimin se tregu përkatës ishte të paktën në nivelin e ZEE-së.

[32] Shembuj nga praktika evropiane: Në çështjen M.7932 Dow/DuPont, Komisioni fillimisht përkufizoi tregjet kombëtare për produktet e formuluara të mbrojtjes së kulturave për të vlerësuar konkurrencën e produktit dhe çmimit, paragrafët 319 dhe 332. Në këtë vlerësim, Komisioni u mbështet në pjesët e tregut të llogaritura në nivelin e kombinimeve të kulturave/insekteve në nivel kombëtar, por gjithashtu përdori pjesët e tregut për grupimet e kombinimeve të kulturave/insekteve në nivelin e ZEE-së si informuese për forcën e lojtarëve të tregut në nivelin e portofolit të tyre të përbërësve active, si dhe pjesët e tregut global të ofruesve të K&ZH-së, si informuese për forcën relative të ofruesve që sjellin përbërës të rinj aktivë në treg, paragrafi 362. Së dyti, Komisioni analizoi konkurrencën e inovacionit në të gjithë industrinë dhe në hapësirat e inovacionit që përbëhen nga grupime të kombinimeve të kulturave/insekteve në nivel global ose të paktën në nivelin e ZEE-së për të vlerësuar se si kompanitë agrokimike konkurrojnë për të zbuluar dhe zhvilluar përbërës të rinj aktivë, paragrafët 352 dhe 361.

[33] Shiko edhe shënimin 52.

[34] Në kontekstin e tregjeve të diferencuara të produktit, përcaktimi i një tregu përkatës të përgjithshëm nuk përjashton mundësinë e identifikimit të dinamikave të ndryshme konkurruese në disa segmente të tregut, duke mbajtur të hapur përcaktimin e saktë të segmenteve. Veçanërisht, analiza e konkurrencës së një përqendrimi mund të çojë në një përfundim se përqendrimi nuk pengon konkurrencën njësoj në të gjitha pjesët e tregut përkatës, pa ndikuar apo vënë në dyshim përcaktimin e atij tregu.

shqetësimet konkurruese lindin pavarësisht përcaktimit të aplikuar të tregut[35], ashtu edhe në rastet kur nuk lindin shqetësime konkurruese pavarësisht përcaktimit të aplikuar të tregut[36]. Kur e lë të hapur përcaktimin e tregut, Komisioni zakonisht kryen vlerësimin konkurrues për të gjitha përcaktimet alternative të mundshme të tregut, ndonëse thellësia e analizës konkurruese mund të ndryshojë midis tregjeve alternative të vlerësuara[37].

21. Së nënti, Komisioni mund të marrë parasysh tranzicionet e pritura në strukturën e një tregu kur rasti kërkon një vlerësim me perspektivë të ardhshme. Tranzicionet strukturore të tregut ndryshojnë nga konsideratat që lidhen me hyrjen në treg nga konkurrentët e mundshëm ("konkurrenca potenciale")[38], që do të thotë se ato ndikojnë në dinamikat e përgjithshme të ofertës dhe kërkesës në një treg dhe, si rezultat, në reagimet e përgjithshme ndaj ndryshimeve në kushtet e ofertës relative. Të tilla tranzicione strukturore të tregut duhet të dallohen nga ndryshimet që ndikojnë vetëm në ndërmarrje ose klientë individualë që ofrojnë ose kërkojnë produkte në tregjet përkatëse. Tranzicionet strukturore të tregut mund të ndikojnë në përcaktimin e tregut përkatës të produktit, për shembull, kur ka një probabilitet të mjaftueshëm që lloje të reja produktesh janë gati të shfaqen në treg[39], ose në përcaktimin e tregut përkatës gjeografik, për shembull, kur ka ndryshime të afërta teknologjike ose ndryshime të afërta në kuadrin rregullator[40]. Komisioni merr parasysh tranzicionet strukturore të pritura të tregut në periudha të shkurtra ose të mesme kohore kur ato do të çonin në ndryshime efektive në dinamikat e përgjithshme të ofertës dhe kërkesës brenda periudhës përkatëse për vlerësimin e Komisionit[41]. Që Komisioni të mund ta bëjë këtë,

Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 18 majit 2022, Wieland-Werke kundër Komisionit, T-251/19, EU:T:2022:296, paragrafët 40-41, 64 e në vijim.

35 Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.10078 Cargotec/Konecranes, paragrafët 126 dhe 376, ku, për sa i përket transportuesve straddle dhe shuttle, Komisioni la të hapur përcaktimin e tregut përkatës të produktit (i cili mund të përcaktohej ose në tërësi, ose të segmentohej midis transportuesve straddle dhe shuttle) dhe tregut përkatës gjeografik (me shtrirje në ZEE ose në nivel global), pasi transaksioni ngriti shqetësime nën të gjitha këto përcaktime të mundshme të tregut.
Gjithashtu, Komisioni mund ta lërë të hapur përcaktimin e tregut në raste ku, pas një hetimi fillestar, lindin dyshime serioze vetëm në një nga disa prej tregjeve përkatëse të mundshme, por ndërmarrjet e përfshira ofrojnë angazhime të përshtatshme për të bërë që përqendrimi të jetë i përputhshëm me tregun e brendshëm. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8785 The Walt Disney Company/Twenty-First Century Fox, paragrafi 85.
Komisioni gjithashtu mund ta lërë të hapur përcaktimin e tregut kur, pas një hetimi fillestar, ndërmarrjet e përfshira ofrojnë angazhime që janë të mjaftueshme për të adresuar shqetësimet fillestare. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja AT.37966 Distrigaz, paragrafi 11, dhe çështja AT.40153 E-book MFNs dhe çështje të lidhura (Amazon), paragrafi 48.

36 Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 26 tetorit 2017, KPN kundër Komisionit, T-394/15, EU:T:2017:756, paragrafi 60; dhe vendimi i 8 korrikut 2003, Verband der freien Rohrwerke dhe të tjerë kundër Komisionit, T-374/00, EU:T:2003:188, paragrafët 107 dhe 110. Gjithashtu, çështja M.9695 LVMH/Tiffany, paragrafët 25, 31, 46, 52, 57, 58 dhe 72, ku Komisioni la të hapur përcaktimin preciz të tregut të produktit dhe atij gjeografik në lidhje me kategori të ndryshme të mallrave luksoze, pasi nuk lindën shqetësime për konkurrencën pavarësisht nga saktësia e përcaktimit të tregut përkatës të produktit dhe atij gjeografik.

37 Për shembull, Komisioni mund ta fokusojë vlerësimin e tij konkurrues në përqendrime që përfshijnë mbivendosje horizontale në ato tregje përkatëse ku mbivendosjet midis ndërmarrjeve të përfshira janë më të mëdha dhe ku ka më pak kufizime konkurruese efektive dhe të menjëhershme brenda tregut. Komisioni mund të arrijë më pas në përfundimin që, nëse mbivendosjet nuk ngrenë shqetësime për konkurrencën në ato tregje përkatëse, atëherë ato nuk ngrenë shqetësime për konkurrencën as në tregjet alternative përkatëse. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.10339 KKR/Landal, paragrafët 23ff, në të cilin vlerësimi i Komisionit u fokusua në tregun alternativ më të ngushtë të produktit, të përcaktuar si parqe pushimi, ku mbivendosjet midis aktiviteteve të palëve ishin shumë të mëdha.

38 Shih paragrafin 0.

39 Për shembull, në kontekstin e vlerësimit të produkteve mjekësore, tregu përkatës i produktit mund të zgjerohet për të përfshirë produkte në zhvillim që janë aktualisht në prova klinike, siç shpjegohet më tej në paragrafin 0; ose mund të ngushtohet në vetëm një molekulë specifike në sajë të hyrjes së afërt të një versioni gjenerik të një produkti origjinal. Shembull nga jurisprudenca evropiane: vendimi i 30 janarit 2020, Generics (UK) dhe të tjerë, C-307/18, EU:C:2020:52, paragrafi 131.

40 Shembuj nga praktika evropiane: Çështjan M.2478 IBM/Italia/Business Solutions/JV, paragrafi 25, ku Komisioni vuri në dukje se kishte konsideruar në të kaluarën që shërbimet IT ofroheshin në nivel kombëtar, si në çështjen M.2195 Cap Gemini/Vodafone. Megjithatë, ai vërejti se shërbimet IT treguan një tendencë drejt ndërkombëtarizimit të kërkesës dhe ofertës, e motivuar pjesërisht nga përdorimi i internetit që mundëson operimin në distancë. Kjo tendencë drejt ndërkombëtarizimit u konfirmua në çështjen e mëvonshme M.6237 Computer Sciences Corporation/iSOFT Group, paragrafët 17 dhe 18, ku Komisioni vuri në dukje se ofruesit kryesorë të shërbimeve IT operonin në nivel global dhe klientët shpesh lëshonin thirrje globale/mbi ZEE për tender. Në këto raste, përcaktimi i tregut gjeografik u la i hapur.

41 Shembull nga jurisprudenca evropiane: Shih vendimin e 30 janarit 2020, Generics (UK) dhe të tjerë, C-307/18, EU:C:2020:52, paragrafët 134-135, ku Gjykata vendosi se tregu mund të ngushtohet në vetëm një molekulë specifike në sajë të hyrjes së afërt të një versioni gjenerik të një produkti origjinal, pasi "prodhuesit e ilaçeve gjenerike [ishin] në gjendje të hynin në treg menjëherë ose brenda një periudhe të shkurtër, veçanërisht kur këto palë [kishin] formuar një strategji efektive të mëparshme për hyrjen në treg, [kishin] ndërmarrë hapat e nevojshëm për ta arritur atë, si për shembull, dorëzimin e një aplikimi për [autorizim për marketing] ose marrjen e një [autorizimi për marketing], ose [kishin] lidhur kontrata furnizimi me shpërndarës të palëve të treta"

duhet të ketë të dhëna të besueshme[42] që tregojnë një probabilitet të mjaftueshëm se ndryshimet strukturore të parashikuara do të ndodhin. Këto të dhëna duhet të shkojnë përtej supozimeve të thjeshta që trendet e vëzhguara do të vazhdojnë ose që ndonjë ndërmarrje e caktuar do të ndryshojë sjelljen e saj.

II. METODOLOGJIA E PËRGJITHSHME

22. Siç është shpjeguar në seksionin 0, qëllimi kryesor i përcaktimit të tregut është të sigurojë, në një hap të ndërmjetëm, një kuadër për të strukturuar dhe lehtësuar vlerësimin konkurrues, duke identifikuar në mënyrë sistematike kufizimet konkurruese efektive dhe të menjëhershme me të cilat përballen ndërmarrjet e përfshira kur ofrojnë produkte të caktuara për klientët në një zonë të caktuar.

23. Ndërmarrjet janë subjekt i tre burimeve kryesore të kufizimeve konkurruese, përkatësisht zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës, zëvendësueshmërisë nga ana e ofertës dhe konkurrencës potenciale:

a) Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës përbën forcën disiplinuese më efektive dhe të menjëhershme mbi ofertuesit e një produkti të caktuar[43]. Ndikimi i një ndërmarrjeje mbi kushtet ekzistuese të shitjes – siç janë çmimet, niveli i inovacionit ose cilësia e ofruar – varet nga shkalla në të cilën klientët e saj mund të kalojnë lehtësisht te produktet e disponueshme që klientët i konsiderojnë si të zëvendësueshme[44]. Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës është rrjedhimisht konsiderata kryesore në përcaktimin e tregut përkatës të produktit.

b) zëvendësueshmëria nga ana e ofertës mund të jetë gjithashtu e rëndësishme për përcaktimin e tregut përkatës në disa raste, konkretisht kur është po aq efektive dhe e menjëhershme sa zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës dhe kur çon në kushte konkurruese të ngjashme ndërmjet produkteve në fjalë. Sipas përvojës së Komisionit, zëvendësueshmëria nga ana e ofertës është e rëndësishme për përcaktimin e tregut vetëm në raste specifike.

c) Konkurrenca potenciale, në dallim, përfshin kufizime konkurruese më të largëta dhe rastësore që nuk përmbushin kriteret e efektivitetit dhe të menjëhershmërisë së zëvendësueshmërisë[45]. Rrjedhimisht, konkurrenca potenciale nuk është e rëndësishme për përcaktimin e tregut përkatës, dhe nuk është e përshtatshme të përfshihen në tregun përkatës të produktit shitjet aktuale nga një konkurrent potencial i produkteve që nuk janë të zëvendësueshme me produktet e ndërmarrjeve të përfshira nga perspektiva e klientëve[46], ose të zgjerohen tregjet gjeografike për të përfshirë zonat ku konkurrenti potencial është tashmë aktiv me produktet e tij[47]. Ekzistenca e konkurrencës potenciale kërkon një analizë të faktorëve shtesë, duke përfshirë probabilitetin, periudhën e kohës dhe magnitudën e çdo hyrjeje në treg. Vlerësimi i ndikimit të konkurrencës potenciale kërkon të analizohet se si kjo ndikon ose mund të ndikojë në

dhe ku kishte "të dhëna të perceptimit, nga prodhuesi i ilaçeve origjinale, të urgjencës së kërcënimit të hyrjes në treg nga prodhuesit e ilaçeve gjenerike".

[42] Shih seksionin 0 për më shumë detaje se si Komisioni mbledh dhe vlerëson të dhëna për qëllimet e përcaktimit të tregut.

[43] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 4 korrikut 2006, easyJet kundër Komisionit, T-177/04, EU:T:2006:187, paragrafi 99.

[44] Në tregje të caktuara, kërkesa mund të mos përcaktohet – ose të mos përcaktohet vetëm – nga konsumatori përfundimtar i një produkti, por mund të formohet nga palë të tjera të interesuara, interesat e të cilëve nuk janë domosdoshmërisht në përputhje me ato të konsumatorit përfundimtar. Për shembull, në tregjet farmaceutike, pacientët janë konsumatorët përfundimtarë të ilaçeve; mjekët zgjedhin ilaçin për recetë ose mund të këshillojnë pacientët mbi cilin ilaç pa recetë të përdorin, dhe skemat e sigurimeve zakonisht mbulojnë tërësisht ose pjesërisht kostot për ilaçin e administruar. Komisioni i merr parasysh veçori të tilla kur përcakton tregun përkatës.

[45] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Gjykata e Përgjithshme ka shpjeguar: "Edhe pse konkurrenca potenciale dhe zëvendësueshmëria nga ana e ofertës janë çështje konceptualisht të ndryshme, […], këto çështje mbivendosen pjesërisht, pasi dallimi qëndron kryesisht nëse kufizimi i konkurrencës është i menjëhershëm apo jo.", vendimi i 30 shtatorit 2003, Atlantic Container Line dhe të tjerë kundër Komisionit, çështjet e bashkuara T-191/98, T-212/98 to T-214/98, EU:T:2003:245, paragrafi 834.

[46] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7555 Staples/Office Depot, paragrafët 372-374, ku Komisioni vlerësoi nëse Amazon ishte një konkurrent potencial në kanalin e kontratave B2B për furnizimet e zyrës dhe nuk përfshiu shitjet nga Amazon në tregjet e tjera të produkteve, siç është kanali me pakicë për furnizimet e zyrës, në llogaritjet e pjesëve të tregut.

[47] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8677 Siemens/Alstom, paragrafët 485-533, ku Komisioni vlerësoi kufizimin nga hyrja potenciale në ZEE nga ofertuesit aziatikë të trenave me shpejtësi të lartë dhe shumë të lartë si pjesë e vlerësimit konkurrues dhe nuk përfshiu shitjet e trenave me shpejtësi të lartë dhe shumë të lartë nga ofertuesit aziatikë jashtë tregut përkatës gjeografik në llogaritjet e pjesës së tregut.

sjelljen e ndërmarrjeve të përfshira. Kjo analizohet në vlerësimin konkurrues.

24. Vlerësimi i zëvendësueshmërisë së kërkesës dhe ofertës ndihmon në identifikimin e produkteve në tregun përkatës dhe, për rrjedhojë, të ofertuesve të angazhuar në treg. Identifikimi i klientëve që pritet të përballen me efekte të ngjashme të veprimit ose përqendrimit në shqyrtim mund të jetë gjithashtu një element i rëndësishëm për përcaktimin e tregut përkatës, për të ofruar një kuadër të dobishëm për vlerësimin konkurrues. Për ta bërë këtë, Komisioni përqendrohet në gradën në të cilën klientët përballen me kushte të ngjashme ose të ndryshme konkurruese. Një vlerësim i tillë është shpesh i rëndësishëm për përcaktimin e tregut përkatës të produktit dhe gjeografik kur ofruesit negociojnë me klientë të veçantë ose kur ata mund të diskriminojnë midis klientëve ose grupeve të klientëve[48.]

II.1. Metodologjia e përgjithshme për përcaktimin e tregjeve të produkteve

II.1.1Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës

25. Siç është shpjeguar në paragrafin 0, qasja kryesore e përdorur nga Komisioni për të përcaktuar tregun përkatës të produktit është ajo e vlerësimit të zëvendësueshmërisë së produkteve nga perspektiva e klientit (zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës). Situata të zëvendësueshmërisë mjaftueshëm të fortë nga ana e kërkesës shfaqen kur klientët do të kalonin lehtësisht nga produktet e ndërmarrjeve të përfshira në produkte alternative lehtësisht të disponueshme. Komisioni i përfshin këto produkte në të njëjtin treg përkatës të produktit pasi ato përbëjnë kufizime efektive dhe të menjëhershme konkurruese.

26. Komisioni përcakton gamën e produkteve që klientët e ndërmarrjeve të përfshira konsiderojnë si zëvendësues efektivë dhe të menjëhershëm, si dhe gradën e zëvendësueshmërisë me produktet e ndërmarrjeve të përfshira duke shqyrtuar një shumëllojshmëri të të dhënave. Të dhëna të tilla përfshijnë, në varësi të kërkesave dhe veçorive të çdo rasti, tregues për arsyet pse klientët do të zëvendësonin ose jo një produkt me një tjetër, si preferencat e klientëve në lidhje me karakteristikat e produktit, çmimet, funksionalitetet, përdorimin e synuar, pengesat për kalimin dhe kostot e kalimit. Ato gjithashtu përfshijnë tregues të drejtpërdrejtë të zëvendësueshmërisë, si të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar ose hipotetike. Detaje të mëtejshme mbi të dhënat ku Komisioni mbështetet kur vlerëson zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës janë të paraqitura në seksionin 0.

27. Pyetja kryesore së cilës i duhet dhënë përgjigje kur shqyrtohet kjo provë është deri në çfarë mase dhe cilat produkte zëvendësuese lehtësisht të disponueshme (nëse ka) klientët e ndërmarrjeve të përfshira do të ndryshonin në përgjigje të një përkeqësimi të kushteve të ofertës të produkteve të ndërmarrjeve të përfshira në krahasim me produkte të tjera[49.] Për qëllime operative dhe praktike, ky vlerësim zakonisht përqendrohet në reagimet ndaj rritjeve të çmimeve, por mund të marrë gjithashtu parasysh ndryshimet në parametra të tjerë konkurrues, si cilësia e produktit ose niveli i inovacionit të tij, siç është paraqitur në paragrafin 0.

28. Konceptualisht, kjo qasje do të thotë se, duke filluar nga një treg kandidat, i cili fillimisht përfshin produktin(et) ose llojet e produkteve të ndërmarrjeve të përfshira që janë në qendër të vlerësimit konkurrues, produktet zëvendësuese lehtësisht të disponueshme (nëse ka) shtohen në tregun kandidat derisa produktet e identifikuara të përbëjnë një treg përkatës të produktit.

29. Kriteri teorik i përdorur shpesh për të përcaktuar nëse tregu kandidat përbën një treg përkatës të produktit është nëse një monopolist hipotetik në tregun kandidat mund të ushtrojë fuqi tregu. Kjo pyetje mund të vlerësohet duke vënë në pikëpyetje nëse një monopolist hipotetik në tregun kandidat do ta mendonte të dobishme të implementonte një rritje të vogël, por të rëndësishme dhe jo të përkohshme të çmimit (testi "SSNIP")[50.]

[48] Shih 0 për detaje të mëtejshme se si Komisioni trajton përcaktimin e tregut në prani të diskriminimit midis klientëve ose grupeve të klientëve.

[49] Për rastet që kanë të bëjnë me tregjet e blerjes, pika fillestare për analizimin e reagimeve ndaj ndryshimeve do të ishte ofertuesi, dhe testi shërben për të identifikuar kanalet alternative të shpërndarjes ose tregjet për produktet e ofertuesit.

[50] SSNIP që merret parasysh është zakonisht një rritje çmimi në intervalin prej 5 % deri në 10 %, e implementuar në një ose më shumë produkte në tregun kandidat, duke përfshirë të paktën një produkt të ndërmarrjeve të përfshira. Megjithatë, madhësia e rritjes së çmimit dhe mënyra se si aplikohet mund të varet nga rasti i veçantë në fjalë. Për shembull, kur ndërmarrjet e përfshira ofrojnë vlerë të shtuar relativisht të vogël në zinxhirin e ofertës (sepse lëndët e para ose komponentët e blerë përbëjnë një përqindje të lartë të çmimit total), çështja nëse një monopolist hipotetik mund të ushtrojë fuqi tregu mund të vlerësohet më mirë në raport me efektin e saj në këtë vlerë të shtuar. Prandaj, në raste të tilla, Komisioni mund të zbatojë SSNIP për vlerën e shtuar në vend të çmimit të shitjes. Shembull nga praktika evropiane: Komisioni e aplikoi këtë koncept dhe u përqendrua në vlerën e shtuar (ose

30. Kur ndërmarrjet konkurrojnë në parametra të tjerë përveç çmimit, si cilësia ose niveli i inovacionit, aplikimi i testit SSNIP është i vështirë, veçanërisht në kontekstin e produkteve me çmim monetar zero[51] dhe industrive me inovacion të lartë. Vështirësi të tjera lindin në varësi të teorisë së dëmit të aplikuar në hetim. Kur vlerësimi fokusohet në ndryshimin e fuqisë së tregut të ndërmarrjeve të përfshira, siç është analiza nëse një përqendrim horizontal do të çonte në efekte të pakoordinuara, testi SSNIP mund të aplikohet përgjithësisht ndaj çmimit mbizotërues në fuqi. Megjithatë, ky mund të mos jetë rasti kur fokusi është në vlerësimin e fuqisë ekzistuese të tregut të ndërmarrjeve të përfshira, si për përcaktimin e tregjeve për qëllim të vlerësimit të ekzistencës së dominancës sipas nenit 9 të ligjit[52]. Për më tepër, kufizimet praktike mund ta bëjnë të vështirë aplikimin e testit SSNIP në mënyrë empirike kur përcaktohet tregu përkatës i produktit në raste reale. Për shembull, mund të mos jetë e mundur të mblidhen informacione të besueshme për shumën e humbjeve që do të pësonte një monopolist hipotetik kur implementon një SSNIP.

31. Rrjedhimisht, ndonëse Komisioni mund të mbështetet në parimet e testit SSNIP në vlerësimin e tregut përkatës, nuk ka ndonjë detyrim për Komisionin që të aplikojë testin SSNIP në mënyrë empirike, dhe lloje të tjera të të dhënave janë po aq të vlefshme për të informuar përcaktimin e tregut, siç përshkruhet më tej në seksionin 0[53]. Në fakt, në shumicën e rasteve testi SSNIP shërben vetëm si një kuadër konceptual për interpretimin e të dhënave të disponueshme.

"regional premia") në çështjen M.6541 Glencore/Xstrata, paragrafët 135-140 dhe 144, gjatë vlerësimit të të dhënave për importet, dhe evolucionit të çmimeve dhe marzhet e zinkut në rajone të ndryshme.

[51] Shembuj nga praktika dhe jurisprudenca evropiane: Në çështjen AT.40099 Google Android, paragrafët 284-305, Komisioni vlerësoi nëse prodhuesit, përdoruesit dhe zhvilluesit e aplikacioneve do të kalonin nga dyqanet e aplikacioneve Android në dyqanet e aplikacioneve për sisteme të tjera operative të licencueshme për smartfonë në rastin e një uljeje të vogël por të rëndësishme dhe të pacaktuar të cilësisë ("SSNDQ") të dyqaneve Android. Në përgjithësi, një SSNDQ aplikohet si një kuadër konceptual për një vlerësim cilësor të ndërrimit të kërkesës. Komisioni zakonisht nuk vlerëson nëse një SSNDQ e tillë do të ishte e dobishme për një monopolist hipotetik. Për më tepër, një aplikim sasior i testit SSNDQ është subjekt i disa vështirësive, përfshirë në lidhje me saktësimin e cilësisë. Në vendimin e saj të 14 shtatorit 2022, Google dhe Alphabet kundër Komisionit, T-604/18, EU:T:2022:541, paragrafët 177 dhe 180, Gjykata e Përgjithshme konfirmoi se "testi SSNDQ […] përbëntë të dhëna të rëndësishme për qëllimin e përcaktimit të tregut përkatës" ndërkohë që njëkohësisht deklaroi se "përcaktimi i një standardi të saktë sasior të degradimit të cilësisë së produktit të synuar nuk mund të jetë një parakusht për aplikimin e testit SSNDQ. […] E rëndësishme është që degradimi i cilësisë të mbetet i vogël, megjithëse i rëndësishëm dhe jo i përkohshëm."

[52] Në përgjithësi, kur tregu kandidat (esencialisht) përbëhet nga produktet e një ndërmarrjeje të vetme, testi SSNIP i aplikuar në çmimin e tregut të tanishëm do të sugjerojë gjithmonë që tregu përkatës duhet të jetë më i gjerë se tregu kandidat, sepse një ndërmarrje që maksimizon fitimet, me përkufizim, nuk do ta mendojë të dobishme të rrisë çmimin mbi çmimin e saj të tanishëm (që maksimizon fitimet).

Kjo mund të krijojë atë që quhet "gabimi i celofanit", emërtuar sipas përcaktimit të tregut nga Gjykata e Lartë e SHBA-së që përfshinte celofanin dhe produkte të tjera për mbështjellje (United States kundër E. I. du Pont de Nemours S Co., 351 U.S. 377 (1956)). Kjo përfshin arritjen e një përfundimi të gabuar, në bazë të një testi SSNIP të aplikuar në çmimin e tanishëm, që tregu përkatës duhet të jetë më i gjerë se produktet e një ndërmarrjeje dominuese (shih shpjegimet e këtij koncepti në çështjen AT.39523 Slovak Telekom, paragrafët 158 to 171). Gabimi i celofanit mund të ndodhë gjithashtu kur çmimet vendosen në nivele supra-konkurrenciale për shkak të maksimizimit të fitimeve të përbashkëta nga një grup ndërmarrjesh.

Rrjedhimisht, kur tregu përcaktohet në kontekstin e një rasti që kërkon një vlerësim të shkallës së fuqisë ekzistuese të tregut, siç mund të ndodhë në kontekstin e një vlerësimi të dominancës në një rast të Nenit 9 të Ligjit, duhet të merret parasysh se çmimi aktual mund të jetë tashmë në një nivel supra-konkurencial. Në të tilla raste, Komisioni mund të aplikojë testin SSNIP duke filluar nga një çmim kontrafaktual që do të kishte mbizotëruar nën një konkurrencë (më) efektive; ose mund të mbështetet në të dhëna të tjera për të përcaktuar tregun përkatës.

Në ndryshim, në kontekstin e rasteve ku fokusi është në vlerësimin e një ndryshimi në fuqinë e tregut, veçanërisht ndryshimi në fuqinë e tregut që rezulton nga eliminimi i konkurrencës midis palëve në një përqendrim që përfshin mbivendosje horizontale, tregu kandidat përfshin të paktën produktet ose llojet e produkteve të palëve që bashkohen dhe testi SSNIP mund të aplikohet zakonisht në çmimin aktual. Rrjedhimisht, përcaktimi i tregut mund të mos çojë gjithmonë në të njëjtat rezultate si në rastet që përfshijnë vlerësimin e një ndryshimi në fuqinë e tregut, ashtu edhe në rastet që përfshijnë vlerësimin e fuqisë ekzistuese të tregut.

[53] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Në vendimin e saj të 11 janarit 2017, Topps Europe kundër Komisionit, T-699/14, EU:T:2017:2, paragrafi 82, Gjykata e Përgjithshme deklaroi: "Komisioni nuk […] bëri një gabim të dukshëm vlerësimi duke u mbështetur në përfundimet e tij mbi tregun përkatës në vlerësimin e të dhënave të mbledhura pa përdorur testin SSNIP". Në mënyrë të ngjashme, sa i përket përcaktimit të tregut gjeografik, në vendimin e saj të 5 tetorit 2020, HeidelbergCement dhe Schwenk Zement kundër Komisionit, T-380/17, EU:T:2020:471, paragrafi 331, Gjykata e Përgjithshme vërejti se: "Siç vë në dukje me të drejtë Komisioni në paragrafin 143 të mbrojtjes, "testi SSNIP" nuk është metoda e vetme që ka në dispozicion kur përcakton tregjet përkatëse gjeografike." Shih gjithashtu gjykimin e Gjykatës së Përgjithshme të 22 qershorit 2022, thyssenkrupp kundër Komisionit, T-584/19, EU:T:2022:386, paragrafët 76 dhe 155, si dhe vendimin e Gjykatës EFTA-s të 5 majit 2022, Telenor dhe Telenor Norge kundër Autoritetit të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 95.

II.1.2.Zëvendësueshmëria nga ana e ofertës

32. Zëvendësueshmëria e produkteve nga perspektiva e ofertuesve (zëvendësueshmëria nga ana e ofertës) mund të jetë e rëndësishme për përcaktimin e tregut kur ofertuesit përdorin të njëjtat asete dhe procese për të prodhuar produkte të lidhura që nuk janë zëvendësues për klientët, dhe kur kjo çon në kushte të ngjashme konkurrence përgjatë gamës së produkteve të tilla të lidhura. Në raste të tilla, mund të jetë e përshtatshme të përfshihen këto produkte të lidhura në tregun përkatës të produktit, për sa kohë që ndikimi kufizues i zëvendësueshmërisë nga ana e ofertës përgjatë gamës së produkteve është ekuivalent me atë të zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës në aspektin e efektivitetit dhe menjëherëshmërisë.

33. Kushtet e nevojshme për zgjerimin e tregut bazuar në zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës janë që shumica e ofertuesve, nëse jo të gjithë, të jenë në gjendje të ndryshojnë prodhimin midis produkteve në gamën e produkteve të ndërlidhura[54]; që ofertuesit të kenë kosto të zhytura ose rreziqe të papërfillshme shtesë kur ndryshojnë prodhimin; që ofertuesit të kenë motivim dhe ta bënin këtë kur çmimet relative ose kushtet e kërkesës ndryshojnë; dhe që ata mund të ofrojnë të gjitha produktet në gamë në mënyrë efektive në afat të shkurtër[55].

34. Situata të zëvendësueshmërisë mjaftueshëm të fortë nga ana e ofertës mund të lindin zakonisht kur ndërmarrjet tregtojnë një gamë cilësish ose klasash të një produkti të caktuar. Shembull nga praktika evropiane: Në një rast që lidhet me prodhimin e çelikut inoks[56], Komisioni Evropian konstatoi se, nga pikëpamja e kërkesës, klientët nuk mund të përdorin gradë cilësie të ndryshme të çelikut inoks ose familje gradash për të njëjtin qëllim. Megjithatë, ishte e mundur për prodhuesit të kalonin nga prodhimi i një grade në një tjetër në afat të shkurtër dhe duke përdorur të njëjtat pajisje, me kosto shtesë të kufizuara. Në mungesë të vështirësive të veçanta në shpërndarje, prodhuesit e çelikut inoks ishin në gjendje të konkurronin për porosi të gradave të ndryshme. Komisioni rrjedhimisht i përfshiu gradët e ndryshme të çelikut inoks në të njëjtin treg përkatës.

35. Zëvendësueshmëria nga ana e ofertës mund të jetë e rëndësishme për përcaktimin e tregut kur klientët blejnë produkte të porositura, për shembull, kur klientët lëshojnë thirrje për tenderë për projekte ndërtimi ose për prokurimin e trenave apo turbinave të gazit. Në raste të tilla, mund të ketë pak ose aspak zëvendësueshmëri nga ana e kërkesës midis produkteve të porositura për klientë të ndryshëm. Nga pikëpamja e zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës, çdo produkt i tillë i porositur mund të përbëjë një treg të vetin përkatës. Megjithatë, kur kufizimi konkurrues mbi ndërmarrjen ose ndërmarrjet e përfshira në raste të tilla rezulton nga aftësia e ofertuesve të tjerë për të prodhuar produktin specifik të porositur, kushtet konkurruese mund të jenë gjithsesi të ngjashme midis klientëve të ndryshëm. Rrjedhimisht, kur të njëjtët ofertues mund dhe zakonisht japin oferta që plotësojnë specifikimet e klientëve të ndryshëm, për shembull në thirrje të ndryshme për tenderë, produktet e ndryshme të porositura mund të përfshihen në të njëjtin treg përkatës të produktit.

36. Kur vetëm disa nga ofertuesit kanë aftësinë dhe motivimin për të ndryshuar prodhimin dhe për të ofruar produktet në mënyrë efektive në një periudhë të shkurtër dhe do ta bënin këtë, nuk është e përshtatshme të përfshihet gama e produkteve në të njëjtin treg përkatës[57]. Kur kryhet vlerësimi konkurrues, Komisioni gjithsesi merr parasysh kufizimin konkurrues të ushtruar nga ata ofertues që plotësojnë kushtet, përfshirë nëse ata kanë gjasa të rrisin shitjet e produkteve përkatëse në të ardhmen kur rasti kërkon një vlerësim të orientuar drejt së ardhmes. Shembull nga praktika evropiane: Një rast i kësaj qasjeje është vlerësimi i Komisionit Evropian

[54] Shembull nga jurisprudenca e BE: Vendimi i Gjykatës së EFTA-s i 5 majit 2022 Telenor dhe Telenor Norge kundër Autoritet të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 160.

[55] Kjo do të thotë se prodhuesi duhet të jetë në gjendje ta tregtojë produktin te klienti brenda një periudhe kohore që nuk është ndjeshëm më e gjatë se periudha kohore që i duhet klientit për të kaluar te produkti ose produktet e tjera të zëvendësueshme në tregun kandidat. Ky vlerësim është specifik për produktet e vlerësuara.

[56] Shembull nga jurisprudenca e BE: Shih çështjen M.6471 Outokumpu/INOXUM, paragrafët 120 dhe 121.

[57] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 28 prillit 2010, Amann S Söhne dhe Cousin Filterie kundër Komisionit, T-446/05, EU:T:2010:165, paragrafi 79; dhe vendimi i Gjykatës së EFTA-s i 5 majit 2022, Telenor dhe Telenor Norge v kundër Autoritet të Survejimit EFTA, E-12/20, paragrafi 160. Shih gjithashtu, për shembull, çështjen M.5046 Friesland Foods/Campina, paragrafi 159.

për tregun për çelik të veshur me metal[58]. Komisioni Evropian arriti në përfundimin se kushtet për zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës në lidhje me llamarinën dhe çelikun e veshur elektrolitikisht me krom nuk plotësoheshin në atë rast, pasi vetëm një ofertues konkurrues ishte në gjendje të prodhonte ato produkte në të njëjtën linjë prodhimi dhe prodhimi i të dyja produkteve në "linja të lëvizshme" të afta për ndryshim nuk luante një rol material në treg. Megjithatë, Komisioni Evropian e mori parasysh kufizimin e ushtruar nga ofertuesi që ishte në gjendje të prodhonte llamarinë dhe çelik të veshur elektrolitikisht me krom në "linja të lëvizshme" në vlerësimin e tij konkurrues.

37. Në mënyrë të ngjashme, kur zëvendësueshmëria nga ana e ofertës do të përfshinte nevojën për të përshtatur në mënyrë të konsiderueshme asetet ekzistuese materiale dhe jomateriale jashtë veprimtarisë së zakonshme të biznesit; për të pësuar investime shtesë, kosto të zhytura ose rreziqe që nuk janë të papërfillshme; për të marrë vendime strategjike të një natyre afatgjatë, ose për të pësuar vonesa në kohë, Komisioni nuk e zgjeron tregun përkatës bazuar në zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës. Komisioni mund të mos e zgjerojë tregun përkatës bazuar në zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës edhe nëse prodhuesit janë tashmë të përfshirë në prodhim në të gjithë gamën e produkteve të ngjashme. Për shembull, megjithëse disa prodhues djathi mund të jenë në gjendje të prodhojnë disa lloje djathi, kjo mund të përfshijë kosto të konsiderueshme dhe kohë të nevojshme para se një prodhues i një lloji djathi të mund të ndryshojë prodhimin dhe të fillojë të shesë një lloj tjetër djathi[59]. Në raste të tilla, Komisioni i shqyrton efektet e këtij ndryshimi në vlerësimin konkurrues si një kufizim të ushtruar nga konkurrenca potenciale.

II.2. Metodologjia e përgjithshme për përcaktimin e tregjeve gjeografike

38. Tregjet gjeografike mund të variojnë nga lokale në globale, në varësi të fakteve të rastit. Siç paraqitet në paragrafin 0(0, qasja që Komisioni përdor për të përcaktuar tregun përkatës gjeografik është ajo e vlerësimit të kushteve të konkurrencës. Një pikë e zakonshme fillestare është identifikimi i zonave ku veprimtaria ose përqendrimi përkatës ka gjasa të ketë efekte, duke identifikuar vendndodhjen e ndërmarrjeve të përfshira dhe të klientëve të tyre. Komisioni më pas analizon nëse kushtet e konkurrencës në një zonë të caktuar janë mjaftueshëm homogjene[60] për të mundësuar vlerësimin e efekteve të veprimit ose përqendrimit dhe nëse ajo zonë mund të dallojë nga zonat e tjera për shkak të kushteve të konkurrencës që janë ndjeshëm të ndryshme në ato zona.

39. Komisioni e kryen vlerësimin e kushteve të konkurrencës duke shqyrtuar një shumëllojshmëri të dhënash. Të dhëna të tilla përfshijnë, në varësi të kërkesave dhe veçorive të çdo rasti: praninë e ofertuesve të njëjtë ose të ndryshëm në zona gjeografike; ngjashmëritë ose ndryshimet në pjesët e tyre të tregut dhe çmimet e tyre; ngjashmëritë ose ndryshimet në preferencat e klientëve dhe sjelljen e blerjes; barrierat dhe kostot e lidhura me furnizimin e klientëve në një zonë tjetër; faktorët e lidhur me distancën që ndikojnë në kostot, sasitë e disponueshme ose besueshmërinë e ofertës, dhe rrjedhat tregtare dhe modelet e dërgesave. Detaje të mëtejshme për të dhënat mbi të cilat Komisioni mbështetet kur vlerëson tregjet gjeografike janë të paraqitura në seksionin 0.

40. Komisioni zakonisht analizon gjithashtu zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës midis ofertuesve që ndodhen në vende ose zona të ndryshme gjeografike. Kjo është veçanërisht e rëndësishme në raste kur vendndodhja e klientit në vetvete nuk ka rëndësi për kushtet në të cilat ofrohen

[58] Shembull nga jurisprudenca e BE: Shih çështjen M.8713 Tata Steel/ThyssenKrupp/JV, paragrafët 276-278 dhe 1287-1293 për vlerësimin e çelikut të llamarinës.

[59] Shembull nga praktika evropiane: Shih, për shembull, çështjen M.9413 Lactalis/Nuova Castelli, paragrafët 47 dhe 48, ku hetimi i tregut tregoi se ofertuesit që prodhonin mozzarella nuk mund të fillonin të prodhonin ricotta pa iu nënshtruar kostove të mëdha dhe brenda një periudhe të shkurtër kohore dhe, po ashtu, prodhuesit e ricottës nuk mund të fillonin të prodhonin dhe shisnin mascarpone pa kosto të konsiderueshme dhe vonesa.

[60] Jurisprudenca e Gjykatave të Bashkimit Evropian u është referuar vazhdimisht kushteve të konkurrencës "mjaftueshëm homogjene"– në vend të identike – si kriter për përcaktimin e një tregu përkatës gjeografik. Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 14 shkurtit 1978, United Brands kundër Komisionit, C-27/76, EU:C:1978:22, paragrafët 11 dhe 44; vendimi i 8 korrikut 2003, Verband der freien Rohrwerke dhe të tjerë kundër Komisionit, T-374/00, EU:T:2003:188, paragrafi 141; vendimi i 30 shtatorit 2003, Cableuropa dhe të tjerë kundër Komisionit, T-346/02 dhe T-347/02 (çështje të bashkuara), EU:T:2003:256, paragrafi 115; vendimi i 7 majit 2009, NVV dhe të tjerë kundër Komisionit, T-151/05, EU:T:2009:144, paragrafi 52; vendimin e 5 tetorit 2020, HeidelbergCement dhe Schwenk Zement kundër Komisionit, T-380/17, EU:T:2020:471, paragrafi 294.

produktet, pra kur ofertuesit nuk negociojnë me klientë individualë ose nuk diskriminojnë sipas vendndodhjes së klientëve ose sipas zonave gjeografike. Në këtë rast, tregu përkatës gjeografik zakonisht përcaktohet në bazë të vendndodhjes së ofertuesve[61] dhe Komisioni mund të vërë theks të veçantë në përcaktimin se cilët ofertues në cilat zona janë zëvendësues të ngushtë për ndërmarrjet e përfshira, në përputhje me metodologjinë e paraqitur në seksionin 0. Shembull nga praktika evropiane: Përcaktimi i Komisionit Evropian për tregjet përkatëse për shërbimet e transportit ajror të pasagjerëve në bazë të qasjes aeroport-për-aeroport në rastet e kaluara në sektorin e transportit ajror. Analiza e Komisionit Evropian u përqendrua në përcaktimin nëse disa nga aeroportet përkatëse ishin të zëvendësueshme me aeroportet e tjera nga këndvështrimi i pasagjerëve[62].

41. Në rastet kur ofertuesit negociojnë me klientë individualë ose mund të diskriminojnë sipas vendndodhjes së klientëve ose sipas zonave gjeografike, Komisioni zakonisht do të përcaktojë tregun gjeografik të rëndësishëm në bazë të vendndodhjes së klientëve[63.] Zëvendësueshmëria nga ana e kërkesës midis zonave të ndryshme gjeografike – si kalimi në importe shtesë – mund të jetë gjithashtu e rëndësishme në këto raste. Kur klientët në dy zona konsiderojnë më së shumti të njëjtët ofertues si alternativa dhe mund të kalojnë (ndryshojnë) lehtësisht sasinë e blerjeve midis tyre, kjo mund të tregojë, së bashku me faktorë të tjerë, se kushtet e konkurrencës midis dy zonave janë mjaftueshëm homogjene dhe se efektet e veprimit ose përqendrimit do të ishin mjaftueshëm të ngjashme që të dyja zonat të përbëjnë pjesë të të njëjtit treg përkatës gjeografik. Anasjelltas, kur klientët në dy zona konsiderojnë ofertues të ndryshëm si alternativa, ose kur sasia që mund të kalojnë(ndryshojnë) dhe që kalojnë (ndryshojnë) është e kufizuar, për shembull për shkak të preferencave të klientëve ose për shkak të kufizimeve në sasinë e importeve të disponueshme, kjo tregon se kushtet e konkurrencës në dy zona nuk janë mjaftueshëm të homogjene[64].

42. Si rezultat, thjesht ekzistenca e importeve ose mundësia për të kaluar (ndryshuar) importet në një zonë përkatëse gjeografike nuk çon domosdoshmërisht në zgjerimin e tregut gjeografik për të përfshirë zonën nga e cila janë eksportuar ose mund të eksportohen mallrat. Klientët e vendosur në zonën nga e cila janë eksportuar ose mund të eksportohen mallrat mund të përballen me kushte të ndryshme konkurrence në krahasim me klientët e vendosur në zonën ku dërgohen importet. Në këto rrethana, nëse tregjet gjeografike do të përcaktoheshin gjerësisht për të përfshirë zonat e eksportit dhe dorëzimit të mallrave të importuara, kjo mund të përfshinte gabimisht në tregun përkatës zona ku klientët ka të ngjarë të ndikohen ndryshe nga veprimi ose përqendrimi përkatës. Kjo do ta pengonte më shumë sesa do ta ndihmonte vlerësimin konkurrues.

43. Rrjedhimisht, në rastet kur ka importe të konsiderueshme, por tregtia midis disa zonave gjeografike ose konsideratat e tjera të ofertës dhe kërkesës janë të pamjaftueshme për të çuar në kushte konkurrencë mjaftueshëm të ngjashme, Komisioni nuk e zgjeron tregun përkatës gjeografik

[61] Tregu përkatës gjeografik do të përcaktohej si zona ku ndodhen ata ofertues që ofrojnë produkte që janë të zëvendësueshme për klientët. Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Çështja M.1628 TotalFina/Elf, paragrafët 222ff, ku Komisioni përcaktoi tregun përkatës si tregun për furnizimin me karburant avioni në aeroportet specifike, dhe paragrafin 228 në veçanti, i cili u referohet barrierave për kalimin te ofertues alternativë në një aeroport tjetër; Çështja M.9014 PKN Orlen/Grupa Lotos, paragrafët 1045-1052. Po ashtu, në rastet që kanë të bëjnë me shpërndarjen me pakicë të mallrave të konsumit të përditshëm, Komisioni ka përcaktuar tregun përkatës gjeografik si një zonë lokale të përcaktuar nga një kohë maksimale udhëtimi për klientët, bazuar në konsiderata të zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës, shih, për shembull, çështjen M.8468 Norgesgruppen/Axfood/Eurocash, paragrafët 24ff, dhe ka përfshirë në atë treg përkatës të gjithë pikat e shitjes me pakicë të ndodhura në atë zonë.

[62] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Çështja M.8633 Lufthansa/Certain Air Berlin Assets, paragrafët 59ff; M.8672 Easyjet/Certain Air Berlin Assets, paragrafët 53ff; dhe M.8869 Ryanair/Laudamotion, paragrafët 223ff. Përcaktimi i tregut shqyrtoi nëse një ose më shumë aeroporte duhet të përfshiheshin në tregun përkatës. Pra, tregu përkatës u përcaktua rreth vendndodhjes së ofertuesve dhe jo rreth vendndodhjes së klientëve.

[63] Kjo qasje shpesh zbatohet për rastet që përfshijnë produkte industriale. Shembuj nga praktika evropiane: Raste të ndryshme që përfshijnë produkte çeliku, si rasti M.6471 Outokumpu/Inoxum, paragrafët 244-260, M.8444 ArcelorMittal/Ilva, ose M.8713 Tata Steel/ThyssenKrupp/JV.

[64] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power – Renewable Power S Grid Business), paragrafët 162-191, ku Komisioni përcaktoi tregun për turbinat e rënda të gazit me 50 Hz si global, përjashtuar Kinën dhe Iranin, për shkak të barrierave që disa ofertues globalë hasën për të furnizuar klientët në këto dy zona; çështja AT.40099 Google Android, paragrafët 406-410, ku Komisioni përcaktoi tregun për licencimin e sistemeve operative smart mobile dhe dyqanet e aplikacioneve Android si global, përjashtuar Kinën, për shkak të rregulloreve që kufizonin aktivitetet e ndërmarrjes në Kinë.

për të përfshirë zonën nga e cila janë eksportuar mallrat. Megjithatë, si pjesë e vlerësimit konkurrues dhe kur tregjet gjeografike përcaktohen në bazë të vendndodhjes së klientëve, Komisioni llogarit pjesët e tregut në bazë të të gjitha shitjeve për klientët në tregun përkatës gjeografik, duke përfshirë shitjet nga ofertuesit dhe importuesit lokalë. Komisioni merr gjithashtu plotësisht parasysh kufizimin konkurrues nga importet në tregun përkatës në mënyra të tjera gjatë vlerësimit konkurrues, për shembull duke shqyrtuar nëse importet kanë të ngjarë të zgjerohen në të ardhmen kur rasti kërkon një vlerësim të orientuar nga e ardhmja[65.]

44. Shembull nga praktika evropiane: Vlerësimi i Komisionit Evropian për tregun e produkteve të përfunduara të petëzuara prej çeliku karboni[66.] Komisioni arriti në përfundimin se tregjet përkatëse gjeografike për disa lloje të produkteve të përfunduara të petëzuara prej çeliku karboni nuk ishin më të gjera se ZEE-ja për shkak se strukturat e tregut ndryshonin midis rajoneve të botës; furnizimet ndodhnin në një masë shumë të madhe në nivel rajonal dhe çmimet e produkteve ndryshonin ndjeshëm midis rajoneve të botës. Megjithatë, kufizimi konkurrues nga importet u vlerësua në detaje si pjesë e vlerësimit konkurrues.

III. PROCESI I PËRCAKTIMIT TË TREGJEVE

III.1.Qasja e përgjithshme për përcaktimin e tregut në praktikë

45. Në praktikë, Komisioni zakonisht është në gjendje të identifikojë paraprakisht tregjet më të mundshme përkatëse të produkteve dhe gjeografike brenda të cilave duhet të vlerësohet një veprimtari ose përqendrim i caktuar. Kjo mund të bazohet në informacionin e disponueshëm lehtësisht, tregjet përkatëse të përcaktuara në vendimet e kaluara të Komisionit në industritë e njëjta ose të ngjashme, ose informacionin e paraqitur nga ndërmarrjet e përfshira. Shpesh do të ketë një numër të kufizuar të tregjeve përkatëse të mundshme alternative. Komisioni më pas përshtat hipotezat e tij fillestare mbi tregjet përkatëse të produkteve dhe gjeografike në dritën e të dhënave të mbledhura gjatë hetimit të tij, nëse është e nevojshme. Në shumë raste, një shqyrtim i shkurtër i përcaktimeve të mundshme të tregut është i mjaftueshëm për të strukturuar dhe lehtësuar vlerësimin konkurrues në vendimin e Komisionit, pa pasur nevojë për të kryer një analizë të detajuar për të arritur në një përfundim mbi përcaktimin e secilit treg përkatës. Në vendimet e tij, Komisioni mund të paraqesë dhe të shqyrtojë përcaktime alternative të tregut, duke filluar me tregjet e mundshme më të gjera ose më të ngushta, në varësi të specifikave të rastit.

46. Seksionet e mëposhtme 0 dhe 0 përshkruajnë faktorë të ndryshëm që mund të jenë të rëndësishëm për të përcaktuar tregjet përkatëse të produkteve dhe gjeografike. Seksioni 0 përshkruan se si Komisioni mbledh dhe vlerëson të dhënat për këta faktorë të ndryshëm. Kjo nuk nënkupton se në çdo rast të veçantë Komisioni duhet të marrë të dhëna dhe të vlerësojë të gjithë faktorët e përmendur. Në praktikë, dëshmitë që lidhen me një nëngrup të këtyre faktorëve shpesh janë të mjaftueshme për të lejuar Komisionin të arrijë në një përfundim mbi tregun përkatës.

III.2. Të dhëna të përdorura për të përcaktuar tregjet e produkteve

47. Në përputhje me parimet e përcaktuara në seksionin 0, kur përcakton tregun përkatës të produktit, Komisioni përqendrohet kryesisht në të dhënat që lidhen me zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës, por gjithashtu mund të marrë në konsideratë të dhënat që lidhen me zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës nëse plotësohen kushtet përkatëse të paraqitura në seksionin 0. Kategoritë e të dhënave të përshkruara në seksionet 0 dhe 0 mund të jenë të rëndësishme për vlerësimin e zëvendësueshmërisë nga ana e

[65] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Çështja M.9592 Freudenberg/LSB, shih paragrafët 50-53, Komisioni arriti në përfundimin se tregjet për pëlhura jo të endura dhe pëlhura të tjera ishin të paktën në nivel të ZEE-së dhe miratoi përqendrimin, pasi rivalët aziatikë do të vazhdonin të ushtronin një presion të mjaftueshëm konkurrues mbi ndërmarrjet e përfshira, shih paragrafët 98-137 për mbështjellësit kryesorë të tepihëve jo të endur për aplikime në ndërtim dhe paragrafët 152-180 për mbështjellësit kryesorë të tepihëve jo të endur për aplikime në automobila.

[66] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Çështja M.8444 ArcelorMittal/Ilva, seksioni 7.2.4, paragrafët 320-326, për përcaktimin e tregut gjeografik dhe seksionet 9.4.5.2-9.4.5.9, paragrafët 637- 750, për vlerësimin konkurrues lidhur me kufizimet e vendosura nga importet. Në vlerësimin konkurrues, Komisioni kreu një analizë të detajuar të kufizimeve konkurruese të vendosura nga importet, duke arritur, ndër të tjera, në përfundimin se vëllimet e mëdha të importeve nuk ishin në vetvete një tregues i presionit të mjaftueshëm të çmimeve, se importet ishin një burim më pak i sigurt furnizimi për klientët e ZEE-së krahasuar me produktet vendase, dhe se të dhënat empirike tregonin se reagimet e importeve ndaj rritjes së çmimeve kishin gjasa të ishin të pamjaftueshme për të mposhtur rritjet e çmimeve.

kërkesës dhe ofertës për qëllimet e përcaktimit të tregut përkatës të produktit.

III.2.1.Të dhëna përkatëse për zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës

III.2.1.1 Karakteristikat e produktit, çmimet, përdorimi i synuar dhe preferencat e përgjithshme të klientëve

48. Të dhëna për faktorë të tillë si karakteristikat e produktit (duke përfshirë gjithashtu cilësinë e produktit ose nivelin e inovacionit), çmimet, funksionalitetet dhe përdorimin e synuar, të cilat shpesh janë lehtësisht të disponueshme, janë zakonisht të dobishme për të identifikuar gamën e mundshme të zëvendësuesve që janë të disponueshëm për klientët e ndërmarrjes(ve) të përfshirë(a).

49. Megjithatë, një vlerësim nëse produktet janë të ngjashme në karakteristika të dukshme, nëse çmimet dhe modelet e çmimeve të tyre janë të krahasueshme[67] ose nëse produktet kanë të njëjtin përdorim të synuar68 mund të jenë të pamjaftueshme për të përcaktuar nëse dy produkte janë zëvendësues të kërkesës. Anasjelltas, ndryshimet në karakteristikat e produktit, çmimet dhe përdorimin e synuar nuk janë gjithmonë, në vetvete, të mjaftueshme për të përcaktuar nëse dy produktet i përkasin tregjeve të ndryshme të produkteve[69.] Kjo ndodh sepse këto konsiderata mund të mos reflektojnë saktësisht se si klientët i vlerësojnë atributet e ndryshme të produktit dhe si do të reagonin ata ndaj ndryshimeve në kushtet relative të ofertës, si një rritje çmimi.

50. Komisioni rrjedhimisht vlerëson arsyet thelbësore pse klientët do të zëvendësonin ose jo një produkt me një tjetër për të identifikuar parametrat që janë më të rëndësishëm për zgjedhjet e klientëve. Një sërë parametrash mund të ndikojnë në zgjedhjet e klientëve përveç çmimit të produktit, të tillë si niveli i inovacionit ose cilësia e tij në aspekte të ndryshme, siç është paraqitur në paragrafin 0. Për shembull, klientët mund të marrin në konsideratë nëse një produkt prodhohet duke përdorur teknologji më të qëndrueshme ose më pak të qëndrueshme[70.] Ndryshimet midis kanaleve të shpërndarjes, duke përfshirë kanalet online dhe offline[71,] ose kuadrin rregullator[72] gjithashtu mund të jenë të rëndësishme. Për më tepër, zgjedhjet e klientëve mund të jenë të ndikuara nga prirjet e sjelljes, si tendenca për të zgjedhur opsionin e paracaktuar. Identifikimi i parametrave që janë më të rëndësishëm për zgjedhjen e klientëve e lejon Komisionin të krahasojë produktet në bazë të këtyre parametrave, gjë që është informuese për vlerësimin e shkallës së zëvendësueshmërisë midis tyre.

III.2.1.2.Të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar

51. Në raste të caktuara, mund të ketë të dhëna për zëvendësueshmërinë midis produkteve të

[67] Lidhur me të dhënat mbi evolucionin e çmimeve me kalimin e kohës, shumë faktorë të ndryshëm që nuk lidhen me zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës mund të shkaktojnë lëvizje të përbashkëta të çmimeve. Nga ana tjetër, mungesa e lëvizjes së përbashkët të çmimeve ose ekzistenca e çmimeve të ndryshme zakonisht tregon se produktet nuk ka gjasa të jenë zëvendësues nga ana e kërkesës. Rrjedhimisht, analizat e lëvizjeve të përbashkëta të çmimeve, përfshirë teknikat sasiore si analiza e korrelacionit të çmimeve ose e stacionaritetit, në parim janë më informuese kur tregojnë se dy produkte nuk janë në të njëjtin treg.

[68] Shembull nga praktika evropiane: Komisioni në të kaluarën ka përcaktuar tregje të veçanta për disa ushqime, pavarësisht se ato kanë të njëjtin përdorim të synuar për ushqimin e njeriut; Çështja M.7220 Chiquita Brands International/Fyffes, paragrafët 29-34, ku Komisioni përcaktoi bananet si një treg të veçantë produkti nga frutat e tjera të freskëta.

[69] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.38477 British Airways/SN Brussels, paragrafët 18-21 dhe 23, ku, pavarësisht dallimeve midis transportit hekurudhor dhe shërbimeve ajrore për rrugën midis Brukselit dhe Londrës në sajë të karakteristikave të produktit, të dhënat e disponueshme treguan se ekzistonte konkurrenca intermodale midis tyre, çka e çoi Komisionin në përfundimin se tregu përkatës ishte më i gjerë se shërbimet ajrore direkte dhe përfshinte transportin hekurudhor.

[70] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.10702 KPS Capital Partners/Real Alloy Europe, paragrafët 59-61, ku Komisioni vlerësoi tregun për riciklimin e llakut kripor duke konsideruar teknologjinë e përdorur për prodhimin, konkretisht teknologjinë e riciklimit pa mbetje dhe atë me mbetje; Çështja M.10658 Norsk Hydro/Alumetal, paragrafët 132-137, ku Komisioni vlerësoi nëse aliazhet e avancuara të aluminit me karbon të ulët përbëjnë një treg produktesh të ndryshëm nga pjesa tjetër e aliazheve të avancuara të aluminit dhe, përfundimisht, e la të hapur përcaktimin e tregut të produktit në këtë aspekt.

[71] Për të përcaktuar nëse kanalet e shitjeve online dhe offline i përkasin të njëjtit treg produktesh (apo jo), Komisioni mund të vlerësojë nëse klientët mendojnë se këto kanale kanë karakteristika të ndryshme, si në aspektin e niveleve të çmimeve, cilësisë së shërbimit për klientët, kohëve të dorëzimit dhe kostove të logjistikës, orareve të hapjes, nevojës për të provuar produktin përpara blerjes dhe ndryshimeve në gamën e produkteve të ofruara ndërmjet dy kanaleve. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8394 Essilor/Luxottica, paragrafët 83-89 dhe 139, ku Komisioni vlerësoi nëse tregu i shitjeve optike duhet të segmentizohej midis kanaleve online dhe offline.

[72] Për shembull, kuadri rregullator mund të kërkojë që farmacistët, kur shpërndajnë ilaçet, të zëvendësojnë automatikisht versionin origjinal të ilaçit me një version më të lirë gjenerik, në kushte të caktuara.

ndryshme pas ndryshimeve strukturore, ngjarjeve ose tronditjeve të shkuara në treg. Këto të dhëna mund të jenë veçanërisht informuese për zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës, veçanërisht kur zëvendësimi është shkaktuar nga një ndryshim ekzogjen[73] në kushtet relative të ofertës të produkteve të ndërmarrjeve të përfshira, si një tronditje e papritur të kostove, ose nga një ngjarje tjetër e ngjashme. Nxjerrjet e produkteve të reja gjithashtu mund të ofrojnë informacion të dobishëm, kur është e mundur të analizohet me saktësi se cilat produkte kanë humbur shitje ndaj produktit të ri[74]. Në mënyrë të ngjashme, ndryshimet sasiore si reagim ndaj daljes së një ofertuesi nga tregu, ose që rezultojnë nga padisponueshmëria (e përkohshme) e produkteve të caktuara (për shembull për shkak të ndërprerjeve në prodhim ose çrregullimeve në zinxhirin e ofertës), mund të jenë informuese për modelet e zëvendësueshmërisë[75]. Megjithatë, reagimet ndaj një ndryshimi të rëndësishëm, siç është e padisponueshmëria e plotë e një produkti ose prezantimi i një produkti të ri, nuk tregojnë gjithmonë se si klientët do të reagonin ndaj ndryshimeve më të kufizuara në kushtet relative të ofertës.

52. Në disa raste, ndërmarrjet mund të mbledhin gjithashtu informacion të rëndësishëm mbi zëvendësuesit e kërkesës gjatë veprimtarisë së zakonshme të biznesit. Për shembull, një ndërmarrje mund të ketë të dhëna për klientët që ka fituar dhe humbur, si dhe për identitetin e konkurrentëve që kanë humbur/fituar këta klientë. Në ndryshim nga kjo, të dhënat për klientët që largohen nga një produkt si rezultat i faktorëve që nuk lidhen me ndryshimet në kushtet relative të ofertës, si një ndryshim në preferenca ose modelet e konsumit me kalimin e kohës, janë më pak informuese për zëvendësueshmërinë nga ana e kërkesës[76].

53. Kur ka të dhëna të mjaftueshme mbi zëvendësueshmërinë e kaluar, mund të jetë e mundur të nxirren matje sasiore mbi zëvendësueshmërinë e produkteve të ndryshme. Për shembull, mund të jetë e mundur të nxirren raporte të devijimit midis produkteve kandidate për zëvendësim. Raportet e devijimit vlerësojnë pjesën e vëllimeve të shitjeve të humbura nga produkti i interesit që devijohet tek secili produkt kandidat për zëvendësim në përgjigje të ndryshimeve në kushtet relative të ofertës. Për më tepër, mund të jetë e mundur të vlerësohen elasticitetet e çmimit të vetë produktit dhe elasticitetet e çmimit ndër produkte[77] për kërkesën e një produkti duke përdorur teknika ekonometrike[78][79]. Që të jenë të besueshme, këto të dhëna sasiore duhet të jenë mjaftueshëm të qëndrueshme.

III/2.1.3.Të dhëna të zëvendësueshmërisë hipotetike

54. Komisioni gjithashtu mund të mbështetet në informacionin për mënyrën se si klientët ka të ngjarë

[73] Një ndryshim ose shok ekzogjen në kushtet e ofertës është një i tillë që shkaktohet nga ngjarje të papritura që nuk kanë efekt të drejtpërdrejtë në kërkesë.

[74] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.5335 Lufthansa/SN Airholding, paragrafët 96, 100 dhe 101, ku Komisioni vlerësoi nëse aeroporti i Antverpit ishte një zëvendësues i aeroportit të Brukselit. Në këtë kontekst, Komisioni shqyrtoi hyrjen e VLM Airlines në linjën Antverp - Manchester, në konkurrencë me fluturimet e SN në linjën Bruksel - Manchester.

[75] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.6576 Munksjö/Ahlstrom, paragrafi 189, ku, gjatë vlerësimit të tregut përkatës të produktit për letër të përthithur paraprakisht, Komisioni mori parasysh që një konkurrent kishte ndaluar prodhimin e letrës së përthithur paraprakisht dhe vlerësoi identitetin e konkurrentëve që fituan klientët e tij.

[76] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.6576 Munksjö/Ahlstrom, paragrafi 248, ku Komisioni zbuloi se një lëvizje e vërejtur nga letra standarde dekorative drejt letrës së përthithur paraprakisht në industrinë e mobilieve ishte më së shumti e shtyrë nga vendime strategjike investimesh të një klienti të madh më poshtë në zinxhirin e vlerës dhe, për këtë arsye, nuk ishte përcaktuar ose theksuar nga ndryshimet afatshkurtra në çmimet relative për letër të përthithur paraprakisht.

[77] Elasticiteti i kërkesës për çmimin vetjak për produktin A është një masë e ndjeshmërisë së kërkesës për A (pra, ndryshimi i pritur në përqindje në sasinë e kërkuar) ndaj një ndryshimi prej një përqind në çmimin e produktit A. Elasticiteti i çmimit të kryqëzuar midis produkteve A dhe B është ndjeshmëria e kërkesës për produktin A ndaj një ndryshimi prej një përqind në çmimin e produktit B.

[78] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.5658 Unilever/Sara Lee, ku Komisioni përdori vlerësime ekonometrike të elasticiteteve të kërkesës të nxjerra nga të dhënat e skanereve për të kryer një test SSNIP për të përcaktuar nëse deodorantët për meshkuj dhe për jo-meshkuj janë në të njëjtin treg përkatës të produktit.
Komisioni mund të përdorë të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar jo vetëm për të përcaktuar tregjet, por edhe për të kryer vlerësimin e tij konkurrues, në veçanti për të përcaktuar nëse ndërmarrjet e përfshira konkurrojnë ngushtë me njëra-tjetrën ose për vlerësimin sasior të efekteve të mundshme. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8792 T-Mobile NL/Tele2 NL, paragrafët 704-720 dhe 798-823.

[79] Të dhëna mbi raportet e shpërndarjes ose elasticitetet e kërkesës (çmimit të kryqëzuar) mund të jenë të rëndësishme për identifikimin e zëvendësuesve që duhet të merren parasysh për përfshirjen në tregun kandidat dhe për aplikimin e testit SSNIP.

të reagojnë ndaj ndryshimeve hipotetike në kushtet relative të ofertës ("zëvendësueshmëria hipotetike"). Përgjigjet e arsyetuara të klientëve dhe konkurrentëve në lidhje me një zëvendësim të tillë hipotetik mund të jenë informuese për identifikimin e produkteve zëvendësuese. Në disa raste, të dhënat për zëvendësueshmërinë hipotetike mund të jenë gjithashtu të disponueshme nga sondazhet e një kampioni përfaqësues të klientëve. Të dhënat për zëvendësueshmërinë hipotetike mund të përbëjnë të vetmet dëshmi të drejtpërdrejta (sasiore) të zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës dhe mund të jenë informuese për vlerësimin. Megjithatë, të dhënat për zëvendësueshmërinë hipotetike mund të jenë më pak të besueshme se të dhënat për zëvendësueshmërinë aktuale, për shembull sepse zëvendësueshmëria hipotetike nga ana e kërkesës nuk ka pasoja të vërteta për klientët ose për shkak të prirjeve të tjera të sjelljes. Në veçanti, pikëpamjet e pjesëmarrësve në treg në lidhje me mundësinë ose madhësinë e kalimit hipotetik në një produkt alternativ mund të mos jenë mjaftueshëm të besueshme, të plota ose të sakta për t'i lejuar Komisionit të vlerësojë elasticitetet e kërkesës. Sidoqoftë, ky është një vlerësim rast pas rasti dhe varet nga forca e të dhënave të disponueshme.

55. Në industritë që evoluojnë me shpejtësi, veçanërisht ato që karakterizohen nga përparime të shpejta teknologjike (p.sh., në sektorin digjital), prezantimi i produkteve ose proceseve të reja ose të zhvilluara rishtazi, si dhe ndryshimet teknologjike ose rregullatore mund të çojnë në tranzicione strukturore të tregut, të cilat ndikojnë në dinamikat ekzistuese konkurruese dhe reagimet e përgjithshme ndaj kushteve relative të ofertës. Në raste të tilla, Komisioni mund të marrë parasysh ndryshimet e pritshme në mundësitë e zëvendësueshmërisë që rezultojnë nga ndryshimi në dinamikat konkurruese, në varësi të kushteve të përcaktuara në paragrafin 0.

III.2.1.4.Të dhëna të kufizimeve konkurruese bazuar në pikëpamjet e industrisë

56. Ndërmarrjet zakonisht monitorojnë konkurrencën gjatë veprimtarisë së zakonshme të biznesit. Mund të ketë gjithashtu shoqata të industrisë ose ekspertë që monitorojnë konkurrencën. Megjithëse pikëpamje të tilla të industrisë mbi kufijtë e tregut nuk përputhen domosdoshmërisht me konceptin e tregut përkatës në kuptimin e ligjit, informacioni mbi të cilin ndërmarrjet e konsiderojnë njëra-tjetrën si konkurrente (të afërta), si dhe pikëpamjet e pjesëmarrësve të tjerë të tregut dhe ekspertëve të industrisë mbi kufizimet konkurruese, mund të ofrojë informacion të dobishëm për vlerësimin e zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës. Kjo vlen veçanërisht kur arsyet thelbësore të dhëna në mbështetje të përfundimit se disa ndërmarrje janë konkurrente (të afërta) korrespondojnë me kuadrin e përcaktimit të tregut të Komisionit, që do të thotë se produktet e ndërmarrjeve konsiderohen nga klientët si zëvendësues.

III.2.1.5.Barrierat dhe kostot e lidhura me kalimin e kërkesës te zëvendësuesit potencialë

57. Ekzistojnë disa barriera të mundshme për zëvendësim dhe kosto kalimi. Këto barriera dhe kosto mund të kenë një gamë të gjerë burimesh, siç janë detyrimet kontraktuale, kostot e kërkimit për produkte alternative, pasiguria për cilësinë dhe reputacionin e produkteve alternative, kostot e të mësuarit për të përdorur produkte të tjera ose të përshtatjes së proceseve të veta të prodhimit, njohja e markës, barrierat rregullatore ose format e tjera të ndërhyrjes shtetërore, ekzistenca e efekteve të rrjetit (network effects)[80], kostot e transportueshmërisë së të dhënave, shkalla e ndërveprueshmërisë[81] me produkte të tjera, ose varësi të tjera në lidhje me të dhënat, integrimin e produkteve ose plotësueshmërinë e përdorimit.

58. Barrierat për kalimin mund të lindin gjithashtu kur nuk është e mundur që klientët të kalojnë midis kanaleve të ndryshme të shitjes. Për shembull, kufizimet konkurruese në furnizimin e përbërësve të makinave për tregun e pajisjeve origjinale mund të jenë të ndryshme nga ato në furnizimin e këtyre përbërësve për pjesët rezervë, me klientët e pjesëve rezervë që nuk mund të marrin përbërësit me kushtet e ofruara për prodhuesit e pajisjeve origjinale. Kjo mund të çojë në përkufizimin e dy tregjeve të ndryshme përkatëse të produkteve.

[80] Efektet e rrjetit (network effects) janë të pranishme kur vlera e produktit A ndryshon (ose drejtpërdrejt ose në mënyrë të kundërt) me variacionin e numrit të klientëve të atij produkti.

[81] Ky do të ishte rasti, për shembull, kur një nën-grup produktesh nuk funksionon në bashkëpunim me një produkt tjetër, në mënyrë që bën që kalimi në një produkt tjetër të përfshijë një kosto shtesë për klientët.

III.2.1.6.Implementime të testit SSNIP

59. Në disa raste, mund të jetë e mundur të përcaktohen kufijtë e tregut përkatës duke vlerësuar në mënyrë sasiore nëse një SSNIP do të ishte fitimprurës për një monopolist hipotetik[82]. Një shembull i zbatimit të testit SSNIP është një "analizë e humbjes kritike"[83]. Analiza e humbjes kritike normalisht përfshin përcaktimin e humbjes maksimale të vëllimit të shitjeve që mund të ndodhë që një SSNIP të jetë fitimprurës për një monopolist hipotetik. Kjo "humbje kritike" krahasohet më pas me një vlerësim të humbjes aktuale të mundshme të vëllimit të shitjeve që rezulton nga SSNIP. Nëse humbja kritike është më e madhe se humbja aktuale e mundshme, një SSNIP do të ishte fitimprurës, gjë që tregon se produktet në tregun kandidat përbëjnë një treg përkatës të produktit. Në skenarin e kundërt, tregu kandidat mund të duhet të zgjerohet. Specifikat e analizës që do të kryhet varen nga rrethanat e veçanta të secilit rast. Kur vlerëson analizën e humbjes kritike, Komisioni merr gjithashtu parasysh se një marzh fitimi i lartë i vërejtur në përqindje jo vetëm që nënkupton një humbje kritike të ulët, por gjithashtu mund të tregojë se elasticiteti aktual i kërkesës – dhe kështu humbja aktuale – ka të ngjarë të jetë i ulët, dhe anasjelltas[84].

III.2.2.Të dhënat përkatëse për zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës

III.2.2.1.Të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar

60. Kur vlerëson zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës, Komisioni mund të marrë parasysh të dhëna nga ndërmarrjet për ekzistencën e kapaciteteve të tepërta dhe aftësinë e tyre dhe motivimin për të ripërdorur prodhimin dhe furnizimin në afat të shkurtër. Të dhënat për ripërdorimin e shkuar të prodhimit ose të ofertës për produktet në fjalë në përgjigje të ndryshimeve ekzogjene në kushtet e ofertës ose kërkesës janë veçanërisht të rëndësishme (për shembull, kalimi i prodhimit midis cilësive ose kategorive të ndryshme gjatë veprimtarisë së zakonshme të biznesit). Në të kundërt, në mungesë të të dhënave për zëvendësueshmërinë e shkuar nga ana e ofertës, Komisioni mund të konsiderojë më pak të mundshme që efekti i një zëvendësueshmërie të tillë të jetë i barasvlershëm me atë të zëvendësueshmërisë nga ana e kërkesës për sa i përket efektivitetit dhe menjëhershmërisë.

III.2.2.2.Barrierat dhe kostot e lidhura me kalimin e ofertës

61. Komisioni shqyrton disa barriera dhe kosto kur vlerëson mundësinë e zgjerimit të tregut bazuar në zëvendësueshmërinë nga ana e ofertës. Për shembull, ai shqyrton nëse, për të kaluar në prodhimin ose furnizimin e tyre, ndërmarrjet duhet të bëjnë investime specifike kapitale ose investime specifike në proceset e prodhimit, në të mësuarit dhe kapitalin njerëzor, në krijimin e markës ose njohjen e emrit, aksesin në të dhëna, koston e rikualifikimit ose investime të tjera. Informacioni mbi ekzistencën e pengesave ligjore ose administrative, si p.sh., domosdoshmëria për të mbajtur një licencë të veçantë, ose pengesa të natyrës strategjike që mund të ndikojnë në kalimin e prodhimit ose ofertës, siç janë lidhjet kontraktuale ose marrëveshjet e ekskluzivitetit, gjithashtu mund të jenë të rëndësishme. Komisioni analizon gjithashtu motivet e ndërmarrjeve për të ndryshuar prodhimin ose furnizimin e tyre, përfshirë nëse një ndryshim i tillë do të çonte në humbje të shitjeve të produkteve të tjera, dhe gatishmërinë e tyre për të ndryshuar. Siç shpjegohet në paragrafin 0, kur ndonjëra barrierë ose kosto e tillë nuk është e parëndësishme, Komisioni i merr parasysh kufizimet konkurruese (nëse ka) të ushtruara nga këto ndërmarrje si pjesë e vlerësimit konkurrues në vend që të zgjerojë tregun përkatës.

III.3.Të dhëna të përdorura për të përcaktuar tregjet gjeografike

62. Komisioni zakonisht është në gjendje të ketë një qëndrim paraprak nëse tregu gjeografik kandidat është lokal, kombëtar, më i gjerë se kombëtar ose global, bazuar në informacionin paraprak mbi sjelljen e blerjes dhe preferencat e klientëve të

[82] Shembull nga praktika evropiane: Komisioni zbatoi testin SSNIP, për shembull, në çështjen M.5658 Unilever/Sara Lee, paragrafët 92-94 dhe seksioni 5.3 i Shtojcës Teknike.

[83] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.9076 Novelis/Aleris, Shtojcën I, Seksioni 2.1.2; Komisioni gjithashtu zbatoi një analizë të humbjes kritike në çështjen M.4734 Ineos/Kerling, paragrafët 95-105, por përfundimisht konstatoi se rezultatet ishin jopërfundimtare.

[84] Kur marzhet e përfitimit të vëzhguar janë të larta, humbja e volumit rezulton në një humbje të relativisht të lartë të përfitimit nga volumet e humbura. Kjo nënkupton një "humbje kritike" të ulët në volum për të bërë që një rritje çmimi nga monopolisti hipotetik të bëhet jofitimprurëse. Nga ana tjetër, marzhet e larta të përfitimit të vëzhguar mund të nënkuptojnë se humbja e mundshme aktuale është gjithashtu relativisht e ulët, sepse ndryshe ndërmarrjet nuk do të kishin rritur çmimet në nivelin e vëzhguar dhe do ta gjykonin fitimprurëse që të ulnin çmimet.

produkteve përkatëse. Komisioni më pas heton nëse kushtet e konkurrencës në gjithë tregun kandidat janë mjaftueshëm homogjene që efektet e sjelljes ose përqendrimit të mund të vlerësohen dhe nëse tregu kandidat mund të dallohet nga zona të tjera për shkak se kushtet e konkurrencës janë dukshëm të ndryshme në ato zona.

III.3.1.Kategoritë e të dhënave përkatëse për përcaktimin e tregut përkatës gjeografik

63. Kategoritë e të dhënave të paraqitura në këtë Seksion mund të jenë të rëndësishme për përcaktimin e tregut përkatës gjeografik.

III.3.1.1.Identiteti i ofertuesve të disponueshëm, pjesët e tregut dhe çmimet

64. Kur klientët në zona të ndryshme gjeografike kanë akses tek të njëjtët ofertues aktualë dhe potencialë dhe kur këta ofertues kanë pjesë të ngjashme të tregut në zona të ndryshme, kjo është zakonisht një tregues i parë se kushtet e konkurrencës janë mjaftueshëm homogjene për t'i përfshirë ato zona në të njëjtin treg përkatës gjeografik. Anasjelltas, kur pjesët e tregut të atyre ofertuesve ndryshojnë ndjeshëm në zona të ndryshme gjeografike, kjo zakonisht tregon se kushtet e konkurrencës në ato zona nuk janë mjaftueshëm homogjene.

65. Një analizë paraprake e çmimeve dhe ndryshimeve të çmimeve mund të ofrojë gjithashtu të dhëna të dobishme. Kushtet homogjene të konkurrencës në zona të ndryshme zakonisht pritet të çojnë në nivele të ngjashme çmimesh për të njëjtat produkte. Një ngjashmëri e tillë mund të jetë gjithashtu rezultat i një arbitrazhi financiar (arbitrage) funksionues midis zonave të ndryshme, pra procesi me të cilin çmimet më të larta në një zonë mund të çojnë pjesëmarrësit në arbitrazh financiar (arbitrage) të blejnë në zonën me çmim të ulët dhe të rishesin në zonën me çmim të lartë deri sa çmimet të konvergohen mjaftueshëm për t'i bërë të tilla arbitrazhe financiare (arbitrage) jofitimprurëse. Komisioni gjithashtu mund të vlerësojë nëse ofertuesit ofrojnë kushte të ndryshme të ofertës për klientët bazuar në vendndodhjen e klientit, pasi kjo mund të ketë një efekt nëse tregu mund të përcaktohet rreth vendndodhjeve të ofertuesve[85].

66. Megjithatë, analizat e pjesëve të tregut dhe çmimeve mund të mos jenë vendimtare, në vetvete, për përcaktimin e tregut gjeografik[86]. Prandaj, Komisioni zakonisht eksploron arsyet pas çdo konfigurimi të veçantë të pjesëve të tregut ose çmimeve dhe gjithashtu vlerëson tregues të tjerë.

III.3.1.2.Preferencat e klientëve dhe sjellja e blerjes

67. Diferencat në kulturë, stil jetese, demografi ose sfond socio-ekonomik mund të çojnë në preferenca për produkte ose marka të caktuara[87]. Këto mund të ndikojnë në pozitat konkurruese të ndërmarrjeve të ndryshme në zona të ndryshme. Diferencat në preferencat e klientëve nëpër zona të ndryshme janë të prirura të rezultojnë në ndryshime në sjelljen e blerjes dhe, kështu, të kenë një potencial të fortë për të kufizuar shkallën gjeografike të tregut.

68. Në veçanti, kur grupi i produkteve që klientët i konsiderojnë si të zëvendësueshëm për produktet e ndërmarrjeve të përfshira ndryshon midis zonave gjeografike, ky zakonisht është një tregues i fortë se kushtet e konkurrencës nuk janë mjaftueshëm homogjene që ato zona të përfshihen në të njëjtin treg gjeografik.

69. Një ekzaminim i modelit të tanishëm gjeografik të blerjeve të klientëve mund të ofrojë tregues të dobishëm mbi ngjashmëritë ose ndryshimet në preferencat e klientëve dhe kushtet e konkurrencës. Për shembull, kur klientët në të gjithë Shqipërinë kanë akses në të njëjtët ofertues në

[85] Shih paragrafin 0 dhe shënimet 62 dhe 63. Shih gjithashtu paragrafin 0.

[86] Në mënyrë të ngjashme, teknikat sasiore për vlerësimin e lëvizjeve të çmimeve, si analizat e korrelacionit të çmimeve ose të qëndrueshmërisë, zakonisht nuk janë përcaktuese, në vetvete, për përcaktimin e tregut gjeografik. Siç është paraqitur në shënimin 67, shumë faktorë të ndryshëm përveç funksionimit të arbitrazhit financiar (arbitrage) mund të shkaktojnë lëvizje të çmimeve. Të tilla lëvizje çmimesh mund të sugjerojnë gabimisht se dy zona i përkasin të njëjtit treg gjeografik, ndonëse kushtet e konkurrencës në këto zona nuk janë mjaftueshëm të homogjenizuara. Nga ana tjetër, mungesa e lëvizjes së çmimeve zakonisht tregon që kushtet e konkurrencës nuk janë mjaftueshëm të homogjenizuara. Rrjedhimisht, analiza e lëvizjes së çmimeve është në parim më informuese nëse tregon që zona të ndryshme nuk janë në të njëjtin treg.

[87] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja AT.39740 Google search (Shopping), paragrafët 253-254, ku Komisioni e përcaktoi tregun për kërkimin e përgjithshëm si kombëtar për shkak të preferencave gjuhësore, megjithëse këto shërbime ishin të aksesueshme nga përdoruesit kudo në botë; Çështja M.7220 Chiquita/Fyffes, paragrafët 119-131, ku Komisioni, edhe pse e pranoi se furnizimi me banane vinte kryesisht nga jashtë ZEE-së, e përcaktoi tregun në nivel kombëtar në bazë të preferencave kombëtare. Kjo gjithashtu ilustron se prania e një ofertuesi të vetëm ose e të njëjtëve ofertues në ZEE ose në të gjithë botën mund të jetë në përputhje me tregjet gjeografike të përcaktuara në nivel kombëtar.

kushte të ngjashme, pavarësisht nga vendndodhja e klientëve, për shembull nëse ata blejnë nga ndërmarrje të vendosura kudo në Shqipëri në kushte të ngjashme, ose sigurojnë furnizimet e tyre përmes procedurave të tenderit në të cilat ftohen dhe dorëzojnë oferta të njëjtët grupe ndërmarrjesh, tregu gjeografik ka gjasa të jetë në të gjithë Shqipërinë[88] nëse faktorë të tjerë nuk e kundërshtojnë këtë gjetje. Në mënyrë të ngjashme, kur klientët në të gjithë botën kanë akses në të njëjtët ofertues në kushte të ngjashme, pavarësisht nga vendndodhja e klientëve, për shembull nëse ata blejnë nga ndërmarrje të vendosura kudo në botë në kushte të ngjashme, tregu përkatës gjeografik ka gjasa të jetë global[89]. Një treg mund të përcaktohet gjithashtu si global kur prej të cilit janë përjashtuar vetëm zona të veçanta për shkak të barrierave të larta të hyrjes ose pengesave të tjera për burimet globale nga klientët[90]. Në raste të tilla, dhe kur tregjet gjeografike përcaktohen bazuar në vendndodhjen e klientëve, çdo import nga zonat e përjashtuara në tregun gjeografik të përcaktuar do të përfshihet në llogaritjen e pjesëve të tregut[91], dhe mundësia që këto importe të kufizojnë ndërmarrjet e përfshira në tregun përkatës duhet të analizohet në vlerësimin konkurrues.

III.3.1.3.Barrierat dhe kostot e lidhura me furnizimin e klientëve në zona të ndryshme

70. Komisioni vlerëson nëse ofertuesit janë të aftë dhe të gatshëm të ofrojnë produktet e tyre në kushte konkurruese në të gjithë tregun kandidat, ose nëse ekzistojnë barriera ose kosto që e bëjnë të pamundur ose të pakëndshme për një ofertues t'u shërbejë klientëve në kushte konkurruese në zona ku ai nuk shërben aktualisht. Ky vlerësim përfshin një shqyrtim të faktit nëse preferencat e klientëve kërkojnë që ofertuesit të kenë një prani lokale ose akses në një rrjet shpërndarjeje ose kanale shpërndarjeje të rëndësishme për të shitur në të gjithë tregun kandidat. Ai gjithashtu përfshin një shqyrtim të kuadrit rregullator, domethënë çdo lloj barriere të krijuar nga veprimet e shtetit që mund të ndikojë në ofertuesit nga zona të tjera. Barriera të tilla mund të përfshijnë rregullat e prokurimeve publike, subvencionet publike, rregullimin e çmimeve, kuotat dhe tarifat që kufizojnë tregtinë ose prodhimin, standardet teknike, kërkesat gjuhësore, monopole ligjore, kufizime në lirinë e themelimit, kërkesat për autorizim administrativ (p.sh., licenca dhe leje), ose rregullime të tjera specifike për sektorin. Këto barriera mund të kufizojnë efektivisht gradën në të cilën ofertuesit në një zonë janë nën presion konkurrues nga ofertuesit jashtë atij rajoni dhe kështu të çojnë në ndryshime në kushtet e konkurrencës. Të njëjtat barriera gjithashtu mund të pengojnë klientët nga blerja nga ofertues në zona të ndryshme.

71. Anasjelltas, kuadri rregullator, veçanërisht harmonizimi rregullator, për shembull në nivelin e Bashkimit Evropian ose globalisht, mund të reduktojë barrierat ndaj tregtisë dhe të tregojë se tregjet gjeografike janë më të gjera ose kanë gjasa të bëhen të tilla në të ardhmen. Komisioni merr parasysh procesin e integrimit të tregut kur

[88] Shembuj nga praktika evropiane: Në lidhje me tregjet për prodhimin dhe furnizimin e produkteve metalike të zakonshme, si alumini ose çeliku: Çështja M.9076 Novelis/Aleris, ku hetimi i Komisionit konfirmoi se klientët kishin një preferencë të zakonshme për të blerë fletët e karrocerisë së aluminit nga ofertues të bazuar në ZEE dhe tregu përkatës gjeografik u përcaktua si i gjerë në nivelin e ZEE-së. Për arsye të ngjashme, në tregjet për produktet e çelikut të pandryshkshëm të sheshtë, tregu përkatës gjeografik për çelikun e pandryshkshëm të ftohtë dhe çelikun e pandryshkshëm të nxehtë të bardhë u përcaktua si jo më i gjerë se ZEE në çështjen M.6471 Outokumpu/Inoxum, paragrafët 241-243 dhe 244-260. Tregu është përcaktuar gjithashtu si i gjerë në nivelin e ZEE-së për produktet refraktare, për shkak të, ndër faktorë të tjerë, preferencës së fortë të zakonshme të klientëve për të blerë nga ofertues të bazuar në ZEE – shih M.8286 RHI/Magnesita Refratarios, paragrafët 55, 56, 57 dhe 61.

[89] Shembuj nga praktika evropiane: Në tregjet për produktet e aviacionit civil, klientë prokurojnë pajisje origjinale për aeroplanë dhe sisteme dhe komponente aeroespaciale nga të njëjtët ofertues në të gjithë botën, dhe Komisioni konstatoi se tregu përkatës gjeografik për këto produkte ishte global. Çështja M.8658 UTC/Rockwell Collins, paragrafët 204, 205 and 207; M.8425 Safran/Zodiac Aerospace, paragrafi 298; M.8948 Spirit/Asco, paragrafët 37 dhe 38.

[90] Në përputhje me këtë, Komisioni mund të përcaktojë një treg global duke përjashtuar vetëm zona specifike me kushte të ndryshme konkurruese. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power – Renewable Power S Grid Business), paragrafët 162-191 – shih shënimin 65 të këtij Udhëzimi. Po ashtu, për shembull, në çështjen M.8677 Siemens/Alstom, paragrafi 133, Komisioni konstatoi se tregu përkatës gjeografik për trenat me shpejtësi të lartë dhe shumë të lartë mund të ishte global duke përjashtuar Kinën, Korenë e Jugut dhe Japoninë, pasi kishte barriera të pakapërcyeshme hyrëse për ofertuesit e huaj në këto tri vende. Çështja M.6541 Glencore/Xstrata, paragrafët 43, 44 dhe 45, ku Komisioni vlerësoi tregjet potenciale gjeografike të përcaktuara si globale duke përjashtuar Kinën, për shkak se eksportet nga Kina ishin të kufizuara, pasi analistë të industrisë raportuan shifrat për Kinën dhe pjesën tjetër të botës ndaras dhe pasi një numër i pjesëmarrësve në treg e mbështetën një ndarje të tillë gjeografike.

[91] Shih paragrafin 0 më poshtë.

përcakton tregjet gjeografike. Kur barrierat rregullatore hiqen, Komisioni vlerëson të dhënat përkatëse që tregojnë një tranzicion strukturor të tregut, për shembull në lidhje me çmimet, pjesët e tregut ose modelet e tregtisë.

III.3.1.4.Faktorët e lidhur me distancën, kostot e transportit dhe zonat e mbulimit

72. Në disa tregje, pozitat konkurruese të ofertuesve mund të varen nga distanca midis çdo ofertuesi dhe klientit. Për shembull, kostot e transportit mund të përfaqësojnë një pjesë të rëndësishme të kostove për disa produkte, gjë që mund të vendosë ofertuesit që ndodhen në një distancë më të madhe nga klienti në një disavantazh të konsiderueshëm konkurrues në krahasim me ofertuesit që ndodhen më afër klientit. Faktorë të tjerë, të tillë si shqetësimet për sigurinë e ofertës, shqetësimet për qëndrueshmërinë[92], prishshmëria ose aksesueshmëria e produktit mund të kenë një efekt të ngjashëm. Për më tepër, në tregjet për konsumatorët, distanca ose koha e udhëtimit deri te ofertuesi mund të jetë një faktor i rëndësishëm. Ky është zakonisht rasti, për shembull, për aeroportet, supermarketet ose stacionet e karburanteve.

73. Në këto situata, tregjet janë të ndara gjeografikisht në kuptimin që kushtet konkurruese ndryshojnë si funksion i distancës ndërmjet çdo ofertuesi dhe klientit[93]. Në këto raste, Komisioni mund të përcaktojë tregun gjeografik duke u bazuar në zonat e mbulimit. Zonat e mbulimit mund të përcaktohen rreth klientëve ose rreth ofertuesve, në varësi të specifikave të rastit dhe nëse ofertuesit ofrojnë produktet e tyre në kushte të ndryshme në varësi të vendndodhjes ose zonës gjeografike së klientit. Në mungesë të një diskriminimi të tillë, Komisioni shpesh shqyrton zonat e mbulimit rreth vendndodhjeve të ofertuesve. Në të kundërt, në tregjet me çmime specifike për klientët, është zakonisht më e preferueshme të vlerësohen kushtet konkurruese në vendndodhje të ndryshme të klientëve dhe të përcaktohen zonat e mbulimit rreth vendndodhjeve të klientëve[94]. Kur kjo nuk është e mundur, për shembull për shkak se klientët janë shumë dhe të shpërndarë ose për shkak se nuk ka informacion mbi vendndodhjen e klientëve të konkurrentëve, Komisioni mund të përcaktojë zonat e mbulimit rreth vendndodhjeve të ofertuesve.

74. Zonat e mbulimit maten zakonisht në sajë të distancës ose kohës së udhëtimit të klientëve (në këtë rast ato quhen izokrone) ose në sajë të distancës ose kohës së dorëzimit rreth një vendndodhjeje brenda së cilës ndodh një sasi e caktuar e shitjeve. Komisioni zakonisht mbështetet në zonat e mbulimit që janë përfaqësuese të modeleve të blerjes të shumicës së klientëve[95.] Kjo mund të përcaktohet nga shpërndarja aktuale e distancave ose kohës së dorëzimit ose udhëtimit dhe/ose mund të bazohet në opinionet e pjesëmarrësve në treg. Në bazë të kësaj, Komisioni zakonisht konsideron zonat e mbulimit që mbulojnë 80% të shitjeve ose klientëve[96.] Në varësi të konsideratave specifike të tregut, Komisioni mund të mbështetet gjithashtu në grupe alternative të intervaleve. Për shembull, Komisioni gjithashtu ka përcaktuar tregjet gjeografike në bazë të zonave të mbulimit që mbulojnë 70% dhe/ose 90% të shitjeve[97.]

[92] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.10047 Schwarz Group/Suez Waste management companies, paragrafët 56-58, ku Komisioni konsideroi kostot mjedisore si një nga faktorët e rëndësishëm për përcaktimin e tregut gjeografik për ndarjen e ambalazhimit të lehtë.

[93] Shih gjithashtu Seksionin 0 për përcaktimin e tregut në praninë e diferencimit të konsiderueshëm.

[94] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7408 Cargill/ADM Chocolate Business, paragrafët 99-102 dhe 113-114, në lidhje me tregun për çokollatën industriale ku Komisioni analizoi pjesët e tregut të agreguara në zonat e mbulimit të orientuara rreth klientëve individualë; Çështja M.7567 Ball/Rexam, paragrafët 642-644 dhe 663-670, në lidhje me tregun për kanaçet e pijeve, ku Komisioni vlerësoi kapacitetin dhe pjesët e shitjeve në volum për secilën nga zonat e mbulimit të orientuara rreth klientëve.

[95] Mbështetja në zonat e mbulimit që reflektojnë modelet e blerjes të të gjithë klientëve do të rezultonte shpesh në zona të mbulimit paqëndrueshmërisht të mëdha për shkak të vëzhgimeve të jashtme.

[96] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7408 Cargill/ADM Chocolate Business, paragrafët 63-78, në lidhje me tregun për çokollatën industriale dhe M.7567 Ball/Rexam, paragrafi 248, në lidhje me tregun për kanaçet e pijeve.

[97] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7878 Heidelberg Cement/Schwenk/Cemex Hungary/Cemex Croatia, paragrafët 182, 189 dhe 190, ku Komisioni zbuloi se zonat rrethore të mbulimit që përfaqësonin 90% të dërgesave rreth fabrikave të palëve ishin më të përshtatshme se zonat e mbulimit që përfaqësonin 70% të dërgesave, por gjithashtu shqyrtoi zona të modifikuara mbulimi të bazuara në distancat rrugore dhe modelet e dërgesave. Në çdo rast, Komisioni mund të vlerësojë gjithashtu ndjeshmërinë e pjesëve të tregut ndaj kufirit të zonës së mbulimit të përdorur si pjesë e vlerësimit të tij konkurrues.

III.3.1.5.Rrjedhat tregtare dhe modeli i dërgesave

75. Një analizë e modelit dhe evolucionit të dërgesave dhe rrjedhave tregtare, si dhe e faktorëve që ndihmojnë në këto rrjedha mund të tregojë mungesën ose ekzistencën e barrierave. Reagimi i këtyre rrjedhave ndaj ndryshimeve në kushtet relative të ofertës gjithashtu mund të tregojë nivelin e presionit konkurrues që ushtrojnë ofertuesit që ndodhen jashtë tregut gjeografik kandidat ndaj ndërmarrjeve të përfshira. Në disa raste, mund të jetë e mundur të kuantifikohet ky kufizim, për shembull duke llogaritur elasticitetet e importeve në mënyrë ekonometrike ose përmes studimeve të ngjarjeve që demonstrojnë reagimin e importeve ndaj ndryshimeve në çmime[98.] Megjithatë, thjesht ekzistenca e rrjedhave tregtare ose reagimit të tyre ndaj ndryshimeve në kushtet relative të ofertës nuk do të thotë domosdoshmërisht që kushtet e konkurrencës në zonën nga e cila burojnë rrjedhat tregtare janë mjaftueshëm homogjene me ato në tregun gjeografik kandidat për të justifikuar një zgjerim të tregut përkatës gjeografik. Kur ky nuk është rasti, dhe siç shpjegohet në paragrafin 0, Komisioni merr parasysh kufizimet konkurruese (nëse ka) nga importuesit ndaj ndërmarrjeve të përfshira në vlerësimin konkurrues (duke përfshirë në lidhje me pjesët e tregut dhe zgjerimin e mundshëm të ardhshëm), në vend që të zgjerojë tregun përkatës gjeografik.

III.4.Mbledhja dhe vlerësimi i të dhënave

76. Komisioni përdor burime dhe lloje të ndryshme të dhënash për të përcaktuar tregun përkatës dhe mund të mbështetet në informacion si cilësor, ashtu edhe sasior. Lloje të caktuara të dhënash mund të jenë vendimtare në një rast, por me rëndësi të kufizuar ose pa rëndësi në raste të tjera që përfshijnë një industri të ndryshme, një produkt të ndryshëm ose rrethana të ndryshme. Në shumicën e rasteve dhe në veçanti kur është i nevojshëm një vlerësim i detajuar, Komisioni i bazon vendimet e tij në shqyrtimin e një sërë faktorësh, siç janë paraqitur në seksionet 0 dhe 0, dhe burimeve të ndryshme. Komisioni ndjek një qasje të hapur ndaj të dhënave empirike, me qëllim që të bëjë përdorimin efektiv të të gjithë informacionit të disponueshëm që mund të jetë i rëndësishëm në raste individuale, dhe bën një vlerësim të përgjithshëm bazuar në ato të dhëna[99.] Komisioni nuk aplikon një hierarki të ngurtë të burimeve të ndryshme të informacionit ose llojeve të të dhënave[100.]

77. Të dhënat që përdoren nga Komisioni për të përcaktuar tregjet duhet të jenë të besueshme[101]. Ky ka të ngjarë të jetë rasti, për shembull, kur të dhënat vijnë nga autoritetet publike ose janë të mbështetura nga burime të ndryshme, përfshirë nga pjesëmarrës të tregut me interesa të kundërta, siç janë ofertuesit dhe klientët e tyre të drejtpërdrejtë. Për më tepër, sa të jetë e mundur, Komisioni përdor të dhëna të kohëve të fundit në lidhje me periudhën nën hetim, veçanërisht kur vlerëson tregjet në një industri që është duke kaluar ndryshime. Kur rasti kërkon një vlerësim të orientuar nga e ardhmja dhe kur përcaktimi i tregut bazohet në ndryshimet e dinamikës konkurruese brenda periudhës së marrë në konsideratë, këto ndryshime duhet të mbështeten nga të dhëna të besueshme që tregojnë me një nivel të mjaftueshëm probabiliteti që ndryshimet e pritura do të realizohen me të vërtetë. Kur bëhen këto

[98] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.6541 Glencore/Xstrata, paragrafët 141-148, ku Komisioni vlerësoi reagimin e importeve ndaj ndryshimeve të çmimeve relative për metalin e zinkut në ZEE.

[99] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Në vendimin e saj të 6 korrikut 2010, Ryanair kundër Komisionit, T-342/07, EU:T:2010:280, paragrafi 136, Gjykata e Përgjithshme deklaroi: "Detyra e Komisionit është të bëjë një vlerësim të përgjithshëm të asaj që tregohet nga grupi i faktorëve tregues të përdorur për të vlerësuar situatën konkurruese. Në këtë drejtim, është e mundur që disa elemente të të dhënave të kenë përparësi dhe të dhënat e tjera të mos merren parasysh". I njëjti arsyetim zbatohet mutatis mutandis për përcaktimin e tregut.

[100] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Në vendimin e saj të 11 janarit 2017, Topps Europe kundër Komisionit, T-699/14, EU:T:2017:2, paragrafi 82, Gjykata e Përgjithshme deklaroi: "përcaktimi i tregut përkatës nuk kërkon që Komisioni të ndjekë një hierarki të rreptë të burimeve të ndryshme të informacionit apo llojeve të të dhënave". Kjo u konfirmua në vendimin e Gjykatës së Përgjithshme të 22 qershorit 2022, thyssenkrupp kundër Komisionit, T-584/19, EU:T:2022:386, paragrafët 78 dhe 156.

[101] Sa i përket vlerës provuese të elementeve të ndryshme të të dhënave, kriteri i vetëm për vlerësimin e të dhënave të paraqitura është besueshmëria e tyre. Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 13 shtatorit 2013, Total Raffinage Marketing kundër Komisionit, T-566/08, EU:T:2013:423, paragrafi 43). Natyra e procedurës në fjalë luan një rol në këtë aspekt. Në veçanti në kontrollin e përqendrimeve, jurisprudenca e gjykatave të BE-së vendos që, duke patur parasysh nevojën për shpejtësi dhe afatet shumë të ngushta të cilave i nënshtrohet Komisioni, nuk mund të kërkohet që ai të verifikojë të gjithë informacionin që merr, në mungesë të të dhënave që tregojnë se informacioni i dhënë është i pasaktë. Shih vendimin e 20 tetorit 2021, Polskie Linie Lotnicze 'LOT' kundër Komisionit, T-240/18, EU:T:2021:723, paragrafët 87 dhe 88 dhe jurisprudencën e cituar.

vlerësime të orientuara nga e ardhmja, disa kategori ose burime të provave mund të jenë më pak të besueshme ose madje të paqëndrueshme. Për shembull, të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar mund të mos jenë të disponueshme kur vlerësohen produktet e reja në zhvillim. Nga ana tjetër, dokumentet e brendshme të pjesëmarrësve në treg të prodhuara në veprimtarinë e zakonshme të biznesit ose raportet e pavarura të industrisë që përfshijnë projeksione të forta mund të jenë veçanërisht të rëndësishme për qëllimet e kryerjes së një vlerësimi të orientuar nga e ardhmja.

78. Të dhënat kanë një vlerë më të lartë provuese nëse mund të vërtetohet se ato nuk janë ndikuar nga një hetim i Komisionit, siç janë të dhënat që datojnë para diskutimeve për një përqendrim ose sjellje para hetimit aktual të Komisionit. Kur përballet me të dhëna kontradiktore, Komisioni i teston deklaratat ose të dhënat përkatëse kur është e nevojshme, për shembull duke kontrolluar nëse ka në dispozicion burime të pavarura dhe të besueshme. Nëse nuk ka burime të pavarura dhe të besueshme, Komisioni vlerëson se cilat prova kanë një vlerë më të lartë provuese, duke marrë parasysh burimet e informacionit, si dhe kontekstin e mënyrës dhe kohës kur informacioni është gjeneruar ose ofruar për Komisionin.

79. Kur është e përshtatshme, si dhe duke u mbështetur në paraqitjet e ndërmarrjeve të përfshira, Komisioni mbledh të dhëna duke drejtuar kërkesa të shkruara për informacion te pjesëmarrësit në treg, përfshirë ndërmarrjet e përfshira, ose duke i intervistuar ato. Në këtë kontekst, Komisioni kërkon të marrë, kryesisht nga konkurrentët dhe klientët kryesorë në industrinë përkatëse, prova faktike dhe opinione mbi kufijtë e tregjeve të produkteve dhe gjeografike. Kërkesat për informacion mund të çojnë në gjoba nëse përgjigjet e dhëna janë mashtruese ose të pasakta, gjë që kontribuon në sigurimin e ofertës të informacionit të saktë. Komisioni mund të kontaktojë gjithashtu shoqata tregtare ose të klientëve përkatës, ndërmarrje që veprojnë në tregje të rrjedhave të sipërme ose tregje të lidhura, dhe palë të tjera kyçe, përfshirë autoritetet dhe agjencitë qeveritare lokale, kombëtare ose ndërkombëtare, ose organizatat jo-qeveritare.

80. Për të përcaktuar tregun përkatës, Komisioni mund të kërkojë gjithashtu dokumente të brendshme nga entitete përkatëse, duke përfshirë në veçanti ndërmarrjet e përfshira. Dokumentet e brendshme janë veçanërisht të rëndësishme kur janë përgatitur në veprimtarinë e zakonshme të biznesit, ndryshe nga dokumentet e përgatitura në lidhje me ose gjatë hetimit të Komisionit, pasi ato mund të pasqyrojnë më mirë se si këto ndërmarrje e perceptojnë tregun. Kjo mund të përfshijë studime marketingu që ndërmarrjet kanë kërkuar në të kaluarën për të informuar vendime mbi, për shembull, çmimet e produkteve të tyre ose veprimet e marketingut. Anketat e klientëve mbi modelet e përdorimit dhe qëndrimet, të dhënat mbi modelet e blerjes së klientëve, opinioni i shprehur nga ofertuesit dhe studimet e kërkimeve të tregut të paraqitura nga ndërmarrjet e përfshira dhe konkurrentët e tyre mund të merren parasysh për të përcaktuar nëse një pjesë ekonomike e rëndësishme e klientëve i konsideron dy produkte si të zëvendësueshëm. Të dhëna që tregojnë se një ndërmarrje monitoron sjelljen e disa konkurrentëve, ose dokumente strategjike të përdorura nga ndërmarrja për të informuar vendimet e biznesit, siç janë planet e biznesit ose vlerësimet e forcave, dobësive, mundësive ose kërcënimeve, mund të tregojnë gjithashtu forcën e kufizimeve konkurruese të ushtruara nga ndërmarrje të ndryshme rivale[102.] Faktorët që lidhen me kontekstin e dokumenteve të veçanta duhet të merren parasysh për të vlerësuar rëndësinë e tyre. Këta përfshijnë datën e dokumenteve, identitetin e autorëve dhe adresuesve të mundshëm (si dhe funksionin, ekspertizën dhe/ose rangun e tyre), dhe qëllimin e dokumenteve.

81. Në disa raste, anketat ad hoc të kryera për qëllimin e hetimit dhe që mbulojnë një kampion përfaqësues të klientëve ose ofertuesve mund të ofrojnë informacion të dobishëm mbi tregun përkatës[103.] Komisioni mund të vendosë të kryejë ose të porosisë një anketë në një rast të caktuar në

[102] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7902 Marriott International/Starwood Hotels S Resorts Worldwide, paragrafi 28, ku Komisioni u mbështet në faktin që palët që po bashkoheshin e krahasuan veten e tyre si me hotelet e zinxhirit, ashtu edhe me hotelet e pavarura për të zbuluar se këta ofertues ishin në të njëjtin treg. Çështja M.6663 Ryanair/Aer Lingus III, paragrafët 98-103, ku Komisioni vlerësoi monitorimin e çmimeve të Ryanair dhe Aer Lingus në rrugët e pasagjerëve ajrorë si të dhëna për të përcaktuar nëse aeroportet e ndryshme në të njëjtat qytete ishin zëvendësues.

[103] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.4439 Ryanair/Aer Lingus, paragrafët 36, 94, 99(9) dhe Shtojcën I, ku Komisioni u mbështet në një anketë të klientëve në aeroportin e Dublinit, të cilën e kishte porositur nga një konsulent i pavarur. Komisioni

varësi të çështjes në fjalë dhe të dhënave të disponueshme nga burime të tjera, duke marrë parasysh kufizimet administrative, si afati i hetimit. Anketat duhet të jenë të hartuara me kujdes për të nxjerrë përgjigje të vlefshme nga popullsia e interesit[104.]

82. Komisioni mund të mbështetet gjithashtu në informacionin publik, raporte të tregut ose të industrisë, raporte të analistëve financiarë, si dhe në statistikat e tregut ose studimet ekonomike, duke përfshirë ato nga konsulentë të jashtëm[105]. Në rastet që përfshijnë tregje të rregulluara, për shembull, sektorët e telekomunikacioneve, energjisë ose shëndetësisë, Komisioni mund të kërkojë gjithashtu të dhëna dhe opinione nga autoritetet rregullatore specifike për sektorin.

83. Kur është e përshtatshme, Komisioni mund të kryejë gjithashtu vizita joformale ose inspektime formale në ambientet e ndërmarrjeve të përfshira, klientëve të tyre ose konkurrentëve të tyre, për të kuptuar më mirë se si prodhohen ose ofrohen produktet.

IV.PËRCAKTIMI I TREGUT NË RRETHANA SPECIFIKE

84. Ky Seksion trajton aspekte të caktuara të përcaktimit të tregut që janë specifike për industri, sektorë ose lloje të veçanta tregjesh. Përveçse nëse specifikohet ndryshe në këtë Seksion, parimet e përgjithshme të përcaktimit të tregut të produkteve dhe gjeografik mbeten të vlefshme për industrinë, sektorët ose llojet e tregjeve të përmendura në këtë Seksion.

IV.1.Përcaktimi i tregut në praninë e diferencimit të rëndësishëm

85. Produktet mund të jenë diferencohen ndjeshëm, në mënyrë që disa produkte të jenë zëvendësues më të afërt se të tjerët. Diferencimi mund të ndodhë në nivel produkti ose gjeografik. Diferencimi i produktit ndodh kur atributet e produkteve janë të rëndësishme për zgjedhjen e klientit[106,] duke përfshirë dizajnin, imazhin e markës, specifikimet teknike, qëndrueshmërinë, nivelin e shërbimit ose ndonjë veçori tjetër specifike[107]. Diferencimi gjeografik ndodh kur vendndodhja e klientit dhe ofertuesit individual është e rëndësishme për zgjedhjen e klientit[108.]

86. Analizimi i zëvendësuesve që janë efektivisht të disponueshëm për klientët për të përcaktuar tregun përkatës mund ta çojë Komisionin në identifikimin e tregjeve të veçanta përkatëse brenda një sekuence të vazhduar të produkteve të diferencuara. Në raste të tjera, është e mundur që

---

përdori rezultatet e asaj ankete si të dhëna indirekte për të vlerësuar nëse disa aeroporte janë zëvendësues për klientët.

[104] Për shembull, në parim është e preferueshme të pyetet për vendimet e fundit të marra, sesa për vendime hipotetike; pyetjet duhet të jenë të qarta dhe të mos nxisin përgjigje në një drejtim të caktuar, dhe diapazoni i opsioneve të përgjigjeve të ofruara duhet të jetë mjaftueshëm gjithëpërfshirës.

[105] Burimi dhe konteksti brenda të cilit përgatiten studimet është gjithashtu i rëndësishëm. Në veçanti, studimet e përgatitura në kontekstin e një rasti specifik do t'i nënshtrohen një shqyrtimi të veçantë, pasi të dhënat kanë një vlerë më të ulët provuese nëse ato janë ndikuar nga hetimi i Komisionit.

[106] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 18 majit 2022, Wieland-Werke kundër Komisionit, T-251/19, EU:T:2022:296, në tregun për produktet e mbështjella të bëra nga bakri dhe aliazhët e bakrit, ku Gjykata e Përgjithshme vuri në dukje në paragrafin 39 se: "[...] aplikanti nuk konteston se produktet e mbështjella nuk janë produkte homogjene, por se ato janë produkte të diferencuara sipas një numri të madh kriteresh (kompozimi, niveli i përpunimit, aplikimet përfundimtare, etj.). Secili nga këto kritere lejon segmentimin e tregut të përgjithshëm për produktet e mbështjella, ndërkohë që asnjë prej tyre nuk është, a priori, më i rëndësishëm ose që lejon identifikimin e tregjeve të veçanta të produkteve."

[107] Për shembull, në industrinë e telekomunikacionit, ku lloje të ndryshme të klientëve mund të kenë zakone të ndryshme të konsumit që ndikojnë në zgjedhjen e tyre të ofertuesit. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8792 T-Mobile NL/Tele2 NL, ku Komisioni arriti në përfundimin e një përkufizimi të gjerë të tregut me diferencim të produktit nëpër grupe të klientëve, për shkak të ndryshimeve në shpenzimet mujore, formimin dhe kohëzgjatjen e kontratës, performancën e kontratës dhe ndryshimeve në nevojat e klientëve. Në këtë rast të veçantë, megjithëse vendosi për një treg të përgjithshëm me pakicë për ofrimin e shërbimeve të telekomunikacionit mobil për të gjithë klientët përfundimtarë, Komisioni përsëri konstatoi se ishin të identifikueshme dy grupe të veçanta klientësh sa i përket ofrimit të shërbimeve të telekomunikacionit mobil me pakicë: klientët privatë dhe klientët e biznesit.

[108] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7155 SSAB/Rautaruukki, paragrafi 102, ku Komisioni konsideroi se diferencimi i fortë gjeografik për produktet e çelikut të sheshtë, siç u tregua nga analiza e çmimeve të ndryshme midis vendeve nordike, Evropës kontinentale dhe Mbretërisë së Bashkuar, justifikonte një vlerësim të ndikimit të përqendrimit të përqendruar në vendet nordike; Çështja M.7878 Heidelberg Cement/Schwenk/Cemex Hungary/Cemex Croatia, paragrafët 174-176 dhe 229-239, ku Komisioni shpjegoi se edhe brenda një tregu përkatës gjeografik të përcaktuar si një zonë ku kushtet e konkurrencës janë mjaftueshëm homogjene, kushtet konkurruese mund të ndryshojnë gradualisht nga një vendndodhje në një tjetër, dhe se variacione të tilla mund të duhet të merren parasysh në vlerësimin konkurrues. Kjo qasje u konfirmua nga vendimi i Gjykatës së Përgjithshme i datës 5 tetor 2020, HeidelbergCement dhe Schwenk Zement kundër Komisionit, T-380/17, EU:T:2020:471, paragrafi 325. Çështja M.8444 ArcelorMittal/Ilva dhe M.8713 Tata Steel/ThyssenKrupp/JV, ku tregu përkatës gjeografik për produktet e çelikut të sheshtë me karbon të përfunduar doli se ishte në të gjithë ZEE, me diferencim gjeografik brenda ZEE (siç u konfirmua në çështjen e fundit nga vendimi i datës 22 qershor 2022, thyssenkrupp kundër Komisionit, T-584/19, EU:T:2022:386, paragrafët 145-258).

Komisioni të përcaktojë një treg përkatës relativisht të gjerë që përfshin produkte të diferencuara[109].

87. Në disa raste, ekzistenca e zinxhirëve të zëvendësueshmërisë[110] mund ta çojë Komisionin në shqyrtimin e përcaktimit të tregjeve përkatëse ku produktet ose zonat në ekstremet e tregut nuk janë të zëvendësueshme drejtpërdrejt[111]. Megjithatë, në raste të mëparshme, analiza e fakteve nga ana e Komisionit ka çuar zakonisht në refuzimin e përcaktimeve të tilla më të gjerë të tregut[112].

IV.2. Përcaktimi i tregut në praninë e diskriminimit midis klientëve ose grupeve të klientëve

88. Diskriminimi midis klientëve ose grupeve të klientëve ndodh kur atyre u ofrohen kushte të ndryshme furnizimi (si çmime ose nivele cilësie të ndryshme) për të njëjtin produkt, për arsye që nuk lidhen me kostot[113]. Kjo mund të çojë në një grup të veçantë klientësh për produktin përkatës që përbën një treg më të ngushtë dhe të veçantë. Ky është zakonisht rasti kur plotësohen tre kushte kumulative[114]:

a) është e mundur të identifikohet qartë se në cilin grup përket një klient i veçantë në momentin e shitjes së produktit përkatës te klienti;

b) tregtia ndërmjet klientëve ose arbitrazhi financiar ("arbitrage") nga palët e treta është nuk ka të ngjarë;

c) diskriminimi midis klientëve ose grupeve të klientëve është i natyrës jotranzitore.

89. Në situata kur ndodh diskriminimi midis klientëve ose grupeve të klientëve, kushtet e konkurrencës ndërmjet grupeve të ndryshme të klientëve mund të ndryshojnë në mënyrë që sjellja ose përqendrimi në fjalë të ketë efekte të ndryshme në grupe të ndryshme klientësh. Kjo mund të justifikojë përcaktimin e tregjeve përkatëse të veçanta për çdo klient ose grup klientësh[115]. Diskriminimi i bazuar në vendndodhjen e klientëve gjithashtu mund të jetë një arsye për të përcaktuar tregun përkatës gjeografik në përputhje me këto vendndodhje[116].

IV.3.Përcaktimi i tregut në praninë e K&ZH të rëndësishme

90. Inovacioni shpesh është një parametër kyç i konkurrencës. Komisioni merr në konsideratë specifikimet e industrive shumë inovative të karakterizuara nga kërkime dhe zhvillime të shpeshta dhe të rëndësishme ("K&ZH"). Këto specifikime, të cilat mund të jenë të pranishme në çdo sektor të industrisë, zakonisht merren parasysh

[109] Në raste të tilla, Komisioni mund të marrë parasysh dinamikat konkurruese në segmente specifike të tregut në vlerësimin e tij. Shembull nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 18 majit 2022, Wieland-Werke kundër Komisionit, T-251/19, EU:T:2022:296, në lidhje me tregun për produktet e mbështjella të bëra nga bakri dhe aliazhët e bakrit, ku Gjykata e Përgjithshme shpjegoi në paragrafin 40: "Për më tepër, duhet pasur parasysh se, në kontekstin e tregjeve të diferencuara të produkteve, ekzistenca e një tregu të përgjithshëm nuk ndikon në mundësinë e identifikimit të dinamikave të ndryshme konkurruese në disa segmente tregu".

[110] Për shembull, edhe pse klientët e produktit A mund të mos e konsiderojnë produktin C si një alternativë, mund të ekzistojë një zinxhir zëvendësimi ku klientët e produktit A e konsiderojnë produktin B si një zëvendësues dhe klientët e produktit B e konsiderojnë produktin C si një zëvendësues. Produkti A mund të jetë pastaj indirekt i kufizuar nga konkurrenca e produktit C përmes një zinxhiri të tillë zëvendësimi.

[111] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9413 Lactalis/Nuova Castelli, paragrafi 89, ku Komisioni zbuloi se kishte të dhëna për një zinxhir zëvendësimi për djathërat e markave dhe djathërat me markë private dhe që ata konkurronin me njëri-tjetrin, megjithatë nuk mundi të përjashtonte se produktet e markave mund të konkurrojnë kryesisht në një treg tjetër dhe la të hapur përcaktimin e tregut.

[112] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.5335 Lufthansa/SN Airholding, paragrafi 33, ku Komisioni refuzoi ekzistencën e një zinxhiri zëvendësimi midis llojeve të ndryshme të biletave, duke qenë se kjo nuk u konfirmua nga të dhënat. Analiza e çmimeve e kryer nga Komisioni tregoi se çmimet në ekstremet e pretenduara të zinxhirit të zëvendësimit kishin nivele shumë të ndryshme dhe nuk ishin të ndërlidhura. Çështja M.6905 Ineos/Solvay/JV, paragrafët 260, 261, 262 dhe 338, ku Komisioni refuzoi ekzistencën e mbivendosjeve midis zonave të dërgesës së ofertuesve kryesorë të S-PVC që formonin një zinxhir zëvendësimi përtej ZEE-së, bazuar në një analizë sasiore që tregonte mungesën e arbitrazhit financiar (arbitrage) dhe tendencat e ndryshme të çmimeve midis zonave të ndryshme mbivendosëse.

[113] Ky seksion ka të bëjë me situatat ku firmat mund të diskriminojnë midis klientëve ose grupeve të klientëve në bazë të kritereve të dukshme të klientëve (të tilla si identiteti i klientit, vendndodhja, mosha, seksi, etj.). Kur firmat ofrojnë të njëjtën meny zgjedhjesh për të gjithë klientët dhe këta të fundit vetë-zgjidhen në grupe të ndryshme në bazë të preferencave të tyre, Komisioni mund të përcaktojë tregje të veçanta për produkte të ndryshme në meny (për shembull, bileta avioni biznesi kundrejt ekonomisë, ose tarifat e telefonave mobilë të parapaguar dhe të postpaguar).

[114] Kjo mund të zbatohet gjithashtu kur këto kushte do të përmbushen vetëm në të ardhmen, për shembull për shkak të ndryshimeve në kushtet konkurruese të sjella nga përqendrimi në shqyrtim.

[115] Kur kushtet e konkurrencës dhe efektet e mundshme janë të ngjashme mes këtyre klientëve ose grupeve të klientëve, për shembull për shkak të zëvendësueshmërisë nga ana e ofertës, Komisioni mund t'i përfshijë gjithsesi këta klientë ose grupe klientësh në të njëjtin treg përkatës, siç shpjegohet në Seksionin 0.

[116] Shembuj nga praktika evropiane: Tregu i produktit dhe ai gjeografik i ndikuar nga diskriminimi i çmimeve mund të gjenden në çështje si M.5830 – Olympic/Aegean Airlines, paragrafi 58, dhe M.7155 SSAB/Rautaruukki, paragrafët 101 dhe 102.

në fazën e vlerësimit konkurrues, por gjithashtu mund të jenë të rëndësishme për përcaktimin e tregut. Duke qenë se rezultatet e përpjekjeve për inovacion në terma të produkteve përfundimtare mund të jenë të pasigurta, Komisioni mund të përfshijë rezultate të ndryshme të mundshme të proceseve të K&ZH në vlerësimin e tij.

91. Një shembull i rëndësishëm i rasteve kur Komisioni mund të marrë këto specifikime në konsideratë për përcaktimin e tregut janë produktet e ashtuquajtura "në zhvillim" (pipeline). Edhe pse këto produkte nuk janë ende të disponueshme për klientët, mund të ketë mjaftueshëm transparencë mbi procesin e tyre K&ZH për të përcaktuar me cilat produkte të tjera produkti në zhvillim ka të ngjarë të jetë zëvendësues, nëse zhvillimi i produktit në zhvillim përfundon me sukses dhe produkti sillet në treg. Komisioni mund të arrijë në përfundimin se një produkt i tillë në zhvillim i përket një tregu përkatës të produktit ekzistues[117] ose një tregu të ri produkti, i cili është i kufizuar me produktin në zhvillim dhe zëvendësuesit e tij[118]. Përdorimi i synuar i produktit në zhvillim dhe zëvendësueshmëria e tij e parashikuar me produkte të tjera luajnë një rol të veçantë në përcaktimin e tregut përkatës. Dimensioni gjeografik i një tregu përkatës që përmban produkte në zhvillim mund të duhet të reflektojë dimensionin gjeografik të përpjekjeve thelbësore të K&ZH. Prandaj, mund të jetë më i gjerë se tregu përkatës gjeografik i produkteve finale të nxjerra në treg[119].

92. Në ndryshim, në disa raste, një proces K&ZH mund të mos jetë (ende) i lidhur ngushtë me ndonjë produkt të veçantë120, por të jetë i lidhur me fazat e hershme të kërkimit, të cilat mund të shërbejnë për qëllime të shumta dhe, në një afat më të gjatë, të kontribuojnë në zhvillimin e produkteve të ndryshme. Megjithëse fakti që përpjekjet e tilla të hershme për inovacion nuk përkthehen menjëherë në produkte të tregtueshme mund ta bëjë të vështirë identifikimin e një tregu përkatës në një kuptim të ngushtë, mund të jetë ende e rëndësishme të identifikohen kufijtë në të cilët ndërmarrjet konkurrojnë në këto përpjekje të hershme për inovacion, për të vlerësuar nëse mund të ketë një humbje të konkurrencës në inovacion për shkak të një përqendrimi ose sjelljeje[121]. Në këtë lloj vlerësimi, faktorë të tillë si natyra dhe shkalla e përpjekjeve për inovacion, objektivat e linjave të ndryshme të kërkimit, specializimi i ekipeve të ndryshme të përfshira ose rezultatet e përpjekjeve të shkuara për inovacion të ndërmarrjes mund të jenë të rëndësishme për qëllimet e përcaktimit të kufijve në të cilët zhvillohet konkurrenca për inovacion. Në përcaktimin e këtyre kufijve, është e përshtatshme të merren parasysh zonat gjeografike në të cilat zhvillohet K&ZH, së bashku me çdo specifikë tjetër gjeografike[122].

[117] Veçanërisht përkrah produkteve me përdorime të njëjta. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7275 Novartis/ GlaxoSmithKline Oncology Business, paragrafët 23-31, ku Komisioni vlerësoi inhibitorët B-Raf dhe inhibitorët MEK që ishin në zhvillim nga palët si pjesë e tregut për terapitë e targetuara për trajtimin e melanomës së avancuar, ku produkte ekzistuese ishin tashmë në treg. Shembuj të tjerë ndërlidhen me produkte të teknologjisë së lartë, si turbinat e gazit të rëndë të vlerësuara në çështjen M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power Renewable Power S Grid Business), paragrafët 985-991, ku Komisioni vlerësoi turbinën e gazit të rëndë të Alstom si pjesë e tregut ekzistues të turbinave të gazit të rëndë.

[118] Veçanërisht në rastet kur disa ndërmarrje zhvillojnë produkte të njëjta ose të krahasueshme në zhvillim, ose kur këto produkte pritet të ndryshojnë ndjeshëm dinamikën e industrisë për shkak të karakteristikave të tyre. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.9461 AbbVie/Allergan, paragrafët 48-54, dhe 56-60, ku Komisioni identifikoi një treg përkatës të mundshëm të kufizuar në inhibitorët IL-23 për trajtimin e kolitit ulcerativ dhe sëmundjes së Crohn, megjithëse asnjë inhibitor IL-23 nuk ishte atëherë në treg nga ndonjë ofertues, pasi produktet ishin në zhvillim në atë kohë, veçanërisht për shkak të natyrës premtuese të këtyre produkteve për të trajtuar këto sëmundje.

[119] Shembull nga praktika evropiane: Veçanërisht në industrinë farmaceutike, Komisioni ka konsideruar në raste të mëparshme se përmasat gjeografike të tregut ishin globale ose të paktën në të gjithë ZEE-në, në masën që K&ZH për produktet përkatëse në zhvillim të jetë të paktën në nivel të gjithë ZEE-së; Çështjet M.7275 Novartis/ GSK Oncology Business, paragrafi 32 dhe M.7480 Actavis/Allergan, paragrafi 17.

[120] Siç është përmendur në shënimin 8, termi "produkt" mbulon gjithashtu teknologjitë. Ky seksion është gjithashtu veçanërisht i rëndësishëm për përcaktimin e tregjeve në praninë e teknologjive të tilla. Teknologjitë mund të licencohen ose shiten në mënyrë të pavarur nga një mall apo shërbim i prekshëm si të drejta të pronësisë intelektuale dhe si të tilla mund të konsiderohen si një produkt për qëllimet e këtij Udhëzimi.

[121] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7932 Dow/DuPont, ku Komisioni aplikoi konceptin e hapësirave të inovacionit për të përcaktuar këto kufij, shih veçanërisht seksionin 4.4 të vendimit në atë rast. M.7932 Dow/DuPont kishte të bënte me një përqendrim mes dy kompanive të angazhuara në mbrojtjen e kulturave dhe që, në nivel të industrisë, kishin asetet dhe kapacitetet për të zbuluar dhe zhvilluar produkte të reja që, si rezultat i përpjekjeve K&ZH, mund t'i sillnin në treg. Si të tilla, këto kompani ishin të angazhuara në konkurrencën e inovacionit.

[122] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7932 Dow/DuPont, paragrafët 353ff. Përpjekjet për inovacion kanë tendencën të jenë të një natyre globale, dhe, në mungesë të specifikave të dukshme kombëtare apo gjeografike, tregjet përkatëse gjeografike janë shpesh globale në mbulim, ose në çdo rast jo më të ngushta se në ZEE.

93. Faktorët e përgjithshëm për përcaktimin e tregut përkatës të produktit dhe gjeografik, siç janë paraqitur në Seksionin 0, mund të jenë të rëndësishëm për përcaktimin e tregjeve në prani të K&ZH të rëndësishme, në varësi të gradës së transparencës që ekziston në lidhje me këta faktorë. Në lidhje me këtë, mund të ekzistojë një sekuence e vazhdueshme midis proceseve të K&ZH që janë të lidhura ngushtë me një produkt të caktuar ose produkt në zhvillim dhe përpjekjeve të hershme për inovacion që nuk janë finalizuar në mënyrë të suksesshme. Kjo mund të ndodhë në veçanti në fazën kur proceset e K&ZH bëhen më të orientuara, por ende janë të afta të çojnë në rezultate të shumta dhe të mundshme alternative, të cilat nuk janë ende mjaft të rafinuara për t'u klasifikuar si produkte të veçanta në zhvillim me përdorim të përcaktuar dhe karakteristika të përfunduara. Në këtë rast, qasja e Komisionit për përcaktimin e tregut mund të jetë më e afërt me qasjen e përdorur për produktet në zhvillim ose për përpjekjet e hershme për inovacion, në varësi të pozicionit të procesit të K&ZH përkatës në këtë sekuencë të vazhduar.

IV.4. Përcaktimi i tregut në praninë e platformave shumë-anëshe ("multi-sided")

94. Platformat shumë-anëshe ("multi-sided") mbështesin ndërveprimet midis grupeve të ndryshme të përdoruesve, duke krijuar një situatë ku kërkesa nga një grup përdoruesish ka ndikim në kërkesën nga grupet e tjera[123]. Në këtë situatë, reagimi i një grupi ndaj një ndryshimi në kushtet e ofertës mund të ndikojë gjithashtu në grupet e tjera, gjë që krijon cikle reagimi midis anëve të ndryshme të platformës, pra efekteve indirekte të rrjetit[124]. Platformat zakonisht i internalizojnë këto efekte indirekte të rrjetit midis grupeve të ndryshme kur përcaktojnë kushtet e tyre të ofertës.

95. Në prani të platformave shumë-anëshe, Komisioni mund të përcaktojë një treg përkatës të produktit për produktet e ofruara nga një platformë si një e tërë, në një mënyrë që përfshin të gjitha (ose disa) grupe përdoruesish[125], ose mund të përcaktojë tregje përkatëse të veçanta (por të ndërlidhura) për produktet e ofruara në çdo anë të platformës[126]. Në varësi të fakteve të rastit, mund të jetë më e përshtatshme të përcaktohen tregje të veçanta kur ka ndryshime të rëndësishme në mundësitë e zëvendësueshmërisë në anët e ndryshme të platformës. Për të vlerësuar nëse ekzistojnë të tilla ndryshime, Komisioni mund të marrë në konsideratë faktorë të tillë si nëse ndërmarrjet që ofrojnë produkte të zëvendësueshme për çdo grup përdoruesish ndryshojnë, shkallën e diferencimit të produktit në çdo anë (ose perceptimin e grupit të përdoruesve për këtë), faktorët e sjelljes siç janë vendimet për zgjedhjen e platformave ("homing decisions")[127] të çdo grupi përdoruesish dhe natyrën e platformës (për shembull nëse është një platformë transaksioni ("transaction platform") apo një platformë ndërlidhëse ("matching platform")). Në çdo rast, Komisioni merr në konsideratë, kur është e rëndësishme, efektet indirekte të rrjetit ndërmjet grupeve të përdoruesve në anët e ndryshme të platformës kur përcakton tregjet përkatëse ose në vlerësimin konkurrues.

96. Në praktikë, prania e efekteve indirekte të rrjetit mund ta bëjë më të vështirë vlerësimin e zëvendësimit të kërkesës dhe, në veçanti, aplikimin e testit SSNIP krahasuar me situatat ku nuk ekziston një ndërvarësi e tillë e kërkesës ndërmjet grupeve të përdoruesve.

97. Platformat shumë-anëshe mund të ofrojnë një produkt për një grup përdoruesish me një çmim monetar zero, ose edhe me një çmim negativ, për të tërhequr përdoruesit në produktet e ofruara në anët

[123] Shembuj tipikë të platformave shumë-anësore përfshijnë sistemet e kartave të pagesave. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja AT.34579 Mastercard) dhe platformat e sponsorizuara nga reklamat (çështja M.8124 Microsoft/LinkedIn).

[124] Për shembull, një rritje çmimi në anën A të platformës zvogëlon kërkesën nga përdoruesit në atë anë. Rënia e kërkesës në anën A mund të ndikojë pastaj në kërkesën nga përdoruesit në anën B, e cila ndoshta mund të ndikojë në kërkesën nga përdoruesit në anën A (ose në një anë të tretë C). Shembuj nga praktika evropiane: Çështja AT.39740 Google search (Shopping), paragrafi 159, dhe çështja AT.40099 Google Android, paragrafët 464, 469 dhe 638.

[125] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8124 Microsoft/LinkedIn, seksioni 3.7, Komisioni përcaktoi një treg të vetëm për shërbimet e rekrutimit online, duke përfshirë si kërkuesit e punës, ashtu edhe rekrutuesit.

[126] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.34579 Mastercard, seksionet 6.2.3 dhe 6.2.4, lidhur me sistemet e kartave të pagesave, Komisioni përcaktoi anën e lëshimit dhe anën e blerjes të tregut si tregje përkatëse të veçanta të produkteve.

[127] Kjo i referohet vendimit nga përdoruesit për të përdorur një platformë për një produkt të caktuar (single-homing) ose për të përdorur disa platforma paralelisht për të njëjtin produkt (multi-homing). Në disa raste, vendimet për përdorimin e platformave nga përdoruesit në një anë të platformës ndikojnë në alternativat e disponueshme për të ndërvepruar me këta përdorues nga përdoruesit në anët e tjera të platformës, dhe kështu mundësitë e zëvendësimit në këto anë të tjera të platformës.

e tjera të platformës dhe për të monetizuar produktet e tyre në ato anë. Çmimet monetare zero mund të jenë një pjesë e rëndësishme e strategjisë së biznesit të platformave shumë-anëshe. Fakti që një produkt ofrohet me një çmim monetar zero nuk nënkupton se nuk ka një treg përkatës për atë produkt.

98. Në raste të tilla, parametrat që nuk bazohen në çmim janë veçanërisht të rëndësishëm për vlerësimin e zëvendësueshmërisë. Komisioni përqendrohet në faktorë të tillë si funksionalitetet e produktit[128], përdorimi i synuar[129], të dhëna të zëvendësueshmërisë së shkuar ose hipotetike[130], barrierat ose kostot e kalimit, si ndërveprueshmëria me produkte të tjera, portabiliteti i të dhënave dhe karakteristikat e licencës[131]. Komisioni gjithashtu mund të shqyrtojë alternativa të SSNIP, si vlerësimi i ndryshimit të pozicionit të klientëve (switching behaviour) të produktit me çmim zero në përgjigje të një uljeje të vogël, por të rëndësishme dhe jokalimtare të cilësisë ("SSNDQ")[132].

IV.5. Përcaktimi i tregut në praninë e tregjeve të rrjedhave të poshtme, paketave të lidhura (bundles) dhe ekosistemeve (digjitale)

99. Në rrethana të caktuara, konsumimi i një produkti të qëndrueshëm (produkt parësor) çon në konsumimin e një produkti tjetër të lidhur (produkti dytësor). Kjo shpesh quhet një "treg pasues" ("after-market"). Në këto rrethana, Komisioni gjithashtu merr në konsideratë kufizimet konkurruese të vendosura nga kushtet e tregut në tregjet përkatëse të lidhura kur përcakton tregjet përkatëse për produktet parësore dhe dytësore dhe/ose në vlerësimin konkurrues.

100. Në përgjithësi, ka tre mënyra të mundshme për të përcaktuar tregjet përkatëse të produkteve në rastin e produkteve parësore dhe dytësore, përkatësisht:

a) si një treg sistemi që përfshin si produktin parësor, ashtu edhe produktin dytësor[133];

b) si tregje të shumëfishta, pra një treg për produktin parësor dhe tregje të veçanta për produktet dytësore të lidhura me çdo markë të produktit parësor[134];

c) si tregje të dyfishta, pra tregu për produktin parësor nga njëra anë dhe tregu për produktin dytësor nga ana tjetër[135].

101. Përcaktimi i një tregu sistemi mund të jetë më i përshtatshëm:

a) sa më e mundshme të jetë që klientët të marrin në konsideratë kostot e jetës së plotë kur blejnë produktin parësor;

b) sa më i lartë të jetë shpenzimi për (ose vlera e) produktin(eve) dytësor(e) në krahasim me shpenzimin për (ose vlerën e) produktin parësor;

c) sa më e lartë të jetë shkalla e zëvendësueshmërisë midis produkteve parësore dhe sa më të ulëta të jenë kostot e ndryshimit të pozicionit (switching) midis produkteve parësore;

d) kur nuk ka ose ka pak ofertues të specializuar vetëm në produktin(et) dytësor(e)[136].

102. Në mënyrë alternative, mund të jetë më e përshtatshme të përcaktohen tregje të dyfishta ose tregje të shumëfishta, kryesisht në varësi të shkallës së zëvendësueshmërisë midis produkteve dytësore të ofertuesve të ndryshëm. Për shembull, nëse produktet dytësore nga ofertues të ndryshëm janë të pajtueshme me të gjitha ose me shumicën e produkteve parësore, përcaktimi i tregjeve të dyfishta mund të jetë më i përshtatshëm, ndërsa nëse klientët e produktit parësor janë të vendosur për përdorimin e vetëm një grupi të kufizuar produktesh dytësore, përcaktimi i tregjeve të shumëfishta mund të jetë më i përshtatshëm.

103. Në rrethana të tjera, edhe pse konsumimi i një ose më shumë produkteve nuk varet nga një produkt parësor, klientët mund të preferojnë

[128] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7217 Facebook/Whatsapp, paragrafët 24-33 dhe 51-61.

[129] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.39740 – Google Search (Shopping), paragrafët 163-183.

[130] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8124 Microsoft/LinkedIn, paragrafët 108-110.

[131] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.40099 – Google Android dhe veçanërisht përcaktimin e tregut të dyqaneve të aplikacioneve Android, paragrafët 284-305, dhe të sistemeve operative smart mobile të licencueshme, paragrafi 239.

[132] Shih shënimin 51 për një vlerësimi të tillë të një SSNDQ.

[133] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power - Renewable Power S Grid Business), seksioni 7.2.3.3., Komisioni përcaktoi një treg për shitjen e turbinave të gazit dhe shërbimeve të mëvonshme.

[134] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.39097 Watch Repair, paragrafët 86-91, Komisioni përcaktoi disa tregje të ndara për pjesë reserve, secila e lidhur me një markë specifike orësh.

[135] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9408 Assa Abloy/Agta Record, paragrafi 127, Komisioni përcaktoi një treg për shërbimet pas shitjes pa dalluar ofruesin e shërbimit.

[136] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 15 dhjetorit 2010, CEAHR v Commission, T-427/08, EU:T:2010:517, paragrafët 78-109, dhe veçanërisht paragrafët 79, 95 dhe 108 si dhe çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power – Renewable Power S Grid Business), paragrafi 95.

gjithësesi të konsumojnë disa produkte së bashku si një paketë. Në këto rrethana, Komisioni mund të shqyrtojë nëse paketa përbën një treg produkti përkatës të veçantë nga produktet individuale, duke vlerësuar zëvendësueshmërinë midis paketës dhe produkteve individuale (për shembull, duke vlerësuar nëse klientët do t'i blinin produktet individualisht në rast të një përkeqësimi të kushteve të ofertës të paketës)[137.]

104. Ekosistemet (digjitale) mund të konsiderohen, në rrethana të caktuara, si të përbëra nga një produkt parësor bazë dhe disa produkte (digjitale) dytësore, konsumimi i të cilave është i lidhur me produktin bazë, për shembull, përmes lidhjeve teknologjike ose ndërveprueshmërisë138. Kur shqyrton ekosistemet (digjitale), Komisioni mund të zbatojë parime të ngjashme me ato të zbatuara për tregjet pasuese ("after-market") për të përcaktuar tregun/tregjet përkatëse të produktit139. Kur produktet dytësore (digjitale) ofrohen si një paketë, Komisioni mund të vlerësojë gjithashtu mundësinë që kjo paketë të përbëjë një treg të veçantë. Edhe pse jo të gjitha ekosistemet (digjitale) përshtaten me një qasje të tregut pasues ("after-market") ose të tregut të paketës, Komisioni merr parasysh, kur është e rëndësishme, faktorë të tillë si efektet e rrjetit, kostot e kalimit (përfshirë faktorët që mund të çojnë në bllokimin ose izolimin ("lock-in") e klientëve) dhe vendimet për përdorimin e vetëm ose të shumëfishtë për qëllimin e përcaktimit të tregut/tregjeve përkatëse të produktit.

V. PJESËT E TREGUT

105. Përcaktimi i tregut i mundëson Komisionit të identifikojë ofertuesit dhe klientët që janë aktivë në një treg përkatës. Më pas, ai mund të llogarisë përmasat totale të tregut dhe pjesën e tregut të secilit ofertues, përgjithësisht bazuar në shitjet (dhe, për klientët, blerjet) e produkteve përkatëse në zonën përkatëse gjeografike.

106. Pjesët e tregut pasqyrojnë pozicionin relativ të ofertuesve në treg dhe, si të tilla, mund të jenë shumë të dobishme në vlerësimin e fuqisë së tregut. Megjithatë, pjesët e tregut nuk janë treguesi i vetëm i fuqisë së një ndërmarrjeje në treg[140.] Faktorë të tjerë, si pengesat për hyrje ose zgjerim, përfshirë ato që burojnë nga efektet e shkallës ose të rrjetit, qasja në asete dhe inpute specifike, si dhe diferencimi i produkteve dhe shkalla e zëvendësueshmërisë, mund të jenë gjithashtu të rëndësishëm, në varësi të fakteve specifike të rastit.

107. Komisioni zakonisht mbështetet te pjesët e tregut duke u bazuar tek shitjet tregtare[141.] Anasjelltas, në tregjet e blerjes, Komisioni zakonisht mbështetet te pjesët e tregut duke u bazuar tek blerjet tregtare. Përgjithësisht, si vlera e shitjeve dhe e blerjeve, ashtu edhe vëllimi i shitjeve ose blerjeve, ofrojnë informacione të dobishme.

108. Përveç shitjeve ose blerjeve tregtare, në varësi të produkteve specifike ose të industrisë specifike në fjalë, metrika të tjera mund të ofrojnë informacion plotësues ose më të dobishëm për të përcaktuar pjesët e tregut. Këto mund të përfshijnë: kapacitetin ose prodhimin[142] (veçanërisht për tregjet e karakterizuara nga rëndësia strategjike e

[137] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.5462 Thomas Cook Group/Gold Metal International, paragrafët 9-16, ku Komisioni vlerësoi dhe la të hapur mundësinë që pushimet me paketë të jenë në një treg të ndarë nga pushimet ku konsumatori blen elementët e ndryshëm veç e veç. Në mënyrë të ngjashme, në çështjen M.7555 Staples/Office Depot, paragrafi 91, Komisioni arriti në përfundimin se kishte me shumë gjasa një treg të veçantë për furnizimin me një ndalesë në kuadër të kontratave për kategoritë tradicionale të furnizimeve për zyra: kancelari, letër dhe bojë & tonik.

[138] Shembull nga jurisprudenca evropiane: Në vendimin e saj të 14 shtatorit 2022, Google dhe Alphabet kundër Komisionit, T-604/18, EU:T:2022:541 Gjykata e Përgjithshme deklaroi në paragrafin 116: "në një 'ekosistem' digjital […] produktet ose shërbimet që bëjnë pjesë në tregjet përkatëse që formojnë atë ekosistem mund të mbivendosen ose të jenë të lidhura me njëra-tjetrën në bazë të plotësisë horizontale ose vertikale të tyre. Së bashku, tregjet përkatëse mund të kenë gjithashtu një dimension global në sajë të sistemit që i bashkon komponentët e tij dhe të ndonjë kufizimi konkurrues brenda atij sistemi ose nga sisteme të tjera." Një shembull i një ekosistemi digjital do të ishte një ekosistem produktesh të ndërtuara rreth një sistemi operativ mobil, duke përfshirë harduerin, një dyqan aplikacionesh dhe aplikacione softuerike.

[139] Shembull nga praktika evropiane: Shih çështjen AT.40099 – Google Android, paragrafi 299, për përkufizimin e tregut për dyqanet e aplikacioneve, ku Komisioni arriti në përfundimin se kushtet për të përcaktuar një treg sistemi që përfshin dyqanet e aplikacioneve dhe sistemet operative mobilë inteligjentë nuk ishin të pranishme.

[140] Shembuj nga jurisprudenca evropiane: Vendimi i 9 korrikut 2007, Sun Chemical Group dhe të tjerë kundër Komisionit, T-282/06, EU:T:2007:203, paragrafi 140 dhe vendimi i 6 korrikut 2010, Ryanair kundër Komisionit, T-342/07, EU:T:2010:280, paragrafi 42.

[141] Shitjet tregtare u referohen shitjeve ndaj palëve të treta në krahasim me shitjet brenda grupit.

[142] Pjesët e kapacitetit ose prodhimit zakonisht llogariten për ofertuesit që ndodhen në zonën e mbuluar nga tregu gjeografik.

kapacitetit)[143]; numrin e ofertuesve (veçanërisht në tregjet që përfshijnë thirrje formale për oferta ose në situata kur produktet inovative janë në fazën e zhvillimit); numrin e kontratave të dhëna[144]; metrikat e përdorimit si numri i përdoruesve (aktivë)[145], numrin e vizitave në faqet e internetit[146] ose transmetimeve, kohën e shpenzuar ose numrat e audiencës[147], numrin e shkarkimeve[148] dhe përditësimeve, numrin e ndërveprimeve[149] ose vëllimin apo vlerën e transaksioneve të përfunduara në një platformë (veçanërisht kur aksesi në produkte ofrohet kryesisht në një çmim monetar zero, siç ndodh në tregjet digjitale, ose më përgjithësisht në rastin e platformave shumë-anësore); njësitë e flotës, kapacitetin e ulëseve, numrin e udhëtimeve apo të drejtat e aksesit si slotet në aeroporte specifike (për shembull në tregje transporti)[150]; ose rezervat e mbajtura (për shembull në sektorin e minierave)[151]. Në tregjet ku ka investime të shpeshta dhe të rëndësishme në K&ZH, niveli i shpenzimeve për K&ZH ose numri i patentave ose citimeve të patentave mund të përdoren si metrika për të vlerësuar pozitat relative konkurruese të ndërmarrjeve[152]. Metrikat e përdorura nga pjesëmarrësit në treg në veprimtarinë e tyre të përgjithshme të biznesit zakonisht janë veçanërisht të rëndësishme.

109. Kur tregjet përcaktohen rreth vendndodhjeve të klientëve, të gjitha shitjet ndaj klientëve në tregun përkatës gjeografik përfshihen në llogaritjen e pjesëve të tregut. Në përputhje me këtë, shitjet nga ofertuesit nga zona të tjera ndaj klientëve në tregun përkatës gjeografik (që do të thotë, importet në tregun përkatës) përfshihen kur llogariten pjesët e tregut, ndërsa shitjet nga ofertuesit e vendosur në tregun përkatës ndaj klientëve të vendosur në zona të tjera (që do të thotë, eksportet nga tregu përkatës) përjashtohen[153]. Në ndryshim nga kjo, kur tregjet përcaktohen rreth vendndodhjeve të ofertuesve, të gjitha shitjet nga ofertuesit e vendosur në tregun përkatës përfshihen në llogaritjen e pjesëve të tregut, pavarësisht vendndodhjes së klientëve[154]. Shitjet nga ofertuesit e vendosur jashtë tregut përkatës gjeografik përjashtohen nga llogaritja e pjesëve të tregut në atë rast.

110. Kur produktet janë të diferencuara në mënyrë të konsiderueshme (siç shpjegohet në 0), pjesët e tregut mund të ofrojnë një tregues më pak të besueshëm të fuqisë së tregut, dhe, si pjesë e vlerësimit të tij të konkurrencës, Komisioni zakonisht analizon gjithashtu nëse ndërmarrjet e përfshira dhe ofertuesit e tjerë konkurrojnë ngushtë. Rrjedhimisht, ndonëse përcaktimi i tregut mbetet një hap i rëndësishëm, analiza e sa ngushtë konkurrojnë ofertuesit mund të jetë më e rëndësishme se sa vlerësimi i pjesëve të tregut në vlerësimin konkurrues të tregjeve të diferencuara[155].

[143] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.8674 BASF/Solvay's Polyamide Business, paragrafi 455(b), lidhur me zinxhirin e vlerës së poliamidit të najlonit; Çështja M.7744 HeidelbergCement/Italcementi, paragrafi 61, në një përqendrim që përfshin tregun e çimentos gri; Çështja M.4000 Inco/ Falconbridge, paragrafët 315ff, në një përqendrim që përfshin tregun e nikelit. Çështja M.8713 Tata Steel/ ThyssenKrupp/JV, paragrafët 474-481, dhe vendimin e 22 qershorit 2022, Thyssenkrupp kundër Komisionit, T-584/19, EU:T:2022:386, paragrafi 591.

[144] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8134 Siemens/Gamesa, paragrafët 75-80, që shpjegojnë se numri i kontratave të dhëna për turbinat e erës ishte një metrikë më e përshtatshme në atë rast sesa baza e instaluar e turbinave të erës, për shkak të një vonese në kohë mes dhënies së kontratës dhe instalimit.

[145] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7217 Facebook/Whatsapp, paragrafët 95-98.

[146] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.39740 – Google Search (Shopping), paragrafët 273-284.

[147] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9064 Telia Company/Bonnier Broadcasting Holding në lidhje me tregun për furnizimet me shumicë të kanaleve të televizionit të lirë dhe atyre me pagesë bazë, shënimet 315, 316, 324, 327, 333 dhe 339.

[148] Shembull nga praktika evropiane: Çështja AT.40099 Google Android, paragrafët 591-593.

[149] Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.10262 Facebook/Kustomer, paragrafët 176-179, në lidhje me tregun për shërbimet e komunikimit B2C.

[150] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.4439 Ryanair/Aer Lingus, paragrafët 340-347; Çështja M.8869 Ryanair/ LaudaMotion, paragrafët 303-306; Çështja M.9287 Connect Airways/Flybe, paragrafët 447-453.

[151] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.4000 Inco/ Falconbridge, paragrafët 490-494; Çështja M.8713 Tata Steel/ThyssenKrupp/JV, paragrafët 472-481.

[152] Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7932 Dow/ DuPont, Shtojca 1 e vendimit; Çështja M.8084 Bayer/Monsanto, paragrafët 1153ff.

[153] Shih gjithashtu paragrafin 0.

[154] Për shembull, në rastet që përfshijnë shpërndarjen me pakicë të mallrave të konsumit të përditshëm, të gjitha shitjet nga dyqanet përkatëse të shpërndarjes me pakicë të vendosura në tregjet përkatëse janë të përfshira në llogaritjen e pjesëve të tregut. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.8468 Norgesgruppen/Axfood/Eurocash, paragrafët 32ff.

[155] Komisioni mund të vlerësojë intensitetin e konkurrencës midis ndërmarrjeve duke përqendruar analizën e tij në kuotat e segmenteve të ndërmarrjeve, në ngjashmërinë e çmimeve dhe faktorë të tjerë të rëndësishëm për konkurrencën ose në masa të zëvendësueshmërisë midis produkteve të ndryshme, siç janë ndryshimet e vëzhguara dhe masat e lidhura si raportet e devijimit

Në këtë drejtim, Komisioni mund, kur është e përshtatshme, të mbështetet në pjesë për segmentet e tregut përkatës dhe t'i marrë ato parasysh kur vlerëson se sa ngushtë konkurrojnë ndërmarrjet e përfshira me njëra-tjetrën dhe me konkurruesit e tyre[156.]

111. Për më tepër, kur produktet janë të diferencuara në mënyrë të konsiderueshme, pjesët e tregut të matura bazuar mbi vlerën e shitjeve dhe vëllimin e shitjeve mund të jenë të ndryshme në mënyrë të ndjeshme. Komisioni zakonisht e konsideron vlerën e shitjeve si një pikë fillestare[157]. Megjithatë, vëllimet e shitjeve mund të plotësojnë vlerën e shitjeve dhe në disa raste mund të jenë më të përshtatshme për të vlerësuar efektet e veprimit ose përqendrimit nën hetim. Për shembull, në rastin e një përqendrimi që përfshin dy ndërmarrje që ofrojnë një produkt me një çmim shumë më të ulët se ndërmarrjet e tjera, por që kap një pjesë të rëndësishme të klientëve, vlera e shitjeve si e vetme mund të nënvlerësojë rëndësinë konkurruese dhe ndërveprimet e këtyre ndërmarrjeve[158.]

112. Informacioni mbi pjesët e tregut mund të ofrohet në formën e parashikimeve nga ndërmarrjet e përfshira, nëse pjesët e sakta të tregut nuk janë të disponueshme për ta. Komisioni gjithashtu përdor burime të tjera informacioni mbi madhësinë e tregut dhe pjesët e tregut kur është e nevojshme për qëllimet e vlerësimit të tij. Këto mund të përfshijnë studime ose raporte nga autoritetet publike, konsulentë të industrisë ose shoqata tregtare, dokumente të brendshme të ndërmarrjeve të përfshira ose parashikime të ofruara nga pjesëmarrësit në treg. Veçanërisht kur nuk janë të disponueshme parashikime të besueshme nga ndërmarrjet e përfshira ose informacion nga burime të tjera, Komisioni mund të kryejë një rindërtim të plotë ose të pjesshëm të tregut, përmes kërkesave për informacion të adresuara ndaj pjesëmarrësve përkatës në treg, duke kërkuar që ofertuesit ose klientët në tregun përkatës të ofrojnë të dhëna mbi vëllimet ose vlerat e tyre të shitjeve ose blerjeve, ose metrika të tjera të rëndësishme. Sipas përvojës së Komisionit, këto rindërtime të tregut janë përgjithësisht më të përshtatshme për tregjet që përfshijnë një numër të kufizuar ofertuesish.

113. Si rregull i përgjithshëm, Komisioni mbështetet në pjesët e tregut të llogaritura mbi periudha reference 1 vjecare. Komisioni zakonisht mbledh të dhëna të tilla për të paktën 3 vjet, ose, në kontekstin e zbatimit të rregullave të konkurrencës, përgjithësisht për periudha që korrespondojnë me kohëzgjatjen e veprimit të hetuar. Megjithatë, periudha e referencës mbi të cilën llogariten pjesët e tregut mund të ndryshojë nga periudha standarde 1 vjeçare, në varësi të karakteristikave të tregut përkatës. Në veçanti, në tregjet që karakterizohen nga kërkesa të papërshtatshme ose të parregullta, ose sezonaliteti i ofertës dhe/ose kërkesës, ose në tregjet që po kalojnë ndryshime strukturore, mund të jetë e përshtatshme të llogariten pjesët e tregut për periudha reference më të gjata ose më të shkurtra[159.] Në tregjet që po kalojnë ndryshime strukturore, si ndryshime rregullatore ose teknologjike, ose ku një vlerësim i orientuar nga e ardhmja mund të jetë më i përshtatshëm për të kuptuar dinamikën e tregut, pjesët e tregut mund të llogariten për të ardhmen për të pasqyruar ndryshimet e pritshme[160.]

ose elasticitetet e llogaritura të kërkesës. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.5658 Unilever/Sara Lee, ku Komisioni zbuloi diferencim të rëndësishëm në tregun e deodorantëve dhe kreu një vlerësim sasior të ndikimeve të mundshme të çmimeve duke u bazuar në elasticitetet e llogaritura të kërkesës si pjesë e vlerësimit të tij konkurrues.

156 Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9409 Aurubis/Metallo Group Holding, paragrafët 227 dhe 468, ku Komisioni konstatoi se tregu përkatës për përpunimin dhe rafinimin e mbetjeve të bakrit ishte shumë i diferencuar, veçanërisht në aspektin e përbërjes së materialit dhe origjinës, dhe përbëhej nga disa segmente. Komisioni shqyrtoi pjesët e tregut për këto segmente specifike për të vlerësuar sa ngushtë konkuronin palët e bashkuara me njëra-tjetrën dhe me konkurentët e tyre.

157 Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power – Renewable Power S Grid Business), paragrafi 426.

158 Konkurrenca midis ofruesve të produkteve me markë private, të cilat nuk janë të diferencuara, mund të kapet më mirë duke u referuar në pjesët e vëllimit. Shembull nga praktika evropiane: Çështja M.9413 Lactalis/Nuova Castelli, paragrafi 137.

159 Shembuj të periudhave më të gjata të referimit për shkak të kërkesës së papërshtatshme mund të gjenden në tregjet e tenderëve. Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.7278 General Electric/Alstom (Thermal Power – Renewable Power S Grid Business), paragrafët 420-422, ku pjesët e tregut u llogaritën për një periudhë pesë dhe dhjetë vjeçare. Në çështjen M.8677 Siemens/Alstom, paragrafi 141, u përdor një periudhë referimi dhjetë vjeçare, ndërsa në çështjet M.9343 Hyundai Heavy Industries Holdings / Daewoo Shipbuilding S Marine Engineering, paragrafët 362ff, dhe M.10078 Cargotec/Ko- necranes, paragrafi 533, u përdor një periudhë referimi njëmbëdhjetë vjeçare, e ndarë në disa nënperiudha. Të dhëna për disa vite për periudha referimi më të shkurtra (pra sezone) janë përdorur, për shembull, në rastet e linjave ajrore; shih për shembull, çështjen M.8869 Ryanair/Laudamotion, paragrafi 304.

160 Shembuj nga praktika evropiane: Çështja M.9674 Vodafone Italia/TIM/INWIT JV, paragrafët 81 dhe 147, ku pjesët e tregut për ofrimin e shërbimeve të mikpritjes në makro-site për

VI. PËRFUNDIME

114. Komisioni do të zhvillojë më tej interpretimin e konceptit të tregut përkatës të produktit dhe atij gjeografik në praktikën e vet të rasteve, duke marrë parasysh zhvillimet në tregje dhe dinamikat e konkurrencës, evoluimet në praktikat më të mira në përcaktimin e tregut dhe jurisprudencën.

115. Ky udhëzim shfuqizon udhëzimin "Për përcaktimin e tregut përkatës" miratuar me vendimin e Komisionit të Autoritetit të Konkurrencës nr. 76, datë 7.4.2008.

VENDIM
Nr. 1317, datë 17.8.2026

MBI MIRATIMIN E UDHËZIMIT "PËR IMUNITETIN NGA GJOBAT DHE LEHTËSIMIN E GJOBAVE NË RASTET E MARRËVESHJEVE TË NDALUARA"

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

Denar Biba	kryetar;
Leida Matja	zv/kryetar;
Rezana Konomi	anëtar;
Durim Kraja	anëtar;
Fatjola Delija	anëtar,

në mbledhjen e tij të datës 17.8.2026, shqyrtoi çështjen me:

OBJEKT: Mbi miratimin e udhëzimit "Për imunitetin nga gjobat dhe lehtësimin e gjobave në rastet e marrëveshjeve të ndaluara"

BAZA LIGJORE: Neni 24, shkronja "d" dhe neni 26, i ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës".

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;
- Draftudhëzimit "Për imunitetin nga gjobat dhe lehtësimin e gjobave në rastet e marrëveshjeve të ndaluara",

VENDOSI:

1. Miratimin e udhëzimit "Për imunitetin nga gjobat dhe lehtësimin e gjobave në rastet e marrëveshjeve të ndaluara", sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Rregullorja nr. 382, datë 17.11.2015, "Për miratimin e 'Programit të lehtësimit nga gjobat" dhe 'Formularit të aplikimit për lehtësimin nga gjobat'", shfuqizohet.
3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS
Kryetar: Denar Biba
Zv/kryetar: Leida Matja
Anëtarë: Rezana Konomi, Durim Kraja, Fatjola Delija

UDHËZIM
PËR IMUNITETIN NGA GJOBAT DHE LEHTËSIMIN E GJOBAVE NË RASTET E MARRËVESHJEVE TË NDALUARA[161]

I. HYRJE

1. Ky udhëzim përcakton kuadrin për shpërblimin e bashkëpunimit në hetimin e Autoritetit të Konkurrencës nga ndërmarrjet që janë ose kanë qenë palë në kartele sekrete që ndikojnë në tregun shqiptar. Kartelet janë marrëveshje dhe/ose praktika të bashkërenduara midis dy ose më shumë konkurrentëve që synojnë koordinimin e sjelljes së tyre konkurruese në treg dhe/ose ndikimin në parametrat përkatës të konkurrencës, përmes praktikave të tilla si përcaktimi i çmimeve të blerjes ose shitjes, ose kushteve të tjera tregtare, ndarja e kuotave të prodhimit ose shitjes, ndarja e tregjeve, duke përfshirë manipulimin e ofertave, kufizimet e importeve ose eksporteve dhe/ose veprimet antikonkurruese kundër konkurrentëve të tjerë. Praktika të tilla janë ndër shkeljet më serioze të ligjit

operatorët e rrjeteve mobile janë llogaritur për vitet 2017-2027, pra duke përfshirë disa vite në të ardhmen. Çështja M.10534 Traton/Aktiebolaget Volvo/Daimler Truck/JV, paragrafët 106-109 dhe 118-120, ku Komisioni vlerësoi krijimin e një ndërmarrjeje të përbashkët në tregun e ri për zgjidhjet e ngarkimit publik për kamionët dhe autobusët e rëndë me bateri elektrike dhe vlerësoi pjesët e parashikuara të tregut për disa vite në të ardhmen.

[161] Ky udhëzim është përafruar me Komunikimin e Komisionit Evropian për imunitetin nga gjobat dhe uljen e gjobave në rastet e karteleve (*Commission Notice on Immunity from fines and reduction of fines in cartel cases*) (2016/C 298/11), datë 5.8.2016, si dhe me Programin Model të Rrjetit Evropian të Konkurrencës për lehtësimin nga gjobat (ECN *Model Leniency Programme*), i miratuar nga Rrjeti Evropian i Konkurrencës dhe i përditësuar në përputhje me Direktivën (BE) 2019/1 (ECN+). Programi Model shërben si dokument orientues për harmonizimin e programeve kombëtare të lehtësimit nga gjobat brenda Bashkimit Evropian dhe është marrë në konsideratë gjatë hartimit të këtij udhëzimi.

nr. 9121, datë 28.7.2003, "Për Mbrojtjen e Konkurrencës" (këtej e tutje referuar si "ligji").

2. Duke kufizuar artificialisht konkurrencën që normalisht do të mbizotëronte midis tyre, ndërmarrjet shmangin pikërisht ato presione që çojnë drejt inovacionit, si në aspektin e zhvillimit të produkteve ashtu edhe në prezantimin e metodave më efikase të prodhimit. Praktika të tilla çojnë, gjithashtu, në lëndë të para dhe përbërës më të shtrenjtë për kompanitë vendase që blejnë nga këta prodhues. Si rezultat, konsumatorët përballen me çmime artificialisht më të larta dhe me më pak alternativa zgjedhjeje. Në planin afatgjatë, kjo sjell humbje të konkurrueshmërisë dhe reduktim të mundësive për punësim.

3. Nga vetë natyra e tyre, kartelet janë shpesh të vështira për t'u zbuluar dhe hetuar pa bashkëpunimin e ndërmarrjeve ose individëve të përfshirë në to. Prandaj, Autoriteti i Konkurrencës konsideron se është në interesin kombëtar të shpërblejë ndërmarrjet e përfshira në këtë lloj praktike të paligjshme, të cilat janë të gatshme t'i japin fund pjesëmarrjes së tyre dhe të bashkëpunojnë në hetimin e Autoritetit të Konkurrencës, pavarësisht nga pjesa tjetër e ndërmarrjeve të përfshira në kartel. Interesat e konsumatorëve dhe qytetarëve për të siguruar që kartelet të zbulohen dhe të ndëshkohen tejkalojnë interesin në gjobitjen e atyre ndërmarrjeve që i mundësojnë Autoritetit të Konkurrencës të zbulojë dhe ndalojë praktika të tilla.

4. Autoriteti i Konkurrencës konsideron se bashkëpunimi i një ndërmarrjeje në zbulimin e ekzistencës së një karteli ka një vlerë të brendshme. Një kontribut vendimtar në hapjen e një hetimi ose në gjetjen e një shkeljeje mund të justifikojë dhënien e imunitetit nga çdo gjobë për ndërmarrjen në fjalë, me kusht që të përmbushen disa kërkesa shtesë.

5. Për më tepër, bashkëpunimi nga një ose më shumë ndërmarrje mund të justifikojë një ulje të gjobës nga Autoriteti i Konkurrencës. Çdo ulje e gjobës duhet të pasqyrojë kontributin real të ndërmarrjes, në aspektin e cilësisë dhe kohës, në përcaktimin e shkeljes nga Autoriteti i Konkurrencës. Uljet duhet të kufizohen në ato ndërmarrje që i ofrojnë Autoritetit të Konkurrencës prova që i shtojnë vlerë të konsiderueshme provave që janë tashmë në zotërim të Autoritetit të Konkurrencës.

6. Përveç paraqitjes së dokumenteve paraprake, ndërmarrjet mund t'i paraqesin Autoritetit të Konkurrencës deklarime vullnetare mbi njohuritë e tyre për një kartel dhe rolin e tyre në të, të përgatitura posaçërisht për t'u paraqitur sipas këtij programi lehtësimi. Këto iniciativa kanë rezultuar të dobishme për hetimin efektiv dhe ndërprerjen e shkeljeve të karteleve dhe ato nuk duhet të dekurajohen nga urdhrat e gjykatës për paraqitjen e provave në kuadër të proceseve civile. Aplikantët potencialë për lehtësim mund të dekurajohen nga bashkëpunimi me Autoritetin e Konkurrencës, sipas këtij udhëzimi, nëse kjo mund të dëmtojë pozicionin e tyre në procese civile, krahasuar me shoqëritë që nuk bashkëpunojnë. Një efekt i tillë i padëshirueshëm do të dëmtonte ndjeshëm interesin publik në sigurimin e zbatimit efektiv publik të ligjit në rastet e karteleve dhe rrjedhimisht edhe zbatimin e tij efektiv privat, të mëvonshëm ose paralel.

7. Detyra mbikëqyrëse që i është dhënë Autoritetit të Konkurrencës nga ligji në çështjet e konkurrencës nuk përfshin vetëm detyrën për të hetuar dhe ndëshkuar shkeljet individuale, por përfshin edhe detyrën për të ndjekur një politikë të përgjithshme. Mbrojtja, në interes publik, e deklaratave të ndërmarrjeve të paraqitura në kuadër të Programit të Lehtësimit nuk përbën pengesë për vënien e tyre në dispozicion të të adresuarve të tjerë të vendimit, për aq sa është e nevojshme për ushtrimin e të drejtës së mbrojtjes në procedurat pranë Autoritetit të Konkurrencës. Këto dy interesa mund të harmonizohen, për aq sa është teknikisht e mundur, duke lejuar konsultimin e deklaratave të shoqërive vetëm në mjediset e Autoritetit të Konkurrencës dhe, si rregull, vetëm një herë, pas njoftimit zyrtar të vendimit. Për më tepër, Autoriteti i Konkurrencës përpunon të dhënat personale, në kuadër të zbatimit të këtij udhëzimi, në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

II. IMUNITET NGA GJOBAT

A. Kërkesat për t'u kualifikuar për imunitet nga gjobat

8. Autoriteti i Konkurrencës do të japë imunitet nga çdo gjobë që përndryshe do t'i ishte vendosur një ndërmarrjeje që zbulon pjesëmarrjen e saj në një kartel të dyshuar që ndikon në tregun shqiptar, nëse ajo ndërmarrje është e para që paraqet informacion dhe prova të cilat, sipas Autoritetit të Konkurrencës, do ta lejojnë atë të:

a) kryejë një inspektim të posaçëm, në lidhje me kartelin e supozuar; ose

b) konstatojë shkelje të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës", në lidhje me kartelin e pretenduar.

9. Që Autoriteti i Konkurrencës të jetë në gjendje të kryejë një inspektim të posaçëm sipas kuptimit të pikës 8/"a", ndërmarrja duhet t'i ofrojë Autoritetit të Konkurrencës informacionin dhe provat e listuara më poshtë, në masën që kjo, sipas mendimit të Autoritetit të Konkurrencës, nuk do të rrezikonte inspektimet:

a) Një deklaratë e shoqërisë që përfshin, për aq sa di aplikanti në kohën e dorëzimit:

Një përshkrim të detajuar të marrëveshjes së dyshuar të kartelit, duke përfshirë për shembull: qëllimet, aktivitetet dhe funksionimin e tij; produktin ose shërbimin në fjalë, shtrirjen gjeografike, kohëzgjatjen dhe vëllimet e vlerësuara të tregut të prekura nga karteli i dyshuar; datat specifike, vendet, përmbajtjen dhe pjesëmarrësit në kontaktet e dyshuara të kartelit, si dhe të gjitha shpjegimet përkatëse, në lidhje me provat e ofruara në mbështetje të kërkesës.

Emri dhe adresa e personit juridik që paraqet kërkesën për imunitet, si dhe emrat dhe adresat e të gjitha ndërmarrjeve të tjera që marrin pjesë në kartelin e supozuar;

Emrat, pozicionet, vendndodhjet e zyrave dhe, kur është e nevojshme, adresat e shtëpive të të gjithë individëve që, sipas dijenisë së aplikantit, janë ose kanë qenë të përfshirë në kartelin e supozuar, duke përfshirë ata individë që kanë qenë të përfshirë në emër të aplikantit;

Informacion mbi autoritetet e tjera të konkurrencës, jashtë Republikës së Shqipërisë, të cilave u është drejtuar ose synohet t'i drejtohen, në lidhje me kartelin e supozuar; dhe

b) Prova të tjera që lidhen me kartelin e supozuar në zotërim të aplikantit ose që i ka në dispozicion në kohën e paraqitjes së kërkesës, duke përfshirë në veçanti çdo provë të njëkohshme me shkeljen.

10. Imuniteti sipas pikës 8/"a" nuk do të jepet nëse, në kohën e paraqitjes së kërkesës, Autoriteti i Konkurrencës kishte prova të mjaftueshme për të miratuar një vendim për të kryer një inspektim, në lidhje me kartelin e supozuar ose e kishte kryer tashmë inspektimin në lidhje me kartelin.

11. Imuniteti sipas pikës 8/"a" do të jepet vetëm pas përmbushjes së kushteve kumulative që Autoriteti i Konkurrencës, në kohën e paraqitjes së aplikimit, nuk ka pasur prova të mjaftueshme për të gjetur një shkelje të nenit 4, të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës", në lidhje me kartelin e pretenduar dhe që asnjë ndërmarrjeje nuk i është dhënë imunitet i kushtëzuar nga gjobat sipas pikës 8/"a", në lidhje me kartelin e pretenduar. Për t'u kualifikuar, një ndërmarrje duhet të jetë e para që ofron prova bashkëkohore dhe inkriminuese të kartelit të pretenduar, si dhe një deklaratë që përmban llojin e informacionit të specifikuar në pikën 9/"a", i cili do t'i mundësonte Autoritetit të Konkurrencës të gjente një shkelje të nenit 4 të ligjit.

12. Përveç kushteve të përcaktuara në pikat 8/"a", 9 dhe 10 ose në pikat 8/"b" dhe 11, të gjitha kushtet e mëposhtme duhet të përmbushen në çdo rast për t'u kualifikuar për çdo imunitet nga gjoba:

a) Ndërmarrja bashkëpunon sinqerisht, plotësisht, në mënyrë të vazhdueshme dhe me shpejtësi që nga momenti kur paraqet kërkesën e saj dhe përgjatë të gjithë procedurës administrative të Autoritetit të Konkurrencës. Kjo përfshin:

- duke i ofruar menjëherë Autoritetit të Konkurrencës të gjitha informacionet dhe provat përkatëse, në lidhje me kartelin e supozuar, që vijnë në zotërim të saj ose janë në dispozicion të saj;
- duke mbetur në dispozicion të Autoritetit të Konkurrencës për t'iu përgjigjur menjëherë çdo kërkese që mund të kontribuojë në përcaktimin e fakteve;
- vënia në dispozicion e punonjësve dhe drejtorëve aktualë (dhe, nëse është e mundur, të ish-punonjësve dhe drejtorëve) për intervista me Autoritetin e Konkurrencës;
- mosshkatërrimi, mosfalsifikimi ose fshehja e informacionit, ose provave përkatëse që lidhen me kartelin e supozuar; dhe
- moszbulimi i faktit ose i ndonjë pjese të përmbajtjes së aplikimit të saj përpara se Autoriteti i Konkurrencës të ketë lëshuar një vendim në lidhje me rastin, përveç nëse është rënë dakord ndryshe;

b) Ndërmarrja i ka dhënë fund përfshirjes së saj në kartelin e dyshuar menjëherë pas aplikimit të saj, përveç asaj që, sipas mendimit të Autoritetit të Konkurrencës, do të ishte e nevojshme në mënyrë të arsyeshme për të ruajtur integritetin e inspektimeve;

c) Kur ndërmarrja mendon të paraqesë kërkesën e saj pranë Autoritetit të Konkurrencës, ajo nuk

duhet të ketë shkatërruar, falsifikuar ose fshehur provat e kartelit të supozuar dhe as të ketë zbuluar faktin ose ndonjë pjesë të përmbajtjes së kërkesës së saj të posaçme, përveçse para autoriteteve të tjera të konkurrencës.

13. Një ndërmarrje që ndërmori hapa për të detyruar ndërmarrje të tjera të bashkohen me kartelin ose të qëndrojnë në të nuk kualifikohet për imunitet nga gjobat. Sidoqoftë, ajo mund të kualifikohet për një ulje të gjobave nëse përmbush kërkesat përkatëse dhe i plotëson të gjitha kushtet për këtë qëllim.

B. Sistemi i Shënuesve (*Marker*)

14. Një ndërmarrje që dëshiron të aplikojë për imunitet ose ulje të gjobave mund të kërkojë një shënues (*marker*) nga Autoriteti i Konkurrencës, në mënyrë që të sigurojë pozicionin e saj sipas radhës së marrjes së aplikimeve.

Dhënia e një shënuesi (*markeri*) do të mbrojë pozicionin e aplikuesit në radhën e lehtësimit, me kusht që ndërmarrja ta plotësojë kërkesën e saj brenda afatit kohor të përcaktuar nga Autoriteti i Konkurrencës. Një shënues (*marker*) nuk jep asnjë të drejtë thelbësore për imunitet ose ulje të gjobave, pasi këto vlerësohen vetëm pas dorëzimit të kërkesës së plotë.

15. Një shënues (*marker*) do të jepet kur ndërmarrja ofron informacion fillestar të mjaftueshëm për të identifikuar:

a) emrin dhe adresën e saj;

b) pjesëmarrësit e tjerë në kartelin e supozuar;

c) produktet ose shërbimet e prekura;

d) shtrirjen gjeografike;

e) kohëzgjatjen e parashikuar të kartelit të supozuar; dhe

f) natyrën e sjelljes së supozuar.

16. Kur jepet një shënues (*marker*), Autoriteti i Konkurrencës cakton një afat brenda të cilit ndërmarrja duhet të përfundojë aplikimin e saj, duke paraqitur provat e kërkuara dhe deklaratën e shoqërisë.

17. Nëse ndërmarrja përmbush kërkesat brenda afatit të caktuar, informacioni i paraqitur konsiderohet se është dorëzuar në datën kur i është dhënë shënuesi (*marker*), për qëllime të përcaktimit të rendit të përparësisë, në kuadër të Programit të Lehtësimit.

18. Mospërmbushja e kërkesave për plotësimin e shënuesit (*marker*) brenda afatit të caktuar sjell humbjen e efektit të tij.

C. Aplikime të përmbledhura *(Summary Applications)*

19. Një ndërmarrje që ka paraqitur ose synon të paraqesë një kërkesë për imunitet, ose lehtësim pranë një autoriteti të huaj të konkurrencës, në lidhje me të njëjtin kartel të dyshuar mund të paraqesë një kërkesë të përmbledhur pranë Autoritetit Shqiptar të Konkurrencës, kur karteli i dyshuar është i aftë të ndikojë në konkurrencën në tregun shqiptar.

20. Një kërkesë e përmbledhur nuk do të japë në vetvete ndonjë të drejtë për imunitet ose lehtësim. Qëllimi i një kërkese të përmbledhur është të ruajë pozicionin e aplikantit në radhën e lehtësimit ose imunitetit në rast se Autoriteti Shqiptar i Konkurrencës konsiderohet se është ose do jetë, në pozicionin e duhur për të vepruar.

21. Një kërkesë e përmbledhur duhet të përmbajë, të paktën:

a) identifikimin e ndërmarrjes aplikuese;

b) identifikimin e pjesëmarrësve të tjerë në kartel;

c) përshkrimin e kartelit të supozuar (natyra, objektivat, funksionimi);

d) produktet ose shërbimet e prekura;

e) shtrirjen gjeografike;

f) kohëzgjatjen; dhe

g) informacionin mbi çdo kërkesë paralele për lehtësim/imunitet.

22. Autoriteti i Konkurrencës vlerëson nëse është në pozicionin e duhur për të vepruar, duke marrë parasysh:

a) efektet e shkeljes së pretenduar në tregun shqiptar;

b) aftësinë për të hetuar dhe zbatuar në mënyrë efektive;

c) interesin në sigurimin e një ndarjeje efikase të zbatimit; dhe

d) procedura paralele në juridiksione të tjera.

Vlerësimi nëse Autoriteti i Konkurrencës është në pozicionin e duhur për të vepruar është diskrecionar dhe nuk duhet të krijojë ndonjë pritshmëri legjitime se Autoriteti i Konkurrencës do të hapë procedurat përkatëse.

23. Autoriteti i Konkurrencës duhet të marrë parasysh nevojën për të siguruar shpërndarjen efikase të çështjeve brenda Rrjetit Evropian të

Konkurrencës (ECN) dhe për të shmangur zbatimin paralel[162] ose të dyfishtë[163], kur është rasti.

24. Kur Autoriteti i Konkurrencës konsideron se nuk është në pozicionin e duhur për të vepruar, ai duhet të informojë aplikantin. Kërkesa e përmbledhur nuk do të përpunohet më tej, pa paragjykuar pozicionin e aplikantit para autoriteteve të huaja të konkurrencës.

25. Kur Autoriteti i Konkurrencës konsideron se është në pozicionin e duhur për të vepruar, ai mund t'i kërkojë aplikantit të paraqesë një aplikim të plotë brenda një periudhe të caktuar.

26. Kur një kërkesë e plotë dorëzohet brenda afatit të caktuar, ajo do të konsiderohet e dorëzuar në datën e kërkesës së përmbledhur, me qëllim përcaktimin e përparësisë.

D. Dorëzimi i aplikimeve

27. Një ndërmarrje mund të paraqesë një kërkesë zyrtare, qoftë:

a) duke ofruar një deklaratë të plotë dhe të gjitha provat e disponueshme; ose

b) duke paraqitur një kërkesë në formë hipotetike të shoqëruar me një listë të detajuar provash që do të paraqiten më vonë.

28. Autoriteti i Konkurrencës siguron që kërkesat për imunitet ose lehtësim të trajtohen në një rend strikt date pranimi, në varësi të kërkesave për shënues (*marker*) dhe atyre aplikimeve të përmbledhura (*summary applications*).

29. Autoriteti i Konkurrencës nuk do të shqyrtojë kërkesat për uljen e gjobave përpara se të vendosë për ndonjë kërkesë për imunitet, në lidhje me të njëjtin kartel të dyshuar.

30. Autoriteti i Konkurrencës bashkëpunon me autoritete të huaja konkurrence, kur është e përshtatshme dhe në përputhje me ligjin në fuqi, për të siguruar shpërndarjen efikase të rasteve dhe qëndrueshmërinë e zbatimit.

III. ULJA E GJOBËS

A. Kërkesat për t'u kualifikuar për uljen e një gjobe

31. Ndërmarrjet që zbulojnë pjesëmarrjen e tyre në një kartel të dyshuar që ndikon në tregun shqiptar, të cilat nuk i plotësojnë kushtet sipas seksionit II më sipër, mund të kualifikohen për të përfituar nga një ulje gjobe që mund të ishte vendosur.

32. Për t'u kualifikuar, një ndërmarrje duhet t'i paraqesë Autoritetit të Konkurrencës prova të shkeljes së pretenduar, të cilat përfaqësojnë vlerë të shtuar të konsiderueshme, në lidhje me provat që tashmë ka Autoriteti i Konkurrencës dhe duhet të përmbushin kushtet kumulative të përcaktuara në pikat 12/"a" deri në 12/"c", më sipër.

33. Koncepti i 'vlerës së shtuar' i referohet masës në të cilën provat e ofruara forcojnë, nga vetë natyra dhe/ose niveli i detajeve të tyre, aftësinë e Autoritetit të Konkurrencës për të provuar kartelin e supozuar. Në këtë vlerësim, Autoriteti i Konkurrencës, në përgjithësi, do të konsiderojë provat me shkrim që burojnë nga periudha kohore të cilës i përkasin faktet, si të kenë një vlerë më të madhe sesa provat e përcaktuara më pas. Provat inkriminuese që lidhen drejtpërdrejt me faktet në fjalë, në përgjithësi, do të konsiderohen si të kenë një vlerë më të madhe sesa ato me vetëm rëndësi indirekte. Në të njëjtën mënyrë, shkalla e mbështetjes me prova të tjera që kërkohet në mënyrë që provat e paraqitura të mund të përdoren kundër ndërmarrjeve të tjera të përfshira në çështje ndikon në vlerën e tyre provuese. Si rrjedhojë, provat bindëse kanë vlerë provuese më të lartë sesa prova, të tilla si deklaratat, të cilat, nëse kundërshtohen, duhet të mbështeten me prova të tjera.

34. Autoriteti i Konkurrencës do të përcaktojë në çdo vendim të miratuar në fund të procedurës administrative nivelin e reduktimit të cilin do të përfitojë një ndërmarrje, në krahasim me gjobën që përndryshe do të vendosej. Për:

- ndërmarrjen e parë që ofron vlerë të shtuar të konsiderueshme: një ulje prej 30–50%;
- ndërmarrjen e dytë që ofron vlerë të shtuar të konsiderueshme: një ulje prej 20–30%;
- ndërmarrjet pasuese që ofrojnë vlerë të shtuar të konsiderueshme: një ulje deri në 20%.

Për të përcaktuar nivelin e reduktimit brenda secilit prej këtyre brezave, Autoriteti i Konkurrencës do të marrë në konsideratë kohën në të cilën janë paraqitur provat që plotësojnë kushtin në pikën 32 dhe masën në të cilën ato përfaqësojnë vlerë të shtuar.

[162] Zbatimi paralel ndodh kur dy ose më shumë autoritete zhvillojnë njëkohësisht procedura hetimore ose zbatuese për të njëjtën sjellje antikonkurruese.

[163] Zbatimi i dyfishtë i referohet përsëritjes së panevojshme të procedurave ose masave zbatuese nga autoritete të ndryshme për të njëjtën çështje, në rrethana kur koordinimi ndërmjet tyre do të mund të shmangte një mbivendosje të tillë.

Nëse aplikanti për uljen e gjobës është i pari që paraqet prova bindëse, në kuptimin e pikës 33, të cilat Autoriteti i Konkurrencës i përdor për të përcaktuar fakte shtesë që rrisin rëndësinë ose kohëzgjatjen e shkeljes, Autoriteti i Konkurrencës nuk do t'i marrë parasysh faktet shtesë kur cakton gjobën që do t'i vendoset ndërmarrjes që i ka ofruar këto prova.

B. Procedura

35. Një ndërmarrje që dëshiron të përfitojë nga ulja e gjobës duhet të paraqesë një kërkesë zyrtare pranë Autoritetit të Konkurrencës dhe duhet t'i paraqesë Autoritetit prova të mjaftueshme mbi kartelin e dyshuar për t'u kualifikuar për ulje të gjobës, në përputhje me pikën 32 të këtij udhëzimi. Çdo paraqitje vullnetare e provave pranë Autoritetit të Konkurrencës, të cilat ndërmarrja që i paraqet dëshiron të merren në konsideratë për trajtimin përfitues të seksionit III, të këtij udhëzimi, duhet të identifikohet qartë në kohën e paraqitjes së tyre si pjesë e një kërkese zyrtare për ulje të gjobës.

36. Nëse kërkohet, Autoriteti i Konkurrencës do të japë një konfirmim të marrjes së kërkesës së ndërmarrjes për uljen e gjobës dhe të çdo paraqitjeje të mëvonshme të provave, duke konfirmuar datën dhe, kur është e përshtatshme, kohën e çdo dorëzimi. Autoriteti i Konkurrencës nuk do të mbajë asnjë qëndrim mbi kërkesat për ulje gjobash përpara se të ketë arritur një vendim mbi çdo kërkesë ekzistuese për imunitet me kusht nga gjobat, në lidhje me të njëjtin kartel të dyshuar.

37. Nëse Autoriteti i Konkurrencës arrin në përfundimin paraprak se provat e paraqitura nga ndërmarrja përbëjnë vlerë të shtuar të konsiderueshme sipas kuptimit të pikave 32 dhe 33, dhe se ndërmarrja ka përmbushur kushtet e pikave 12 dhe 35, Autoriteti do ta informojë ndërmarrjen me shkrim, jo më vonë se data në të cilën njoftohet një vendim, për qëllimin e tij për të aplikuar një ulje të gjobës brenda një intervali të caktuar, siç parashikohet në pikën 34. Autoriteti i Konkurrencës, gjithashtu, brenda të njëjtit afat kohor, do ta informojë ndërmarrjen me shkrim nëse del me vendimin se ndërmarrja nuk kualifikohet për ulje të gjobës. Autoriteti i Konkurrencës mund të mos marrë në konsideratë çdo kërkesë për ulje të gjobave me arsyetimin se ajo është paraqitur pasi është lëshuar vendimi.

38. Autoriteti i Konkurrencës do të vlerësojë pozicionin përfundimtar të secilës ndërmarrje që ka paraqitur një kërkesë për uljen e gjobës në fund të procedurës administrative në çdo vendim të marrë. Autoriteti i Konkurrencës do të përcaktojë në çdo vendim:

a) nëse provat e ofruara nga një ndërmarrje përfaqësonin vlerë të shtuar të konsiderueshme, në lidhje me provat tashmë në posedim të Autoritetit të Konkurrencës në të njëjtën kohë;

b) nëse janë përmbushur kushtet e përcaktuara në pikat 12/"a" deri në 12/"c", më sipër;

c) niveli i saktë i reduktimit nga i cili do të përfitojë një ndërmarrje brenda intervaleve të specifikuara në pikën 34.

Nëse Autoriteti i Konkurrencës konstaton se ndërmarrja nuk i ka përmbushur kushtet e përcaktuara në pikën 12, ndërmarrja nuk do të përfitojë nga asnjë trajtim i favorshëm sipas këtij udhëzimi.

IV. DEKLARATA TË SHOQËRISË, TË BËRA PËR T'U KUALIFIKUAR SIPAS KËTIJ UDHËZIMI

39. Një deklaratë e shoqërisë është një deklarim vullnetar, nga ose në emër të një ndërmarrjeje ndaj Autoritetit të Konkurrencës, i njohurive të ndërmarrjes mbi një kartel dhe rolin e saj në të, i përgatitur posaçërisht për t'u paraqitur sipas këtij udhëzimi. Çdo deklaratë e bërë ndaj Autoritetit të Konkurrencës, në lidhje me këtë udhëzim, përbën pjesë të dosjes së Autoritetit të Konkurrencës dhe kështu mund të përdoret si provë.

40. Me kërkesën e aplikantit, Autoriteti i Konkurrencës mund të pranojë që deklaratat e shoqërisë të ofrohen me gojë, përveç nëse aplikanti ua ka zbuluar tashmë përmbajtjen e deklaratës së shoqërisë palëve të treta. Deklaratat me gojë të shoqërisë do të regjistrohen dhe transkriptohen në ambientet e Autoritetit të Konkurrencës. Në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi, ndërmarrjeve që bëjnë deklarata me gojë do t'u jepet mundësia të kontrollojnë saktësinë teknike të regjistrimit, i cili do të jetë i disponueshëm në ambientet e Autoritetit të Konkurrencës dhe të korrigjojnë përmbajtjen e deklaratave të tyre me gojë brenda një afati të caktuar kohor. Ndërmarrjet mund të heqin dorë nga këto të drejta brenda një afati kohor që përcakton Autoriteti. Në këtë rast, regjistrimi, nga ai moment e në vijim, konsiderohet i miratuar. Pas miratimit të shprehur ose të nënkuptuar të deklaratës gojore, ose pas paraqitjes së çdo korrigjimi të saj, ndërmarrja dëgjon

regjistrimet në ambientet e Autoritetit të Konkurrencës dhe verifikon saktësinë e transkriptit brenda një afati të caktuar. Mospërmbushja e këtij detyrimi të fundit mund të sjellë humbjen e çdo trajtimi favorizues sipas këtij udhëzimi.

41. Aksesi në deklaratat e shoqërisë u jepet vetëm të adresuarve të një vendimi, me kusht që ata të angazhohen, – së bashku me këshilltarët ligjorë që marrin akses në emër të tyre – të mos bëjnë asnjë kopje me mjete mekanike ose elektronike të asnjë informacioni në deklaratën e shoqërisë në të cilën po jepet akses dhe të sigurojnë që informacioni që do të merret nga deklarata e shoqërisë do të përdoret vetëm për qëllimet e përmendura më poshtë. Palëve të tjera, siç janë ankuesit, nuk do t'u jepet akses në deklaratat e shoqërisë. Autoriteti i Konkurrencës konsideron se kjo mbrojtje specifike e një deklarate të shoqërisë nuk justifikohet nga momenti kur aplikanti ua zbulon palëve të treta përmbajtjen e saj.

42. Në përputhje me udhëzimin mbi konfidencialitetin dhe aksesin në dosje, aksesi në dosjen e çështjes do t'u jepet vetëm të adresuarve të një vendimi me kusht që informacioni i marrë në këtë mënyrë të mund të përdoret vetëm për qëllime të procedurave administrative ose gjyqësore që lidhen me zbatimin e legjislacionit kombëtar të konkurrencës në fjalë në procedurat administrative përkatëse. Përdorimi i një informacioni të tillë për një qëllim tjetër gjatë procedurave mund të konsiderohet si mungesë bashkëpunimi, sipas kuptimit të këtij udhëzimi. Çdo dështim gjatë procedurave për t'iu përmbajtur dispozitave përkatëse që rregullojnë përdorimin e informacionit të marrë nëpërmjet aksesit në dosjen e çështjes mund të konsiderohet si mungesë bashkëpunimi, sipas kuptimit të këtij udhëzimi. Në rrethana të caktuara, një sjellje e tillë mund t'i nënshtrohet ndëshkimeve sipas legjislacionit në fuqi. Nëse ndonjë përdorim i tillë bëhet pasi Autoriteti i Konkurrencës ka miratuar tashmë një vendim, përveç çdo ndëshkimi të zbatueshëm sipas ligjit, Autoriteti i Konkurrencës mund të ndjekë çdo mjet juridik të disponueshëm para gjykatave kompetente. Nëse ndonjë nga kufizimet e mësipërme mbi përdorimin e informacionit shkelet, në çdo moment, me përfshirjen e një këshilltari të jashtëm ligjor, Autoriteti i Konkurrencës mund ta raportojë incidentin tek organi kompetent profesional që rregullon profesionin ligjor, me qëllim marrjen e masave disiplinore.

V. KONSIDERATA TË PËRGJITHSHME

43. Autoriteti i Konkurrencës nuk do të mbajë qëndrim nëse do të japë apo jo imunitet me kusht, ose nëse do të shpërblejë apo jo ndonjë aplikim, nëse bëhet e qartë se aplikimi ka të bëjë me shkelje të mbuluara nga periudha pesëvjeçare e parashkrimit për vendosjen e gjobave të përcaktuara në nenin 78/2 të ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003, "Për mbrojtjen e konkurrencës", pasi aplikime të tilla do të ishin të paqëllimshme.

a) Në përputhje me dispozitat që rregullojnë mbrojtjen e materialeve të lehtësimit nga gjoba dhe bashkëpunimin midis Autoritetit të Konkurrencës dhe gjykatave kompetente, Autoriteti i Konkurrencës nuk do të transmetojë në asnjë kohë deklaratat e shoqërive të paraqitura sipas këtij udhëzimi në gjykatat kompetente, për përdorim në padi për dëmshpërblim që rrjedhin nga shkeljet e legjislacionit kombëtar të konkurrencës. Ky paragraf nuk cenon asnjë zbulim ose përdorim të deklaratave të tilla aty ku parashikohet shprehimisht nga legjislacioni në fuqi.

44. Ky udhëzim shfuqizon udhëzimin e mëparshëm mbi imunitetin nga gjobat dhe uljen e gjobave në rastet e karteleve.

45. Autoriteti i Konkurrencës është i vetëdijshëm se ky udhëzim do të krijojë pritshmëri legjitime mbi të cilat ndërmarrjet mund të mbështeten kur i zbulojnë Autoritetit të Konkurrencës ekzistencën e një karteli.

46. Në përputhje me praktikën e Autoritetit të Konkurrencës, fakti që një ndërmarrje ka bashkëpunuar me Autoritetin e Konkurrencës gjatë procedurës së tij administrative do të tregohet në çdo vendim, në mënyrë që të shpjegohet arsyeja për imunitetin ose uljen e gjobës. Fakti që jepet imunitet ose ulje në lidhje me gjobat nuk mund ta mbrojë një ndërmarrje nga pasojat civile të pjesëmarrjes së saj në një shkelje të ligjit të konkurrencës.

47. Autoriteti i Konkurrencës konsideron se zakonisht zbulimi publik i dokumenteve dhe deklaratave të shkruara ose të regjistruara, të marra në kontekstin e këtij udhëzimi, do të dëmtonte interesa të caktuara publikë ose privatë, për shembull mbrojtjen e qëllimit të inspektimeve dhe hetimeve, edhe pasi të jetë marrë vendimi.

48. Dispozitat e këtij udhëzimi që parashikojnë mekanizma bashkëpunimi ose koordinimi me institucionet e Bashkimit Evropian, Rrjetin Evropian të Konkurrencës (ECN) ose autoritetet e

konkurrencës të shteteve anëtare, interpretohen dhe zbatohen në përputhje me marrëveshjet ndërkombëtare, legjislacionin kombëtar në fuqi dhe statusin e Republikës së Shqipërisë në procesin e integrimit evropian. Çdo dispozitë që presupozon të drejta ose detyrime që burojnë nga cilësia e shtetit anëtar të Bashkimit Evropian do të zbatohet pas aderimit të Republikës së Shqipërisë në Bashkimin Evropian.

SHTOJCA 1
"Aplikimi i përmbledhur"

1. Informacion rreth ndërmarrjes aplikuese (emri, adresa)
(nëse aplikimi dorëzohet në emër të subjekteve të ndryshme ligjore të të njëjtit grup kompanish, ju lutemi renditini ato sipas rendit alfabetik):
……
……
……
Përfaqësues i ndërmarrjes: .....……...
2. Informacion në lidhje me shkeljen e pretenduar.
Pjesëmarrësit: …….....
Produkti/produktet përkatëse (sa më specifikë të jetë e mundur): ….....…...
Territoret e prekura: ….....…...
Vendndodhja e provave: …….....
Përshkrim i shkurtër i shkeljes së pretenduar:
……
……..… ...
Periudha e shkeljes së pretenduar: .....……...
Informacione të tjera të dobishme: ……...… ...
3. Informacion në lidhje me kërkesat paralele për imunitet ose lehtësim nga gjoba
Data e dorëzimit të kërkesës pranë autoritetit tjetër të konkurrencës (nëse nuk është dorëzuar ende, data e parashikuar):
……
Emri i autoritetit të konkurrencës pranë të cilit është dorëzuar ose pritet të dorëzohet kërkesa:
……
Emri i personit të kontaktit (nëse është i njohur):
……
Vërejtje pse aplikanti konsideron se ky autoritet është në pozicion të përshtatshëm për të trajtuar praktikën e pretenduar:
……
4. Informacion mbi ekzistencën e kërkesave të tjera për lehtësim nga gjoba
Emri i autoriteteve të konkurrencës të cilave u është paraqitur një aplikim dhe kontakti:
……
……
……
……
Emri i autoriteteve të konkurrencës të cilave do t'u paraqitet një aplikim: ...…… ...

Data: Nënshkrimi:

VENDIM
Nr.1318 Datë 17.8.2026

MBI MIRATIMIN E UDHËZIMIT "PËR VLERËSIMIN E MARRËVESHJEVE TË NËNKONTRAKTIMIT NË LIDHJE ME NENIN 4 TË LIGJIT 9121/2003".

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Denar Biba	Kryetar
Leida Matja	Zv/Kryetar
Rezana Konomi	Anëtar
Durim Kraja	Anëtar
Fatjola Delija	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 17.8.2026, shqyrtoi çështjen me:

OBJEKT: Mbi miratimin e udhëzimit "Për vlerësimin e marrëveshjeve të nënkontraktimit në lidhje me nenin 4 të ligjit 9121/2003".

BAZA LIGJORE: Neni 24, shkronja (d) dhe neni 26 i ligjit nr. 9121, datë 28.7.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës".

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës;

Draftudhëzimit "Për vlerësimin e marrëveshjeve të nënkontraktimit në lidhje me nenin 4 të ligjit 9121/2003".

VENDOSI:

1. Miratimin e udhëzimit "Për vlerësimin e marrëveshjeve të nënkontraktimit në lidhje me nenin 4 të ligjit 9121/2003", sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS
Kryetar: Denar Biba
Zv/kryetar: Leida Matja
Anëtarë: Rezana Konomi, Durim Kraja, Fatjola Delija

UDHËZIM
"PER VLERËSIMIN E MARRËVESHJEVE TË NËNKONTRAKTIMIT NË LIDHJE ME NENIN 4 TË LIGJIT 9121/2003 "PËR MBROJTJEN E KONKURRENCËS""[164]

1. Në këtë udhëzim, Komisioni i Konkurrencës jep pikëpamjen e tij për marrëveshjet e nënkontraktimit sipas nenit 4 të ligjit 9121/2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës". Kjo kategori e marrëveshjeve është për momentin një formë e shpërndarjes së punës që ka të bëjë me ndërmarrjet e të gjitha madhësive, por që ofron mundësi zhvillimi veçanërisht për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme.

Komisioni i Konkurrencës mban në konsideratë se marrëveshjet sipas të cilave një ndërmarrje, e quajtur "kontraktore", pavarësisht nëse kjo ndodh si pasojë ose jo e një porosie të mëparshme nga një palë e tretë, i beson një ndërmarrjeje tjetër, të quajtur "nënkontraktore", prodhimin e mallrave, ofrimin e shërbimeve ose kryerjen e punëve sipas udhëzimeve të kontraktorit, të cilat do t'i dorëzohen kontraktorit ose do të kryhen në emër të tij, mund të përfshihen në ndalimet e parashikuara në nenin 4.

Për të zbatuar disa marrëveshje nënkontraktimi në përputhje me udhëzimet e kontraktorit, nënkontraktorit mund t'i duhet të përdorë teknologji ose pajisje të veçanta që kontraktori do të duhet t'ia sigurojë. Për të mbrojtur vlerën ekonomike të kësaj teknologjie ose pajisjeje, kontraktori mund të dëshirojë të kufizojë përdorimin e tyre nga nënkontraktori vetëm në masën e nevojshme për qëllimin e marrëveshjes. Lidhur me faktin nëse kufizime të tilla bien brenda ndalimit të nenit 4, ky udhëzim i vlerëson ato në dritën e qëllimit të këtyre marrëveshjeve, gjë që i dallon ato nga marrëveshjet e zakonshme të licencimit të patentave dhe njohurive teknike (*know-how*).

2. Sipas Komisionit të Konkurrencës, neni 4 nuk zbatohet për nenet ku:

- teknologjia ose pajisjet e ofruara nga kontraktori nuk mund të përdoret përveç për qëllimet e marrëveshjes së nënkontraktimit,

[164] Ky udhëzim është përafruar me Njoftimin e Komisionit Evropian për marrëveshjet e nënkontraktimit (Commission notice of 18 December 1978 concerning its assessment of certain subcontracting agreements in relation to Article 85 (1) of the EEC Treaty), botuar në Fletoren Zyrtare të Komuniteteve Evropiane (*OJ C 1, 3.1.1979, pp. 2–3*).

- teknologjia ose pajisjet e ofruara nga kontraktori nuk mund të vihet në dispozicion të palëve të treta,

- mallrat, shërbimet ose puna që rezultojnë nga përdorimi i një teknologjie apo pajisjeje të tillë mund të ofrohen vetëm ndaj kontraktorit ose të kryhen në emër të tij,

me kusht që dhe për aq sa kjo teknologji ose pajisje janë të nevojshme për të mundësuar nënkontraktorin në kushte të arsyeshme për të prodhuar mallrat, për të furnizuar shërbimet ose për të kryer punën në përputhje me udhëzimet e kontraktorit. Në këtë masë, nënkontraktori po ofron mallra, shërbime ose punë për të cilat ai nuk është një furnizues i pavarur në treg.

Kushti i mësipërm plotësohet kur përmushja e marrëveshjes së nënkontraktimit e bën të nevojshme përdorimin nga nënkontraktori:

- të të drejtave të pronësisë industriale të kontraktorit ose në dispozicion të tij, në formën e patentave, modeleve të dobishme, dizajneve të mbrojtura nga e drejta e autorit, dizajneve të regjistruara ose të drejtave të tjera, ose

- njohuritë teknike sekrete (know-how) ose proceset e prodhimit i kontraktorit ose në dispozicion të tij, ose

- studime, plane ose dokumente që shoqërojnë informacionet e dhëna të cilat janë përgatitur nga ose për kontraktorin, ose

- formatet, modelet ose mjetet dhe pajisjet ndihmëse që janë veçanërisht të kontraktorit

të cilat, edhe pse nuk mbrohen nga të drejtat e pronësisë industriale dhe nuk përmbajnë ndonjë element sekreti, lejojnë prodhimin e mallrave që dallohen në formë, funksion ose përbërje nga mallrat e tjerë të prodhuar ose të ofruar në treg.

Megjithatë, kufizimet e përmendura më sipër nuk janë të justifikueshme kur nënkontraktori ka në dispozicion ose mund të ketë nën kushte të arsyeshme akses në teknologjinë dhe pajisjet e nevojshme për të prodhuar mallrat, për të ofruar shërbimet ose për të kryer punën. Në përgjithësi, kjo ndodh kur kontraktori siguron jo më shumë se informacion të përgjithshëm që thjesht përshkruan punën që duhet bërë. Në këto rrethana, kufizimet mund ta privojnë nënkontraktorin nga mundësia për të zhvilluar biznesin e tij në fushat që mbulohen nga marrëveshja.

Kufizimet e mëposhtme në lidhje me ofrimin e teknologjisë nga kontraktori, në këndvështrimin e Komisionit të Konkurrencës, mund gjithashtu të imponohen nga marrëveshjet e nënkontraktimit pa ngritur rrethanat për ndalim sipas nenit 4:

- një angazhim nga secila palë që të mos zbulojë proceset e prodhimit ose njohuri të tjera teknike (know-how) me karakter sekret, apo informacione konfidenciale të dhëna nga pala tjetër gjatë negociimit dhe zbatimit të marrëveshjes, për aq kohë sa njohuritë teknike (know-how) ose informacioni në fjalë nuk është bërë i njohur publikisht;

- një angazhim nga nënkontraktori që të mos përdorë, edhe pas përfundimit të marrëveshjes, proceset e prodhimit ose njohuritë teknike (*know-how*) me karakter sekret që i janë vënë në dispozicion gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes, për aq kohë sa këto nuk janë bërë të njohura publikisht;

- një angazhim nga nënkontraktori që t'i kalojë kontraktorit, mbi bazë jo-ekskluzive, çdo përmirësim teknik që ai ka realizuar gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes, ose, në rast se nënkontraktori ka zbuluar një shpikje të patentueshme, t'i japë kontraktorit licenca jo-ekskluzive për shpikje që lidhen me përmirësime dhe zbatime të reja të shpikjes fillestare, për kohëzgjatjen e patentës që zotëron ky i fundit.

Ky angazhim nga ana e nënkontraktorit mund të jetë ekskluziv në favor të kontraktorit, për aq sa përmirësimet dhe shpikjet e bëra nga nënkontraktori gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes nuk janë të afta të përdoren në mënyrë të pavarur nga njohuritë teknike (*know-how)* sekret ose patenta e kontraktorit, pasi kjo nuk përbën një kufizim të ndjeshëm të konkurrencës.

Megjithatë, çdo angazhim nga nënkontraktori që lidhet me të drejtën për të disponuar rezultatet e punës së tij kërkimore dhe zhvillimore mund të kufizojë konkurrencën, kur këto rezultate janë të afta të përdoren në mënyrë të pavarur. Në rrethana të tilla, marrëdhënia e nënkontraktimit nuk mjafton për të përjashtuar zbatimin e rregullave të zakonshme të konkurrencës mbi disponimin e të drejtave të pronësisë industriale ose të njohurive teknike (*know-how*) sekret.

4. Kur nënkontraktori autorizohet nga një marrëveshje nënkontraktimi të përdorë një markë tregtare, emër tregtar ose paraqitje tregtare të caktuar, kontraktori njëkohësisht mund t'ia ndalojë një përdorim të tillë nënkontraktorit për mallra, shërbime ose punë që nuk janë të destinuara për t'iu furnizuar kontraktorit.

5. Megjithëse ky udhëzim në përgjithësi duhet të eliminojë nevojën që ndërmarrjet të marrin një vendim mbi pozicionin ligjor nga një individ, kjo nuk ndikon në të drejtën e tyre për të kërkuar vlerësim individual sipas kuadrit të zbatueshëm të konkurrencës.

Udhëzimi plotëson më tej udhëzimet ekzistuese mbi bashkëpunimin midis ndërmarrjeve, duke përfshirë kategoritë e marrëveshjeve të cilat, nga natyra e tyre, nuk konsiderohen antikonkurruese, si dhe marrëveshjet me rëndësi të vogël që bien jashtë fushëveprimit të nenit 4 të ligjit 9121/2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës".

Ky udhëzim nuk paragjykon qëndrimin që gjykatat mund të mbajnë në lidhje me marrëveshjet e nënkontraktimit.

KËRKESË
Nr. 876/10, datë 19.8.2026

PËR SHPRONËSIM PUBLIK

Agjencia Shtetërore për Shpronësimin shpall kërkesën "Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi projektit, "Rikualifikimi urban i Qëndrës dhe sheshit të Kaninës".

Subjekti kërkues i këtij projekti është Bashkia Vlorë.

Me anë të këtij publikimi, kërkojmë të vëmë në dijeni personat e prekur nga ky shpronësim, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, të cilët do të kompensohen sipas vlerësimit paraprak të llogaritur për pasuritë e llojit "truall dhe arë", bazuar në vendimin nr. 89, datë 3.2.2016 të Këshillit të Ministrave, "Për miratimin e hartës së vlerës së tokës në Republikën e Shqipërisë", sipas tabelës paraprake bashkëlidhur.

Personat që preken nga ky projekt, të cilët kanë emrin në tabelën e publikuar, dhe personat të cilët preken por nuk figurojnë në këto lista, jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë nga publikimi në Fletoren Zyrtare, kanë të drejtë të paraqesin pretendimet e tyre, të shoqëruara me dokumentacionin përkatës, si edhe të shprehen nëse janë dakord me të dhënat e publikuara për përfundimin e proçedurave të shpronësimit, pranë Bashkisë Vlorë, si dhe në Agjencinë Shtetërore për Shpronësimet.

Vlera totale paraprake e shpronësimit është, 7,943,750 (shtatë milionë e nëntëqind e dyzet e tre mijë e shtatëqind e pesëdhjetë) lekë.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
DREJTOR I DREJTORISË SË
NEGOCIIMIT DHE ASISTENCËS LIGJORE
Denada Dosti

LISTA PARAPRAKE, E PRONARËVE QË SHPRONËSOHEN PËR INTERES PUBLIK NGA REALIZIMI I PROJEKTIT "RIKUALIFIKIM URBAN I QËNDRËS DHE SHESHIT TË KANINËS" , BASHKIA VLORË.

Pronari		Të Dhëna Hipotekore							Vlerësimet Për Shpronësim								
										Truall			Ndërtesë				
Nr.	Emër/Mbiemer	ZK	Nr. Pasurisë	Lloji i Pasurisë	Sipërfaqja Totale (m²)	Truall (m²)	Ndërtesë (m²)	Volum	Faqe	Sip. e shpronësuar (m²)	Çmimi (Leke/m²)	Vlera (lekë)	Sip. e shpronësuar (m²)	Çmimi Leke/m²	Vlera (lekë)	Vlera Totale (lekë)	Shënime
1	Zamir Selimi	2074	1218/3	Truall	50	50	50	7	104	50	1970	98,500	50	120,775.20	6,038,760	6,137,260	
2	Stoli Xhindi Shege Xhindi Fadil Xhindi Ervehe Xhindi Hyrije Xhindi Shqiponja Xhindi Teuta Xhindi Hysni Xhindi	2074	1218/7	Truall	722	722	0	9	202	722	1970	1,422,340	-	0	0	1,422,340	
3	Manush Merkaj	2074	1218/5	Truall	80	80	80	7	106	80	1970	157,600	0	0	0	157,600	Ndërtesë e shembur
4	Ilir Merkaj	2074	1218/4	Truall	115	115	115	7	105	115	1970	226,550	0	0	0	226,550	Ndërtesë e shembur
5	Shtet	2074	1218/2	Truall	175	175	175	7	103								
6	Shtet	2074	1218/8	Are	3158	0	0	9	207								
						VLERA PARAPRAKE										7,943,750	

	Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2026

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 256 lekë

||FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË|Vulosur elektronikisht nga Qendra e Botimeve Zyrtare|Viti: 2026 - Numri: 184|Datë: 24.08.2026 13:26:46 +02:00|e7c9f003-012a-47a1-aefa-3d0e5583cfa9

Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë|të një procedure automatike nga një sistem elektronik|(Qendra e Botimeve Zyrtare)